

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

ЗВІТ РЕКТОРА про
виконання умов контракту
з Міністерством освіти і науки України
за 2017 рік

Затверджено на конференції
трудового колективу
29 грудня 2017 р. (протокол № 7)

Умань – 2017
ЗМІСТ

Вступ	3
Розділ I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА	7
1.1. Заходи з імплементації Закону України «Про освіту», пов'язані з організацією освітнього процесу	7
1.2. Підготовка фахівців відповідного рівня кваліфікації. Відкриття нових спеціальностей	10
1.3. Зміст та планування освітнього процесу	15
1.4. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами	17
1.5. Організація практичної підготовки фахівців.....	19
1.6. Системи внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті	22
1.7. Аналіз успішності студентів	26
1.8. Військова підготовка студентів	28
1.9. Робота з іноземними студентами.....	30
Розділ II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ	36
2.1. Науково-організаційна структура університету	36
2.2. Наукові школи	39
2.3. Наукові видання університету	43
2.4. Публікації співробітників університету	45
2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів	46
2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених...48	
2.7. Науково-дослідна робота студентів	52
2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності	54
2.9. Патентно-ліцензійна діяльність	59
2.10. Наукове співробітництво із закордонними організаціями	61
Розділ III. ВИХОВНА РОБОТА	64
3.1. Організація виховної роботи в університеті	64
3.2. Студентське самоврядування.....	67
3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності	69
3.4. Природоохоронна діяльність	72
3.5. Культурно-просвітницькі заходи.....	73
3.6. Спортивно-масова робота	75
Розділ IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ	79
4.1. Організація профорієнтаційної роботи	79
4.2. Система доуніверситетської підготовки	80
4.3. Вступна кампанія	82

4.4. Формування контингенту студентів.....	85
4.5. Атестація випускників.....	92
Розділ V. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	97
5.1. Професорсько-викладацький склад університету	97
5.2. Підвищення кваліфікації викладачів.....	99
5.3. Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інституту.....	100
Розділ VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ	110
6.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна.....	110
6.2. Результати роботи адміністративно-господарської частини університету.....	119
6.3. Організація роботи з охорони праці.....	120
Розділ VII. ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ.....	121
7.1. Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках.....	121
7.2. Представлення університету в засобах масової інформації	122
Розділ VIII. ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ, СТАТУТУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	125

Вступ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини – заклад вищої освіти, який забезпечує ринок праці висококваліфікованими та конкурентоздатними фахівцями за широким спектром педагогічних, інженерно-технологічних та економічних спеціальностей.

До складу університету входять 11 факультетів, 1 навчально-науковий інститут та відокремлений структурний підрозділ – Канівський коледж культури і мистецтв.

На денній та заочній формах навчання вищу освіту з 9 галузей знань за всіма освітніми ступенями отримують понад 9 тисяч студентів. Університет надає освітні послуги іноземним громадянам за акредитованими спеціальностями, здійснює доуніверситетську підготовку. Студенти

університету мають можливість пройти військову підготовку й отримати первинне офіцерське звання.

У звітному періоді діяльність колективу університету була спрямована на виконання завдань, визначених у Концепції розвитку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини на 2015–2020 рр.

В університеті розробляються та реалізуються освітні програми, гнучкі до вимог ринку, упроваджуються інноваційні методики викладання, забезпечується функціонування системи внутрішньої та зовнішньої оцінки якості освітнього процесу з залученням студентського самоврядування і громадського контролю, проводиться робота по формуванню нової культури ставлення до інтелектуальної власності, впровадженню системи запобігання плагіату на всіх рівнях діяльності університету.

У всі сфери діяльності університету впроваджуються новітні інформаційні технології, формується єдине інформаційне освітнє середовище та забезпечується його інтеграція у світовий інформаційний простір.

Особлива увага приділяється питанню розробки та реалізації заходів задля підвищення якісного рівня науково-педагогічного колективу.

У складі 39 кафедр університету працює 544 штатних науковопедагогічних працівники. Із них професорів – 55, 12 докторів наук, 213 доцентів та 104 кандидати наук. Серед науково-педагогічних працівників у штаті університету є: 2 академіки НАПН України, 1 академік Академії будівництва та архітектури України, 7 заслужених працівників освіти України, 5 заслужених працівників культури України, заслужений майстер народної творчості України, народний артист України, 2 майстри спорту України міжнародного класу, лауреати міжнародних конкурсів та державних премій, понад 80 відмінників освіти України, близько 60 працівників нагороджено орденами, медалями, нагрудними знаками та іншими державними і відомчими нагородами.

В навчальному закладі реалізується ефективна системи університетської науки, що забезпечує визначальний вплив фундаментальних і прикладних досліджень на якість освітнього процесу та розвиток університету як інноваційно-освітньої інституції.

У складі наукової інфраструктури університету – 3 науково-дослідних центри подвійного підпорядкування (НАПН, НАН та МОН України), 11 науково-методичних центрів, 24 науково-дослідних лабораторії, 14 наукових шкіл. В університеті успішно діють аспірантура і докторантура. Видаються 5 збірників наукових праць та журналів, що входять до переліку фахових видань України.

Університет впевнено зміцнює свій міжнародний авторитет через забезпечення міжнародних стандартів якості освітніх послуг, співпрацюючи з закладами вищої освіти Польщі, Франції, США, Канади, Німеччини, Росії, Білорусі, Туреччини, Італії, Португалії, Іспанії, Швеції.

У 2017 році в університеті розпочалася реалізація проекту академічної мобільності «Mobile+3», діє «Mobile+2» та програма «Erasmus+», а також програми подвійного дипломування, орієнтовані на підтримку ініціатив у галузях освіти, культури та спорту.

За звітний період університет зміцнив свої позиції у вітчизняному освітньому середовищі і розширив діяльність за кордоном.

Підтвердженням тому є рейтингові показники університету на міжнародному, державному та регіональному рівнях.

Зокрема, у рейтингу закладів вищої освіти України «ТОП-200 Україна» за 2017 рік, представленому Центром міжнародних проектів «Євроосвіта» у партнерстві з міжнародною групою експертів у травні 2017 року, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посів 135-е місце (рейтинг складено за показниками 2016/2017 року), утримавши свої позиції на рівні минулого року.

За результатами «Консолідованого рейтингу ВНЗ України 2017 року», що підсумовує рейтингові місця закладів вищої освіти за версією «Топ-200 Україна», «Scopus» та «Вебометрикс», опублікованого освітнім ресурсом Освіта.ua у липні 2017 року, університет посів 70-71-е місце серед 288 українських закладів вищої освіти. У рейтингу «Кращі педагогічні навчальні заклади України» університет зайняв 5-у сходинку та 2-е місце серед закладів вищої освіти Черкащини у рейтингу «Кращі навчальні заклади областей України».

За результатами Ranking Web of Repositories, що оцінює кількість повнотекстових наукових робіт, наявних у репозитарії в публічному доступі, цитованість репозитарію як у професійних, так і в загальних соціальних мережах, а також в мережі Інтернет загалом, станом на січень 2017 року університет посів 26-е місце серед українських закладів вищої освіти, 3-ю позицію серед педагогічних закладів вищої освіти України

У рейтингу Ranking Web of Universities від Webometrics, який визначає місце закладів вищої освіти відповідно до ступеня представлення його діяльності в Інтернет-просторі, у липні 2017 року університет посів 53 сходинку серед 331 українського закладу вищої освіти.

За даними наукометричної бази даних SCOPUS станом на 5 квітня 2017 року університет посів 56-е місце (серед 136 вітчизняних закладів вищої

освіти) із показниками: кількість публікацій у Scopus – 86, кількість цитувань у Scopus – 358, індекс Гірша (h-індекс) – 10.

Вищезазначені факти є яскравим доказом того, що Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посилює свою роль у суспільстві, динамічно розвивається на засадах інтеграції освіти, наукових досліджень та інновацій.

I. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

1.1. Заходи з імплементації Закону України «Про освіту», пов'язані з організацією освітнього процесу

Ухвалення Закону «Про освіту» визначає нові вимоги до підготовки висококваліфікованих учителів нової української школи. Для його реалізації на засіданні вченої ради університету затверджено механізми імплементації положень, які стосуються вищої освіти та впровадження педагогічних інновацій в освітню діяльність. Реформи, визначені новим законом, активно впроваджуються в освітній процес, завдяки кваліфікованому професорсько-викладацькому складу, потужній матеріально-технічній базі для забезпечення високого рівня фахівців, яких готує університет за педагогічними, інженерно-технологічними та економічними спеціальностями.

Особлива увага приділяється питанню запровадження ефективної внутрішньої системи забезпечення якості освіти в університеті, яка передбачає академічну мобільність здобувачів вищої освіти; наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм; забезпечення системи академічної доброчесності учасників освітнього процесу тощо.

Відповідно до вимог Закону (стаття 42. Академічна доброчесність) в університеті оновлено Кодекс академічної доброчесності. У цьому документі, крім визначення загальних етичних принципів та правил поведінки, окреслено особливості дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти; види академічної відповідальності; права осіб, стосовно яких порушено питання про недотримання ними академічної доброчесності.

В університеті також розроблені заходи для запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових роботах педагогічних, науковопедагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх до дисциплінарної відповідальності (відповідно до пункту 1 частини третьої статті 32 Закону України «Про вищу освіту»). Це, зокрема, Положення про організацію освітнього процесу та Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату, які затверджені рішенням вченої ради.

З метою моніторингу дотримання учасниками освітнього процесу моральних та правових норм Кодексу в університеті створена Комісія з питань академічної доброчесності та передбачено процедуру розгляду питання про порушення академічної доброчесності.

В університеті втілюється в життя державна експериментальна освітня програма з методики навчання англійської мови, що створює додаткові можливості для виконання Закону «Про освіту» у частині вивчення мов

міжнародного спілкування. Відповідно до наказу МОН України № 871 від 12.08.2015 року «Про проведення педагогічного експерименту щодо методичної підготовки майбутніх учителів англійської мови» Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини був внесений до переліку вищих навчальних закладів України, де здійснюється пілотування експериментальної інноваційної навчальної програми з дисципліни «Методика навчання англійської мови», розробленої на основі спільного проекту Міністерства освіти і науки України та Британської Ради в Україні «Шкільний вчитель нового покоління».

З метою імплементації згаданого проекту та поширення отриманого досвіду відповідно до програми Міжнародної конференції «Трансформації в українській освіті і наукових дослідженнях: світовий контекст», яка відбулася 25-26 травня 2017 р., викладачами-учасниками було проведено 2 методичних тренінги (workshops) для вчителів англійської мови загальноосвітніх навчальних закладів міста.

На виконання статті 19 Закону проводилася робота для забезпечення прав і можливостей осіб з особливими освітніми потребами для здобуття ними освіти на всіх освітніх рівнях з урахуванням їхніх індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

Для проведення фундаментальних і прикладних досліджень у галузі інклюзивної освіти в університеті на факультеті дошкільної та спеціальної освіти діє науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки, яка функціонує на громадських засадах. Її діяльність спрямована на залучення професорсько-викладацького складу, докторантів, аспірантів і студентів, педагогів, практичних психологів до виконання науково-дослідних, навчально-виховних, організаційно-методичних, діагностико-аналітичних та культурно-просвітницьких завдань за пріоритетними напрямками розвитку інклюзивної освіти в Україні.

У 2017 році конкурсна робота на тему «Інноваційні технології професійної підготовки фахівців спеціальної освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», підготовлена кандидатом педагогічних наук, доцентом І. В. Бабій, була нагороджена золотою медаллю та дипломом Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України у номінації «Корекційно-розвивальні технології в освіті дітей і молоді з особливими потребами».

Науково-дослідна робота студентів сконцентрована у колі виконання навчально-дослідницьких, курсових, кваліфікаційних робіт і проектів,

тематика яких відповідає науковому профілю науково-дослідної лабораторії інклюзивної педагогіки.

Щороку члени лабораторії репрезентують результати досліджень на конференціях різного рівня, організовують всеукраїнські наукові та науковопрактичні конференції. Протягом звітнього періоду було організовано три таких конференції, зокрема: «Інклюзивна освіта: теорія, методика, практика»; «Формування здоров'язберігаючих компетенцій дітей та молоді: проблеми, розвиток, супровід» (19 квітня 2017 року); «Розвиток творчого, морального, емоційного потенціалу дітей за допомогою піскової терапії» (16 лютого 2017 року).

В університеті щорічно публікують збірники наукових праць студентів та молодих учених, серед них: «Вісник лабораторії інклюзивної педагогіки» та «Актуальні проблеми збереження здоров'я дітей та молоді в сучасних умовах реформування освіти».

Для реалізації Концепції «Нова українська школа», програми діяльності уряду України щодо реформування загальної середньої освіти та перехід на 12-річне навчання в університеті створено науково-дослідну лабораторію «Інноваційні технології в сучасній освіті».

Здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні працівники університету реалізують своє право на академічну мобільність через участь в академічних обмінах, літніх мовних школах, програмах подвійного диплому, наукових та освітніх стажуваннях. Для реалізації цього права в університеті створені всі умови: здійснюється вивчення іноземних мов – англійської, китайської, німецької, польської, французької. Додатково для студентів-іноземців організовано курси української та російської мов.

Науково-педагогічні працівники беруть участь у міжнародних стажуваннях, тренінгах, конференціях, вебінарах, майстер-класах, організованих як університетом, так і партнерськими навчальними закладами за кордоном. 23 жовтня 2017 року в університеті була організована зустріч із лектором німецької служби академічних обмінів (DAAD), під час якої відбулися презентація стипендій DAAD для викладачів та студентів, тренінг з укладання пакета документів для участі у програмах академічних обмінів та семінар із питань соціокультурних реалій сучасної Німеччини.

На виконання статті 79 Закону України «Про освіту» у частині фінансово-господарської діяльності університет використовує можливість виконувати науково-дослідні роботи, які фінансуються за рахунок коштів загального фонду державного бюджету, госпдоговірні теми.

Відповідно до статті 82 Закону України «Про освіту» міжнародне співробітництво в університеті здійснюється завдяки укладеним 65 угодам

про співпрацю з закордонними навчальними закладами. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини став переможцем у консорціумі проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» та отримав грант у сумі понад 3 млн. грн.

У Законі «Про освіту» закладено фундаментально новий підхід до підготовки учителя нової української школи. Тому основне завдання університету в контексті імплементації закону – розроблення й запровадження інновацій, орієнтованих на розвиток основних компетентностей студента, забезпечення високої якості освітніх послуг, організація на сучасному рівні самостійної роботи студентів та підготовка конкурентоспроможного фахівця.

1.2. Підготовка фахівців відповідного рівня кваліфікації. Відкриття нових спеціальностей

В університеті здійснюється підготовка фахівців за 9 галузями знань, 96 спеціальностями, із них: за першим (бакалаврським) рівнем – 33 спеціальності, за ОКР «Спеціаліст» – 27 спеціальностей, за другим (магістерським) рівнем вищої освіти – 36 спеціальностей.

Упродовж звітнього періоду (відповідно до наказів ректора № 672 о/д від 12.09.2016 р. «Про підготовку до акредитації напрямів підготовки (спеціальностей) університету», № 718 о/д від 28.09.2016 р. «Про підготовку до ліцензування напрямів підготовки (спеціальностей) університету», № 679 о/д від 26.09.2017 р. «Про підготовку до акредитації спеціальностей університету у 2017/2018 н.р.» та наказів МОН України «Про проведення акредитаційної експертизи» № 6-А від 13.01.2017 р., № 66-А від 02.02.2017 р., № 893-А від 06.06.2017 р., № 894-А від 06.06.2017 р. «Про проведення акредитаційної експертизи») акредитаційній експертизі підлягали 4 спеціальності, ліцензійній експертизі – 7 спеціальностей університету.

Згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 1432 від 30.10.2017 р. освітні програми другого (магістерського) рівня вищої освіти визнано акредитованими на підставі чинних сертифікатів про акредитацію спеціальностей до 1 липня 2018 року. Тому університет не здійснював підготовку до акредитації освітніх програм, за якими ведеться підготовка фахівців у межах акредитованих спеціальностей університету.

Протягом звітнього 2017 року проведено процедуру первинної акредитаційної експертизи для 4 спеціальностей освітніх ступенів «Бакалавр» та «Магістр»:

«Бакалавр»

6.040302 Інформатика*

6.030509 Облік і аудит

«Магістр»

8.18010018 Адміністративний менеджмент 8.02020401

Музичне мистецтво (за видами)*

У результаті проведеної роботи на розгляд Акредитаційної комісії подано матеріали зі спеціальностей університету (протокол № 124 від 2 березня 2017 року, протокол № 125 від 26 квітня 2017 року).

Факультет мистецтв Первинна

акредитація для спеціальності:

8.02020401 Музичне мистецтво (за видами)* (освітній ступінь «Магістр»).

Факультет фізики, математики та інформатики Первинна

акредитація для спеціальності:

6.040302 Інформатика (освітній ступінь «Бакалавр»).

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

Проведено процедуру первинної акредитації для 2 спеціальностей та повторну для 1 спеціальності:

6.030509 Облік і аудит (освітній ступінь «Бакалавр»).

8.18010018 Адміністративний менеджмент (освітній ступінь «Магістр»).

Відповідно до п.17 «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», затвердженого постановою КМ України від 9 серпня 2001 р. № 978, продовжено строк дії сертифіката про акредитацію підготовки спеціалістів на строк дії сертифіката про акредитацію магістрів зі спеціальності 7.02030201 Історія.

Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 1565 від 19.12.2016 р. «Про узагальнення переліків спеціальностей, ліцензованих обсягів вищих навчальних закладів та переоформлення сертифікатів про акредитацію напрямів та спеціальностей», у зв'язку з отриманням ліцензії та витягу з Єдиної державної електронної бази з питань освіти, запровадженням переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266, відповідно до акту узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за ступенем, та ліцензованого обсягу, внесених до Єдиної державної електронної бази з питань освіти до 31 серпня 2016 року, переоформлено сертифікати про акредитацію зі спеціальностей університету за освітніми ступенями «Бакалавр», «Магістр» та ОКР «Спеціаліст».

У звітному році було проведено процедуру розширення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти шляхом збільшення ліцензованого обсягу для 7 спеціальностей, зокрема:

Освітній ступінь «Бакалавр»

016 Спеціальна освіта (ліцензований обсяг 100 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 51л від 17.03.2017 р., протокол № 44/1 від 16.03.2017 р.);

053 Психологія (ліцензований обсяг 150 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 208 л від 11.10.2017 р., протокол № 72 від 11.10.2017 р.);

032 Історія та археологія (ліцензований обсяг 110 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 223 л від 09.11.2017 р., протокол № 74/2 від 09.11.2017 р.).

Освітній ступінь «Магістр»

032 Історія та археологія (ліцензований обсяг 70 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 51л від 17.03.2017 р., протокол № 44/1 від 16.03.2017 р.);

053 Психологія (ліцензований обсяг 120 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 86л від 24.04.2017 р., протокол № 49/1 від 21.04.2017 р.);

014 Середня освіта (Історія) (ліцензований обсяг 110 осіб, наказ Міністерства освіти і науки України № 74/2 від 09.11.2017 р., протокол № 223л від 09.11.2017 р.).

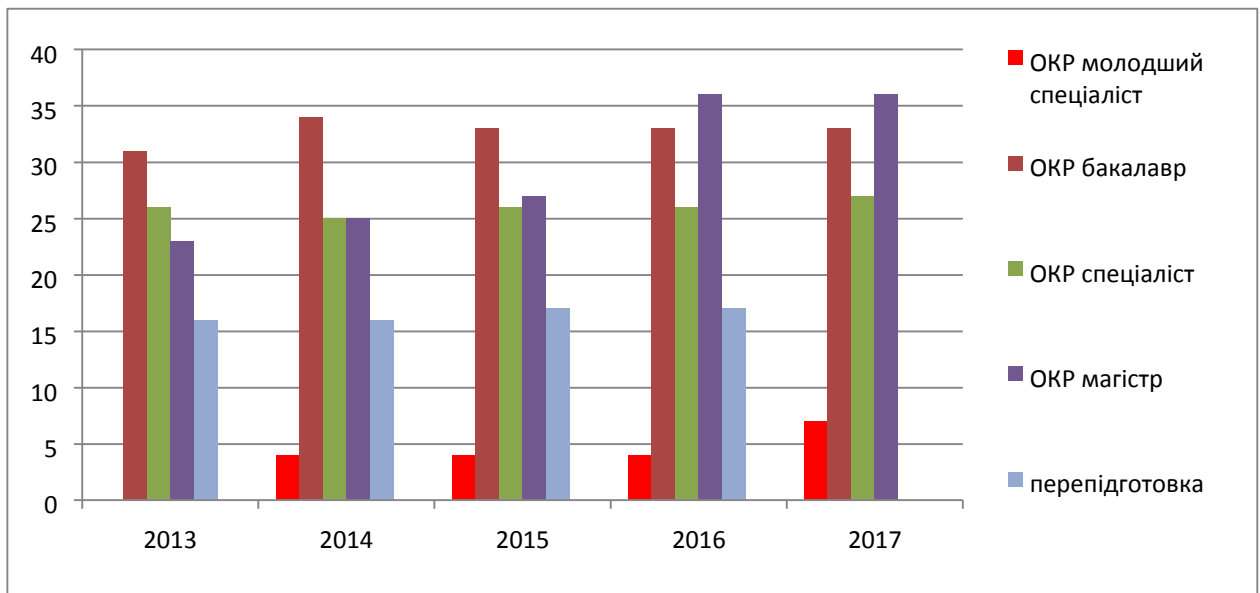
Динаміка ліцензованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету за останні п'ять років подано у діаграмі 1.2.1.

Напрямів підготовки ОС «Бакалавр» у 2013 р. – 31, у 2014 р. – 32 напрями підготовки та 4 спеціальності ОКР «Молодший спеціаліст», у 2015 р. – 34 напрями підготовки та 4 спеціальності ОКР «Молодший спеціаліст», у 2016 р. – 33 напрями підготовки та 4 спеціальності ОКР «Молодший спеціаліст», у 2017 р. – 33 напрями підготовки та 7 спеціальностей ОС «Молодший спеціаліст».

Спеціальностей ОКР «Спеціаліст» у 2013 і 2014 рр. – 26 спеціальностей, 2015 р. – 26 спеціальностей, у 2016 р. – 26 спеціальностей; 2017 р. – 27 спеціальностей.

Діаграма 1.2.1

Динаміка ліцензованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету

Перепідготовка спеціалістів: 2013–2014 рр. – 16 спеціальностей, 2015–2016 рр. – 17 спеціальностей.

Спеціальностей ОС «Магістр» у 2013/2014, 2014/2015 н.р. – 23, 2015/2016 н.р. – 25 спеціальностей, у 2016/2017 н.р. – 27 спеціальностей, 2017/2018 н.р. – 36 спеціальностей.

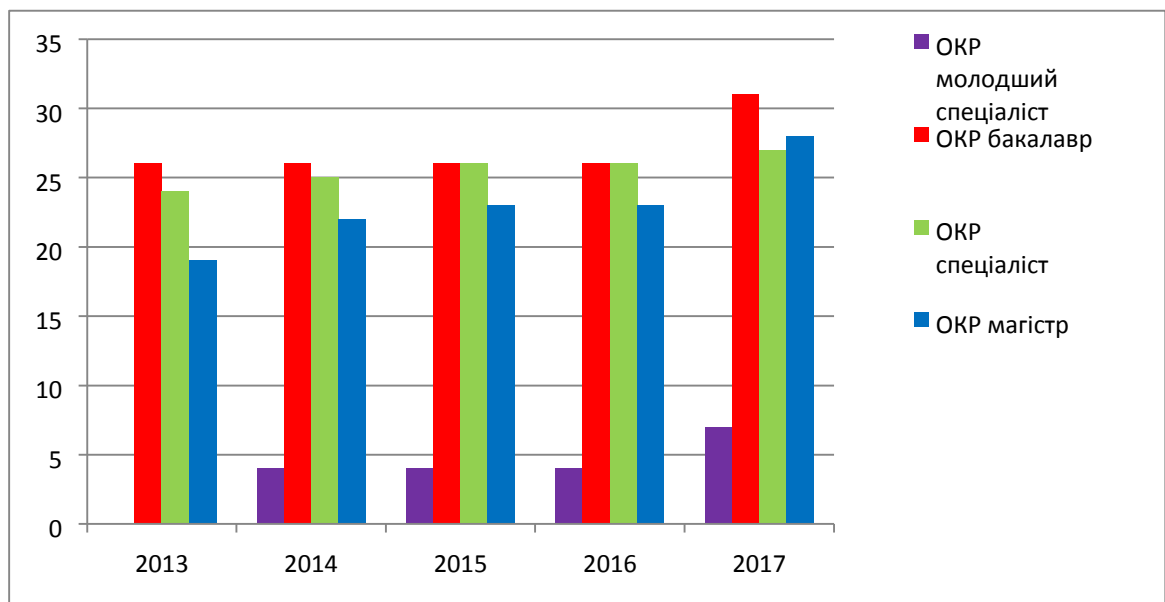
Динаміку акредитованих напрямів підготовки (спеціальностей) університету за останні п'ять років подано у діаграмі 1.2.2.

Напрямів підготовки ОС «Бакалавр» у 2013 і 2014 рр. – 26 та 4 спеціальності ОКР «Молодший спеціаліст», у 2015 р. – 26, у 2016 р. – 27, 2017 р. – 31 та 7 спеціальностей ступеня ОКР «Молодший спеціаліст».

Спеціальностей ОКР «Спеціаліст» у 2013 р. – 24, у 2014 р. – 25 спеціальностей, 2015 р. – 24, у 2016 р. – 24, 2017 р. – 27.

Діаграма 1.2.2

**Динаміка акредитованих напрямів підготовки (спеціальностей)
університету**

Спеціальностей ОС «Магістр» у 2013 р. – 19, у 2014 р. – 22 спеціальності, 2015 р. – 23, у 2016 р. – 23, 2017 р. – 27.

Наведені факти засвідчують, що університет не тільки зберіг наявні напрями підготовки та спеціальності, але й розширив їх спектр.

Упродовж 2017 року в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини працювало 4 експертних комісій (8 членів комісії) з акредитації.

Перспективним планом акредитації напрямів підготовки та спеціальностей на 2018 рік передбачено первинну акредитацію:

075 Маркетинг (освітній ступінь «Магістр»);

241 Готельно-ресторанна справа (освітній ступінь «Магістр»).

Для якісної підготовки фахівців за освітніми програмами в межах спеціальностей університету та для перевірки готовності до проведення інституційної акредитації в закладі вищої освіти постійно здійснюється внутрішній самоаналіз на відповідність якісних і кількісних показників кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення чинним Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності з урахуванням спеціальних умов для осіб з особливими освітніми потребами.

Серед першочергових завдань університету – прогнозування та відкриття перспективних спеціальностей з урахуванням потреб держави і регіону, підготовка фахівців, затребуваних ринком праці. Перспективним видається запровадження спеціалізацій, додаткових кваліфікацій у межах наявних освітніх програм та спеціальностей ОС «Бакалавр», магістерських програм, а також нових програм підготовки докторів філософії, щоб дати

можливість випускникам університету самореалізовуватися і розкривати власний потенціал.

1.3. Зміст та планування освітнього процесу

Освітній процес – це інтелектуальна, творча діяльність у сфері вищої освіти і науки, що провадиться в університеті через систему науковометодичних і педагогічних заходів та спрямована на передачу, засвоєння, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітній процес в університеті спрямований на високу якість підготовки та забезпечення конкурентоспроможності фахівців, удосконалення системи менеджменту згідно з міжнародними стандартами, перехід на компетентнісну модель підготовки, яка базується на формуванні цілісної системи знань, умінь, навичок, практичних здібностей у вирішенні професійних завдань на основі покращення контингенту студентів, якісного складу викладацьких кадрів, упровадження нових методів і технологій навчання, підсилення фундаментальної та практичної підготовки, глибокої інтеграції навчального та наукового процесів.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про освіту» навчання студентів усіх спеціальностей університету здійснюється на засадах ступеневої освіти за освітніми ступенями «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційним рівнем «Спеціаліст». Ураховуючи особливості соціально-економічного розвитку регіону, університет забезпечує підготовку фахівців як педагогічних, так і непедагогічних спеціальностей.

Організація освітнього процесу в університеті здійснюється на засадах Європейської кредитно-трансферної накопичувальної системи та її ключових документів, стандартів та рекомендацій, метою чого є забезпечення якості вищої освіти та інтеграція національної системи вищої освіти в європейське та світове освітнє співтовариство.

Зміст підготовки фахівців в університеті закріплено також освітніми програмами, затвердженими у встановленому порядку, у яких визначено систему освітніх компонентів на відповідному рівні освіти в межах спеціальності, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Навчальними планами, укладеними на основі відповідних нормативних документів, освітніх програм, передбачено вивчення дисциплін циклів загальної, професійної підготовки та дисциплін (блоків дисциплін) вільного вибору студента. При укладанні планів ураховано рекомендації Міністерства освіти і науки України до розподілу навчального часу за циклами дисциплін, чітко виділено обов'язкові і вибіркові навчальні дисципліни, визначено кількість годин, відведених на самостійну роботу студентів з кожної дисципліни. Навчальними планами передбачено графік освітнього процесу, види та тривалість практик, атестацію здобувачів вищої освіти.

Узагальнений зміст освіти, кваліфікаційні вимоги до випускників університету містяться в освітньо-кваліфікаційних характеристиках, укладених та затверджених в установленому порядку для всіх напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців в університеті (роки вступу 2014, 2015), очікувані результати навчання (компетентності) здобувачів вищої освіти визначені в освітніх програмах (роки вступу 2016, 2017).

З усіх дисциплін навчальних планів розроблено навчально-методичні комплекси, у структурі яких навчальна та робоча програми навчальної дисципліни, лекційні курси, методичні рекомендації для проведення семінарських, практичних і лабораторних занять, методичні вказівки для самостійної роботи студентів, тести для перевірки якості засвоєння матеріалу, список літератури, критерії оцінювання знань та вмінь студентів.

На кафедрах розроблено і затверджено методичні вказівки для організації самостійної роботи студентів та написання наукових робіт, тематику курсових, випускних кваліфікаційних робіт та програми випускних екзаменів.

Викладачами кафедр підготовлено завдання для контрольних робіт із дисциплін соціально-гуманітарної, фундаментальної та фахової підготовки, програми всіх видів практик.

Освітній процес в університеті організовано на засадах формування та розвитку у студентів мотивації до навчання, навичок самостійної навчальної, науково-дослідної та практичної роботи, професійно-значущих якостей, умінь і навичок майбутніх фахівців, забезпечення умов для гармонійного творчого розвитку особистості студента в умовах індивідуалізації освітнього процесу.

Відповідно до євроінтеграційних процесів в українській освіті університет вважає своїми основними завданнями: приведення змісту фундаментальної, методичної, практичної соціально-гуманітарної підготовки фахівців нової генерації у відповідність із вимогами інформаційного суспільства та змінами у системі та структурі загальної середньої освіти,

модернізацію освітнього процесу на засадах достатності наукового, пізнавального, інформаційного і методичного забезпечення, щоб закласти основи для самостійного опанування й осмислення знань та прояву дослідницьких умінь у студентів.

У звітному 2017 р. робота університету була спрямована на підготовку фахівців за відповідними освітньо-професійними та освітньо-науковими програмами бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти; застосування інноваційно-педагогічних та інформаційно-комунікативних технологій в організації професійної підготовки студентів, реалізацію заходів для підвищення конкурентоспроможності випускників, викладачів та науковців університету шляхом сприяння вільному оволодінню іноземними мовами і сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями; забезпечення активної підтримки та всебічного розвитку студентського самоврядування з широким його залученням до аналізу організації освітнього процесу та якості освіти; налагодження співпраці з зарубіжними університетами, бізнес-структурами для обміну досвідом та практичної підготовки студентів, що сприятиме підвищенню професійної компетенції майбутніх фахівців до рівня світових вимог та зростанню їхньої конкурентоспроможності на ринку праці.

1.4. Створення умов для здобуття вищої освіти в університеті студентами з особливими освітніми потребами

Для соціальної інтеграції осіб з інвалідністю важливе значення має здобуття ними як загальної, так і вищої освіти. Закон України «Про вищу освіту» декларує, що особа з особливими освітніми потребами – це особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти; тому заклади освіти зобов'язані створити та забезпечити рівні умови доступу до вищої освіти, у тому числі забезпечення осіб з особливими освітніми потребами спеціальним освітньо-реабілітаційним супроводом та створення для них вільного доступу до інфраструктури закладу вищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я.

В університеті накопичений значний досвід інклюзивного навчання: студенти з особливими потребами беруть активну участь у суспільному і культурному житті вишу, для них створені всі умови для психологічної підтримки та соціокультурної адаптації. Університет дає можливість таким студентам не тільки отримати відповідну кваліфікацію, сучасну професію, а й допомагає у працевлаштуванні. Особи з важкими формами порушення фізичного розвитку навчаються в загальних групах.

Водночас в університеті активно запроваджуються елементи дистанційного навчання (інформаційно-освітнє середовище для студентів) – цілеспрямована і контрольована інтенсивна самостійна робота студента, який може навчатися у зручному для себе місці за індивідуальним графіком, маючи при собі комплект спеціальних засобів навчання і погоджену можливість контакту з викладачами за телефоном, електронною та звичайною поштою, а також очно. Така форма навчання має велике значення для навчання саме цієї категорії студентів, адже відповідає принципу гуманістичної освіти, згідно з яким ніхто не повинен позбавлятися можливості навчатися з причин соціальної незахищеності та неможливості відвідувати освітні установи у зв'язку з фізичними вадами.

В університеті навчаються студенти з особливими потребами з усіх регіонів України. Значна кількість таких студентів своїм фахом обирають напрями: «Соціальна робота», «Практична психологія», тобто, отримавши професію, зможуть самі працювати у закладах соціальної сфери і допомагати людям з обмеженими можливостями, показуючи своїм прикладом, що не має меж для самореалізації. Для підтримки студентів з особливими освітніми потребами, їхнього психологічного та соціально-педагогічного супроводу в Університеті діє Студентська соціально-психологічна служба.

Для кращої адаптації до освітнього процесу та соціалізації загалом активно діє Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів», метою діяльності якого є консолідація зусиль відповідних структурних підрозділів університету, залучених органів виконавчої влади та громадських організацій, спрямованих на соціально-педагогічну підтримку осіб з обмеженими можливостями з метою їхньої адаптації до студентського та педагогічного колективу, інтеграції в освітнє та соціальне середовище, на створення умов для саморозвитку та самореалізації, розвиток соціальної активності, автономності, відповідальності та мобільності осіб з особливими потребами. Діяльність Центру спрямована на розроблення, впровадження і постійне удосконалення системи супроводу навчання студентів з інвалідністю, яка охоплює такі напрями: технічний, педагогічний, психологічний, медичний, соціальний, реабілітаційний, спортивний. Перераховані складові системи супроводу вступають в дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

Університет є співзасновником Асоціації «Інклюзивного реабілітаційно-соціального туризму». Центр «Без бар'єрів» плідно співпрацює з Управлінням праці та соціального захисту населення Уманської міської ради, Міжнародним благодійним фондом «Небайдужі», Відкритим міжнародним університетом розвитку людини «Україна» та ін. З метою створення належних умов для

доступу людей з інвалідністю до об'єктів фізичного оточення в університеті здійснено:

- капітальний ремонт спеціалізованої санітарно-гігієнічної кімнати на першому поверсі корпусу № 3 (заміна дверей з наступним розширенням; встановлено поручні та інші елементи туалетної кімнати відповідно до вимог; створено куточок матері і дитини); Консультантами працювали Володимир Азін – виконавчий директор Групи активної реабілітації, експерт Національної Асамблеї людей з інвалідністю та Юлія Рісенчук – голова благодійного фонду «АІК»;

- у місці перепаду рівня на вході корпусу № 3 обладнано пандус з поворотом на 90°;

- на об'єкті корпусу № 3 розміщено знаки, які застосовують у міжнародній практиці для позначення доступності для осіб з інвалідністю.

1.5. Організація практичної підготовки фахівців

Практика студентів є невід'ємною складовою процесу підготовки фахівців різних освітніх ступенів та кваліфікаційних рівнів в університеті і проводиться на навчально-матеріальних базах, які дають можливість виконати програму практики.

Вимоги до підготовки здобувачів вищої освіти постійно зростають, здійснюється пошук нових підходів до організації виробничої практики, яка має бути творчою та особистіснозорієнтованою, спрямованою на формування висококваліфікованих педагогів, компетентних у своїй професійній діяльності та конкурентоспроможні на світовому освітньому просторі.

Перелік усіх видів практик для кожної спеціальності та/або спеціалізації, їх форми, тривалість і терміни проведення визначаються навчальними планами.

Базами практик університету є заклади загальної освіти різних типів (державні, приватні, гімназії, школи-інтернати, колегіуми), професійно-технічні училища, технікуми, заклади вищої освіти, коледжі, заклади дошкільної освіти, заклади соціальної сфери, заклади та служби соціальної допомоги та підтримки дитини, позашкільні виховні заклади, оздоровчі табори, літні пришкільні майданчики, дитячі центри, центри реабілітації, підприємства, станції юних техніків, еколого-натуралістичні центри та інші заклади, які мають необхідну навчально-матеріальну і методичну базу та кваліфіковані педагогічні кадри.

Протягом навчального року постійно оновлювалися бази для проходження практик. У звітному періоді було підписано договори про проходження практик студентів строком на 5 років з:

1. Державним підприємством УДЦ «Молода Гвардія», м. Одеса;
2. Службою у справах дітей Уманської міської ради;
3. Уманським місцевим центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги.

Також були укладені короткотривалі договори на період проходження практик із ПП «ІВЕНТ ПРО КАРПАТИ» (лижна школа ТК «Буковель»), Івано-Франківська область, м. Яремче (строком на 1 рік) та Приватним вищим навчальним закладом «Європейський університет» Уманська філія (строком на 3 місяці).

На період проходження практик у дитячих оздоровчих таборах укладено договори з :

1. ТОВ «Парктур» (дитячий оздоровчий табір «Артек – Буковель»), Івано-Франківська область, с. Поляниця;
2. ТОВ «Дитячий оздоровчий заклад «Бригантина»», Кіровоградська область, смт. Новоархангельськ;
3. «Турбюро Ірини Борщенко» (дитячий табір «Таємниці цивілізації», ТК «Водограй», Закарпатська область, Мукачівський район, с. Чинадієво).

Третій рік поспіль в університеті діє «Школа вожатих» для студентів, які виявили бажання працювати у дитячому оздоровчому таборі «АртекБуковель» та УДЦ «Молода Гвардія», «Таємниці цивілізації».

З метою підготовки студентів до проходження практик факультетами соціальної та психологічної освіти, дошкільної та спеціальної освіти, початкової освіти, факультетом фізики, математики та інформатики за участі УДЦ «Молода Гвардія» та Одеського осередку Всеукраїнської асоціації атртерапевтів проводилися тренінги, майстер-класи з психології, зокрема: «Робота з сенсорними матеріалами у арт-терапевтичному супроводі дітей та підлітків», «Практика психологічної підтримки дітей, що пережили психотравмуючі події», «Профілактика девіантної поведінки пубертатного періоду» (Статеве виховання) тощо.

Уперше в університеті спільно з Українським дитячим центром «Молода гвардія» 9 – 10 листопада 2017 року проводився I Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Ліга педагогів». Учасниками фестивалю стали представники дитячих таборів «Артек-Буковель», «Таємниці цивілізації» та Українського дитячого центру «Молода Гвардія», які яскраво презентували власний досвід роботи, а також конкурсант-команди БілгородДністровського педагогічного училища, Житомирського державного університету імені Івана Франка, Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Т. Г. Шевченка, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Харківської гуманітарно-педагогічної академії.

З метою оптимізації процесу організації практичної підготовки активно використовуються елементи дистанційного навчання. Зокрема, у наповненні навчального курсу «Педагогічна практика» в інформаційно-освітньому середовищі університету представлені навчальні матеріали, необхідні для успішного проходження практик здобувачами вищої освіти.

Також на факультеті фізики, математики та інформатики експериментально використовується сервіс Classroom, який є основою G-Suite for Education.

Результати та події, які відбувалися під час проходження студентами практик, систематично висвітлюються на сайті університету, інституту, та факультетів.

Студентами факультету соціальної та психологічної освіти постійно проводяться заходи в Центрі соціальної реабілітації дітей-інвалідів «Пролісок», в Уманському дитячому будинку для дітей-сиріт тощо.

До керівництва практикою студентів залучають досвідчених викладачів кафедр, які брали безпосередню участь у виробничому процесі, де проводиться практика.

Організаційні питання педпрактики, її хід і підсумки періодично обговорюються на засіданнях вченої ради університету, ректорату, навчально-методичної ради, вчених рад інституту, факультетів та на засіданнях кафедр.

У 2018 році для підвищення якості навчання студентів та їх практичної підготовки в університеті планується:

1. Оновити програми з практик відповідно до нових освітніх програм підготовки бакалаврів та магістрів.
2. Продовжити роботу над пошуком нових форм проведення практик, вироблення сучасних критеріїв і показників ефективності їх проведення (з урахуванням європейських вимог).
3. Розробити комплекс заходів з метою налагодження зв'язків між роботодавцями та університетом для здобуття студентами професійних навичок під час проходження виробничої практики та з метою їхнього майбутнього працевлаштування.
4. Розширити мережу баз практик.
5. Запрошувати потенційних роботодавців на захисти практик студентів.
6. Систематично оновлювати методичні рекомендації з практик певних спеціальностей і спеціалізацій.
7. Переукласти договори, терміни дії яких завершується, з базами практик.

1.6. Системи внутрішнього забезпечення якості освіти в університеті

Система внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в університеті передбачає контроль за кадровим, матеріально-технічним, навчально-методичним забезпеченням освітньої діяльності; контроль за якістю проведення навчальних занять та якістю знань здобувачів вищої освіти; забезпечення академічної мобільності здобувачів вищої освіти; наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом; здійснення моніторингу змісту освітніх програм; забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації; систему запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти.

Контроль за якістю кадрового забезпечення освітнього процесу в університеті постійно здійснюють відділ кадрів, конкурсна комісія, навчально-методичний відділ, декани факультетів, директор інституту відповідно до «Положення про порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників університету та укладання з ними трудових договорів (контрактів)».

Формуванню якісного кадрового складу сприяє щорічне рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників університету та його окремих структурних підрозділів. З цією метою за звітний період удосконалено методику рейтингового оцінювання, розроблено і затверджено на засіданні вченої ради «Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (протокол № 8 від 24 січня 2017 року), яке визначає мету, основні завдання, принципи та механізм реалізації рейтингового оцінювання результативності і якості роботи професорсько-викладацького складу університету.

Питання кадрового забезпечення освітнього процесу в інституті та на факультетах університету було предметом обговорення на засіданні ректорату 9 жовтня 2017 року (протокол № 2).

На засіданні вченої ради 24 січня 2017 року (протокол № 8) затверджено Програму заходів із забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини на 2017 рік, відповідно до якої було виконано ряд заходів, а саме:

- 1) оновлено електронні навчальні курси для студентів денної та заочної форм навчання в інформаційно-освітньому середовищі університету шляхом удосконалення електронних навчально-методичних ресурсів, забезпечення

перевірки якості підготовки курсів через їх апробацію та подальшу сертифікацію;

2) розроблено та затверджено на засіданні вченої ради університету «Положення про відкриті навчальні заняття в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини» (протокол № 16 від 27 червня 2017 року);

3) укладено освітні програми та навчальні плани підготовки здобувачів вищої освіти відповідно до акту узгодження переліку спеціальностей, за якими здійснювався набір вступників 2017 року;

4) організовано і проведено деканський і директорський контроль знань здобувачів вищої освіти для отримання інформації про рівень їхньої пізнавальної діяльності, самостійності й активності шляхом написання контрольних робіт, атестації навчальних досягнень тощо.

З метою підвищення рівня об'єктивності оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти, підвищення якості їхньої підготовки в університеті щосеместрово організовується і проводиться ректорський контроль рівня залишкових знань із навчальних дисциплін, передбачених робочими навчальними планами підготовки бакалаврів і магістрів. Упродовж звітнього періоду оцінка залишкового рівня знань студентів здійснювалася шляхом проведення ректорських контрольних робіт відповідно до наказів ректора університету № 52 о/д від 6 лютого 2017 р.; № 606 о/д від 8 вересня 2017 р. Узагальнені та проаналізовані результати ректорського контролю були обговорені на засіданнях вченої ради університету 28 березня 2017 року (протокол № 12) та 31 жовтня 2017 року (протокол № 3).

Питання якості викладання навчальних дисциплін та якості результатів навчання здобувачів вищої освіти систематично розглядаються на засіданнях вченої ради та ректорату. Так, за звітний період вчена рада університету заслухала питання: «Про забезпечення якості підготовки іноземних студентів в університеті» (протокол № 14 від 23.05.2017 р.); «Про якість викладання хімічних дисциплін кафедри хімії, екології та методики їх навчання» (протокол № 3 від 31.10.2017 р.). На засіданнях ректорату висвітлено питання: «Про результати зимової екзаменаційної сесії 2016–2017 н.р. та випускної атестації в інституті та на факультетах університету» (протокол № 6 від 14.02.2017 р.); «Про якість викладання фахових дисциплін на факультеті фізичного виховання» (протокол № 7 від 14.03.2017 р.); «Про результати літньої екзаменаційної сесії та заходи щодо покращення якості знань студентів» (№ 1 від 12.09.2017 р.).

Для забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти в університеті значна увага приділяється організації та контролю самостійної

роботи студентів. Обговорення питання про «Організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів факультету професійної та технологічної освіти та факультету мистецтв: стан, проблеми, перспективи» на засіданні навчально-методичної ради університету (протокол № 4 від 26.04.2017 р.) сприяло прийняттю рішення про необхідність оновлення «Положення про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в УДПУ імені Павла Тичини» та затвердження його вченою радою університету.

Підтримку навчальної діяльності та управління освітнім процесом в інформаційному середовищі університету забезпечують сайти:

- інформаційно-освітнє середовище (<http://dls.udpu.org.ua/>), яке містить електронні навчальні курси для здобувачів вищої освіти денної і заочної формами навчання всіх факультетів. Кожна навчальна дисципліна представлена у вигляді електронного курсу з теоретичним матеріалом, ресурсами для виконання лабораторних та практичних (семінарських) робіт, самостійної роботи, поточного, модульного і підсумкового контролів тощо;

- електронний архів навчальних, наукових та навчально-методичних матеріалів (<http://library.udpu.org.ua/>), куди увійшли оцифровані підручники, посібники, навчально-методичні матеріали, електронні копії наукових статей працівників університету; матеріали конференцій, які проводилися в університеті, автореферати дисертацій, захищених в університеті, методичні матеріали на підтримку навчального процесу, патенти тощо.

В освітньому процесі ефективно використовується електронне інформаційно-освітнє середовище на основі платформи дистанційного навчання Moodle (Modular Object Oriented Distance Learning Environment). За допомогою цієї платформи здобувач вищої освіти може дистанційно ознайомитися з електронним навчальним курсом, який охоплює робочу програму курсу, теоретичний і практичний блоки, завдання для контролю та самоконтролю, глосарій, індивідуальне навчально-дослідне завдання та інші допоміжні ресурси.

Доступ до ресурсів навчального порталу університету персоніфікований. Організаційну, технічну і програмну підтримку функціонування інформаційно-освітнього середовища університету здійснює центр дистанційного навчання.

Інформацію про організацію освітньої діяльності в університеті розміщено на сайті навчального закладу (udpu.org.ua); профілі освітніх програм підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями «Бакалавр» і «Магістр» – на сайтах факультетів/інституту у розділі «Навчання. Інформаційний пакет», де подано повний перелік бакалаврських і магістерських програм. На сайті університету наявні також: нормативні

документи (положення), які регламентують організацію освітнього процесу в університеті; академічний календар (оновлений на кожний навчальний рік); графік освітнього процесу (оновлений на кожний навчальний рік) тощо.

Після виконання освітніх програм і успішного проходження випускної атестації здобувачі вищої освіти отримують відповідні дипломи бакалавра і магістра, де зазначено кваліфікацію, тобто інформацію про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність і спеціалізацію, а в окремих випадках – професійну кваліфікацію.

Система запобігання академічного плагіату у здобувачів вищої освіти ґрунтується на всебічній щорічній перевірці їхніх випускних кваліфікаційних робіт на плагіат. Довідка про результати перевірки роботи на плагіат є підставою для прийняття рішення про її допуск до захисту в екзаменаційній комісії. На основі звіту про результати автоматизованої перевірки випускних кваліфікаційних робіт на плагіат приймаються також необхідні рішення стосовно керівників і виконавців робіт, у яких були виявлені факти плагіату.

Отже, для забезпечення якісної освітньої діяльності, для функціонування в університеті системи стимулювання й мотивації якості вищої освіти максимально залучено всіх учасників освітнього процесу (науково-педагогічних працівників, співробітників, здобувачів вищої освіти).

Діяльність університету орієнтована на вимоги внутрішнього та зовнішнього ринків праці, які вимагають висококваліфікованих фахівців із сформованими професійними компетентностями.

Кожний структурний підрозділ університету спрямовує свою роботу на постійну актуалізацію змісту навчання для здобувачів вищої освіти за кожною спеціальністю, на вдосконалення механізму достатнього та якісного ресурсного забезпечення освітньої діяльності, широке використання сучасних інтелектуальних інформаційних технологій навчання тощо.

У 2018 році для подальшої розбудови в університеті системи внутрішнього забезпечення якості освіти необхідно продовжити роботу з удосконалення механізмів моніторингу якості вищої освіти, оцінювання якості результатів навчання здобувачів вищої освіти; систематично проводити соціологічні опитування всіх учасників освітнього процесу з метою виявлення та усунення проблемних питань; вивчати інтереси, думки стейкхолдерів при перегляді набору освітніх програм; залучати зацікавлені сторони до здійснення аудиту якості змісту наявних освітніх програм та якості окремих навчальних дисциплін; оприлюднювати на веб-сайті університету результати моніторингів, звітів про самооцінку структурних підрозділів і освітніх програм тощо.

1.7. Аналіз успішності студентів

В університеті заліково-екзаменаційна сесія для студентів денної та заочної форм навчання проводилася згідно з графіками освітнього процесу (наказ ректора № 591 о/д від 23 серпня 2016 року «Про внесення змін до наказу № 425 о/д від 24.05.2016 р. «Про планування обсягів педагогічного навантаження професорсько-викладацького складу університету на 20162017 н.р.»»), затвердженими розкладами екзаменів та ліквідації академічної заборгованості на засадах Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу на всіх курсах освітніх ступенів «Бакалавр», «Магістр» та освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст».

Відповідно до наказів ректора № 948 о/д від 01 грудня 2016 року «Про завершення першого семестру 2016/2017 н.р. і проведення зимової заліково-екзаменаційної сесії» та № 329 о/д від 05.05.2016 року «Про завершення 2016/2017 навчального року та підведення підсумків роботи університету» деканатами факультетів/дирекцією інституту та кафедрами здійснювалася підготовка до проведення заліково-екзаменаційної сесії: укладені та затверджені переліки заліків та екзаменів, розклади заліково-екзаменаційних сесій, графіки ліквідації академічної заборгованості, здійснено перевірку журналів академічних груп, студенти денної форми, які навчалися за індивідуальним планом, були відкликані для складання підсумкового контролю. За місяць до початку екзаменаційної сесії на засіданнях кафедр затверджені екзаменаційні білети, укладені з урахуванням чинних робочих навчальних програм дисциплін. Перед екзаменами викладачі проводили консультації, до складання екзаменів були допущені студенти, які склали заліки.

З метою попередження порушень чинного законодавства про вищу освіту на факультетах/в інституті створені умови, які сприяли прозорості та відкритості проведення підсумкового контролю, до цього процесу було залучено органи студентського самоврядування. З метою попередження проявів посадових зловживань та хабарництва на факультетах/в інституті діють скриньки довіри, а також телефон гарячої лінії «4-02-14».

Зимова заліково-екзаменаційна сесія I семестру 2016/2017 навчального року проходила для студентів денної та заочної форм навчання всіх курсів ОС «Бакалавр», «Магістр», ОКР «Спеціаліст» згідно з затвердженим вченою радою університету графіком освітнього процесу, затвердженими першим проректором розкладами екзаменів та ліквідації академічної заборгованості.

До складання екзаменаційної сесії було допущено 9050 студентів. Загалом успішно та у встановлений термін склали сесію 8947 осіб (5238 – денна, 3709 – заочна).

За результатами заліково-екзаменаційної сесії I семестру 2016/2017 н.р. успішність студентів по університету становить 98,9 %, що лише на 0,04 % більше, ніж торік, а показник якості знань – 53,35 %.

Кількість студентів, які за результатами екзаменаційної сесії мають бал «3,0», збільшилася на 1 % до рівня 15 %. Лідерами за цим показником є факультет фізики, математики та інформатики (27,7 %), історичний факультет (21,3 %), природничо-географічний факультет (20,4 %).

Аналіз успішності і якості знань студентів був би неповним без зазначення кількості відмінників. За результатами зимової екзаменаційної сесії в університеті навчалося 608 осіб денної і заочної форм навчання, які склали всі іспити на «відмінно» (6,7 % від загальної кількості студентів). Кількість відмінників порівняно з зимовою сесією минулого року збільшилася на 75 осіб (0,7 %).

18 осіб не з'явилися на сесію з поважних причин, тому їм продовжено термін ліквідації академічної заборгованості. Академічну заборгованість після закінчення сесії мали 40 студентів, 35 осіб не з'явилися на сесію з неповажної причини, у зв'язку з чим було відраховано за невиконання навчального плану та графіка навчального процесу 56 студентів денної та заочної форм навчання (0,6 % від загальної кількості студентів).

Діапазон значень показника якості знань студентів у розрізі курсів коливається в межах від 42,5 % до 74,6 % на денній формі навчання, і від 49,6 % до 72,2 % на заочній формі навчання. Найвищий показник якості у студентів-магістрантів, які свідомо продовжують здобувати кваліфікацію за обраною спеціальністю, а найнижчі показники якості у студентів першого і другого курсів ОС «Бакалавр» (проблеми з адаптацією до навантаження). Значна кількість студентів-іноземців на деяких факультетах знижує показник якості навчання як по курсах, так і по факультету, університету в цілому.

Кількість студентів на початок екзаменаційної сесії II семестру 2016/2017 навчального року становила 8483 особи денної та заочної форм навчання (у тому числі 248 іноземних студентів). До складання екзаменів було допущено 8467 осіб (16 студентів перебували в академічній відпустці).

Успішно склали заліково-екзаменаційну сесію 8338 осіб, що становить 98,5 % загальної кількості допущених до екзаменів. З них, на сесію не з'явилися 9 осіб з поважних причин, 25 – без поважних причин. Студентам, які не з'явилися на сесію з поважних причин, підтверджених документально, продовжено термін ліквідації академічної заборгованості.

Діапазон значень показника якості навчання знаходиться в межах від 36 % до 71 %. Найвищий показник якості навчання зафіксовано в Навчальнонауковому інституті економіки та бізнес-освіти – 71,1 %, при чому

показник абсолютної успішності становить 97,6 %. Мінімальний показник якості навчання студентів спостерігається на факультеті фізичного виховання (35,9 %), хоча значення абсолютної успішності визначається досить високим рівнем (98,9 %).

Найнижчий показник якості (40,9 %) на другому курсі бакалаврату, найвищий (78,2 %) в магістратурі.

Загальний показник абсолютної якості навчання по університету за результатами екзаменаційної сесії становить 53,5 %.

Загальна кількість академборжників на момент закінчення ліквідації академічної заборгованості – 95 осіб. Найбільша кількість студентів, які мали академічну заборгованість зафіксована у ННІ економіки та бізнес-освіти – 29 та на природничо-географічному факультеті – 27 осіб. Усього по університету за невиконання навчального плану у II семестрі 2016/2017 навчального року відраховано 35 осіб.

Якісний та кількісний аналіз результатів сесії II семестру 2016/2017 навчального року студентів денної та заочної форм навчання засвідчив також, що найкращі знання продемонстрували здобувачі вищої освіти ОКР «Спеціаліст» та ОС «Магістр». Натомість, у студентів I курсу ОС «Бакалавр» виявлено найнижчі показники.

Наведені показники свідчать про необхідність конструктивного аналізу організації освітнього процесу, методичного забезпечення навчальних дисциплін кожним викладачем, кафедрою та факультетом/інститутом. У зв'язку з цим на наступний рік заплановано ряд заходів, спрямованих на підвищення компетентності, вимогливості та відповідальності кожного викладача.

1.8. Військова підготовка студентів

Військова підготовка студентів в університеті здійснюється за програмою підготовки офіцерів запасу. У роботі з набору студентів на проходження військової підготовки фахівці відділу керуються вимогами Постанови Кабінету Міністрів № 48 від 01.02.2012 р. «Про затвердження Порядку проведення військової підготовки студентів вищих навчальних закладів за програмою підготовки офіцерів запасу» та спільним наказом Міністерства оборони та Міністерства освіти та науки України № 531/857 від 11.11.2004 р. «Про затвердження Інструкції про організацію підготовки офіцерів запасу з числа студентів вищих навчальних закладів».

На підставі договорів про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу № 15/25/155 від 04.05.2016 року з Військовою академією м. Одеса та № 919-5 від 23.01.2012 із Сумським державним

університетом паралельно з основним навчанням здійснюється військова підготовка студентів.

Упродовж звітнього періоду підготовку студентів було заплановано на базі Одеської військової академії за спеціальностями «командир мотострілецького взводу», «командир аеромобільного взводу» та Сумського державного університету за спеціальністю «командир артилерійського взводу».

З 9 квітня до 24 травня 2017 року організовано проведення навчальних зборів для студентів першого та другого років навчання на базі Одеської військової академії, а у період з 18 до 28 квітня – табірному зборі студентів першого та другого років навчання при військовій кафедрі Сумського державного університету.

У липні-серпні 2017 року проведено стажування та прийняття військової присяги студентами, які закінчили навчання за програмою підготовки офіцерів запасу. Зокрема: при Військовій академії (м. Одеса) – 61 особа; при військовій кафедрі Сумського ДУ – 24 особи.

У вересні-жовтні завершено агітаційну роботу та опрацьовано необхідні документи для допуску студентів до складання вступних іспитів. Проведено консультації до складання іспитів з ДПЮ (допризовної підготовки).

Вступні іспити пройшли 26 – 27 жовтня 2017 року, за результатами яких зараховано 26 слухачів до Одеської військової академії та 6 слухачів на кафедру військової підготовки при Сумському державному університеті.

Усього на цей час продовжують навчатися за програмою підготовки офіцерів запасу студенти університету:

– при Військовій академії (м. Одеса): I курс – 51 особа; II курс – 56 осіб.

– при військовій кафедрі Сумського ДУ:

I курс – 31 особа; II

курс – 24 особи.

Отже, університет у взаємодії з Військовою академією (м. Одеса) та військовою кафедрою Сумського ДУ щорічно постачає до лав мобілізаційного резерву ЗС України 90 – 100 офіцерів запасу на первинні посади за такими напрямками підготовки: бойове застосування механізованих підрозділів, підрозділів високомобільних десантних сил та бойове застосування артилерійських систем.

Проте у 2017 році у зв'язку з набуттям (07.01.2017 р.) чинності нової редакція закону «Про внесення змін у деякі законодавчі акти України стосовно вдосконалення порядку проходження військової служби», у якому передбачається призов на військову службу офіцерів запасу, які пройшли

навчання за програмою підготовки офіцерів запасу, але до цього в Збройних Силах не служили, суттєво підвищився відсоток студентів, які відмовляються від навчання. Ця тенденція простежується у підсумках вступних іспитів у 2017 році. Виявили бажання навчатися 39 осіб, а складали іспити 36. У порівнянні з 2016 роком – 97 та 92 особи відповідно.

На наступний рік заплановано продовження співпраці з Сумським державним університетом та з Військовою академією (м. Одеса) з метою забезпечення Збройних Сил України, правоохоронних органів спеціального призначення та Держспецтрансслужби необхідною кількістю осіб офіцерського складу, військовонавчених громадян для виконання військового обов'язку в запасі, проходження військової служби за контрактом або за призовом, у військовому резерві.

1.9. Робота з іноземними студентами

Організація роботи з іноземними студентами в університеті здійснюється на підставі наказів і розпоряджень Міністерства освіти і науки України щодо організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства; нормативно-правової бази України, що регулює порядок навчання іноземних громадян у закладах вищої освіти України, порядок перетину кордону та перебування іноземних громадян в Україні; Положення про відділ по роботі з іноземними студентами Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У 2017 р. відділом по роботі з іноземними студентами в електронну систему «Журнал обліку запрошень на навчання в Україні» було внесено 161 запрошення на навчання для іноземних громадян. Набір абітурієнтів проводився відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 01 листопада 2013 року № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11 грудня 2015 року № 1272 зі змінами (Наказ МОН України № 1167 від 11.08.2017 р.). Головним критерієм конкурсного відбору абітурієнтів стало знання мови навчання та фахових дисциплін.

З метою оптимізації навчального процесу для іноземних студентів і подолання мовного бар'єру вченою радою університету (Протокол №19 від 27 червня 2017 року) та наказом №526 о/д від 12 липня 2017 р. визначено російську мову як мову навчання для іноземних громадян із Туркменістану, Азербайджану, Узбекистану, Вірменії, Грузії, Киргизстану, що вступатимуть до університету у 2017 році на освітній рівень «бакалавр», за умови формування окремих повноцінних груп у кількості не менше 12 осіб.

У 2017 р. до Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини було подано 107 заяв від іноземних громадян на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» і 8 заяв – на здобуття освітнього ступеня «магістр». За результатами роботи приймальної комісії на навчання за освітнім ступенем «Бакалавр» зараховано 75 осіб (63 – на денну і 12 – на заочну форми навчання) та 8 осіб – за освітнім ступенем «магістр». Поновлено на навчання і переведено з інших закладів вищої освіти України і закордону 5 осіб.

За звітний період навчання в університеті завершили 108 іноземних громадян, зокрема, за освітнім ступенем «бакалавр» – 103 особи, освітнім ступенем «магістр» – 4 особи; освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» – 1 особа.

Станом на 30.11.2017 р. в університеті навчаються 228 іноземних громадян (214 – на денній і 15 – на заочній формах).

Іноземні громадяни є представниками таких країн, як Азербайджан, Арабська Республіка Єгипет, Китай, Сербія, США, Туркменістан.

Іноземні громадяни навчаються на 10 факультетах / інституті університету: природничо-географічному; фізичного виховання; фізики, математики та інформатики; професійної та технологічної освіти; іноземних мов; української філології; мистецтв; початкової освіти; історичному факультеті та навчально-науковому інституті економіки та бізнес-освіти.

Іноземні студенти здобувають освітній ступінь «бакалавр» за 13 спеціальностями:

- 013 Початкова освіта;
- 014.10 Середня освіта (Трудове навчання та технології);
- 015.10 Професійна освіта (Комп'ютерні технології);
- 014.11 Середня освіта (Фізична культура);
- 072 Фінанси, банківська справа та страхування; - 242 Туризм;

- 014.03 Середня освіта (Історія);
- 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська));
- 014.06 Середня освіта (Хімія); - 014.05 Середня освіта (Біологія);
- 014.07 Середня освіта (Географія); - 014.04 Середня освіта (Математика); - 014.08 Середня освіта (Фізика).

Ступінь «магістра» іноземні студенти здобувають за 7 спеціальностями:

- 014.06 Середня освіта (Хімія);
- 014.08 Середня освіта (Фізика);

- 014.04 Середня освіта (Математика);
- 015 Професійна освіта (Комп'ютерні технології) ;
- 014 Середня освіта (Біологія);
- 025 Музичне мистецтво;
- 014 Середня освіта (Українська мова і література).

Переважну більшість іноземних студентів приєднано до академічних груп, у яких навчаються українські студенти. Проте в контексті виробничої необхідності та з урахуванням особливостей підготовки іноземних громадян створено 11 окремих академічних груп.

Відповідно до наказів та листів МОН України щодо вивчення державної мови іноземними студентами (Наказ МОН України № 997 від 18 серпня 2016 року), для іноземних студентів укладено окремі навчальні плани, у яких за рахунок дисциплін гуманітарного циклу виділено 600 годин на вивчення мови навчання упродовж 4 років із виходом на державний екзамен.

Години для вивчення мови в такому обсязі виділяються за рахунок годин, передбачених типовими навчальними планами для вивчення дисциплін гуманітарного та соціально-економічного напрямку (іноземна мова, теорія і практика іноземної мови, українська мова, українська та зарубіжна культура).

Кафедрою практичного мовознавства модифіковано навчальні програми з дисципліни «державна мова», видрукувано 2 посібники, кардинально змінено підходи до викладання української мови як іноземної. Завідувач кафедри, к.ф.н., професор Цимбал Н.А., увійшла до складу робочої групи з розробки програм стандартизованого оцінювання іноземних студентів з мови навчання (української) з напрямку (гуманітарний) підкомісії 304 «Навчання іноземних громадян» при Міністерстві освіти і науки України.

У контексті ініціатив МОН України на 2017–2019 рр. щодо запровадження проведення стандартизованого оцінювання іноземних студентів з мови навчання – української, англійської та російської (Наказ МОН № 859 від 14.06.2017 року «Щодо оцінювання іноземних студентів з мови навчання») кафедрою практичного мовознавства, відділом по роботі з іноземними студентами й Українсько-туркменським культурно-освітнім центром організовано додаткові освітні курси з вивчення української мови для 63 іноземних студентів 1 курсу з метою інтенсивної підготовки до складання незалежного тестування з мови навчання.

З метою підвищення ефективності навчального процесу постійно відбувається пошук нових шляхів та механізмів, покликаних сприяти якісному засвоєнню іноземними студентами навчального матеріалу.

З метою належної організації навчальної роботи з іноземними студентами систематично проводиться моніторинг рівня підготовки їх до

академічних занять, а також індивідуальні консультації для них відповідно до затвердженого графіка (Розпорядження №8 від 08.11.2017 р. «Про організацію роботи з іноземними студентами»).

Велика увага приділяється індивідуальній роботі викладачів з іноземними студентами, зокрема, використанню елементів дистанційної освіти та роботі в інформаційному середовищі, а також здійснюється контроль за роботою студентів в інформаційно-освітньому середовищі.

Питання щодо забезпечення якості підготовки іноземних громадян виносилися на розгляд ученої ради університету та ректорату.

Оскільки значна частина іноземних студентів університету – це громадяни Туркменістану, координуючим підрозділом для проведення виховної, культурно-масової та освітньої роботи є Українсько-туркменський культурно-світній центр, працівниками якого проводиться підготовка до відзначення національних туркменських та українських свят, організовується перегляд та обговорення фільмів, проведення лекцій, тематикою яких є питання нормативно-правового регулювання перебування іноземців на території України.

У цьому аспекті особливої ваги набули заходи, спрямовані на оптимізацію процесів адаптації, соціалізації іноземців, залучення їх до активної участі в загальноуніверситетських, факультетських/інститутських і міських заходах.

Зокрема, у звітному 2017 році іноземних студентів залучали до активної участі в таких заходах:

- 1) святкування Дня працівника освіти;
- 2) святкування Дня незалежності Туркменістану;
- 3) спортивні змагання з футболу, волейболу, баскетболу, шахів;
- 4) походи до планетарію;
- 5) походи до заповідника «Стара Умань», картинної галереї;
- 6) участь у благодійних концертах колективу іноземних студентів із Сербії «Serbian Star» на підтримку хворих дітей;
- 7) проведення круглих столів, презентацій.

За звітний період на базі Українсько-туркменського культурноосвітнього центру було проведено: фотоконкурс «Україна для мене», бесіду на тему «Звичаї та традиції святкування Святого Вечора та Різдва в Україні», круглий стіл «25 років із дня затвердження Верховною Радою України

Державного гімну України «Ще не вмерла Україна», поетичний вечір, присвячений до дня народження Павла Тичини, круглий стіл «Ми за здоровий

спосіб життя». Продовжив свою роботу і кінолекторій. Студенти переглянули ряд документальних фільмів.

7 лютого 2017 року університет відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Туркменістану в Україні та Молдові Нурберди Аманмурадов. Посольство Туркменістану звернулося з проханням організувати на базі Університету виборчу дільницю для проведення виборів президента Туркменістану. Така дільниця була облаштована відповідно до всіх вимог в актовій залі університету. Понад 250 студентів із Туркменістану, які навчаються в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини та Уманському національному університеті садівництва, змогли зробити свій вибір.

У рамках роботи Українсько-туркменського культурно-освітнього центру та відділу по роботі з іноземними студентами у 2017 н.р. організовано додаткові освітні курси з вивчення української мови, інтенсивні курси російської мови, а також курси інформатики. Зокрема, в результаті удосконалення мовних навичок та отримання знань з української мови 96 іноземних студентів отримали сертифікати з української та 35 студентів – сертифікати з російської мови. Основи роботи із «Сучасними офісними інформаційними технологіями» опанували 36 студентів та отримали сертифікати міжнародної програми Intel «Навчання для майбутнього».

Значну частину іноземних студентів залучено до наукової діяльності. Наукові доробки іноземних студентів із Туркменістану із соціальнопедагогічних, гуманітарних, природничих та економічних досліджень висвітлено в міждисциплінарному науковому збірнику «Вісник Українськотуркменського культурно-освітнього центру» за 2017 р.

Показовими у 2017 році стали досягнення іноземних студентів із Сербії, які навчаються на факультеті мистецтв. Колектив «Serbian Star» у складі Александра Джорджевича, Йована Дрманича, Дарко Марковича (художній керівник — доцент кафедри інструментального виконавства факультету мистецтв УДПУ Владислав Гусак) здобув диплом II ступеня у категорії III-C на X Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE», який проходив у м. Дрогобич Львівської області у травні 2017 року, а також виборів ГРАН-ПІІІ Всеукраїнського мистецького фестивалю-конкурсу «Grand Fest Кам'янець», який проходив у місті Кам'янець-Подільський у листопаді 2017 року.

Загалом варто зазначити, що організація роботи з іноземними студентами – це досить складний вид діяльності, що передбачає проведення профорієнтаційної, організаційної, номенклатурної, навчально-методичної, адаптаційної та виховної роботи з іноземними студентами.

На 2018 навчальний рік перед університетом поставлено чіткі завдання щодо забезпечення якісної підготовки студентів-іноземців, збільшення контингенту іноземних студентів, що є першочерговим завданням, яке ставить перед вищими навчальними закладами Міністерство освіти і науки України у напрямку підготовки іноземних громадян.

II. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

2.1. Науково-організаційна структура університету

У 2017 році наукову та науково-технічну діяльність університету було зорієнтовано на реалізацію державної політики в галузі освіти та науки, розвиток механізму взаємодії основних напрямів національної стратегії інтеграції науки, освіти і ринку праці, на інтеграцію у світову та європейську систему освіти та зростання авторитету у світі, організацію та забезпечення міжнародної академічної мобільності викладачів та студентів, підготовку науково-педагогічних кадрів і підвищення конкурентоспроможності університету у сфері наукових досліджень, формування і розвиток наукових шкіл, підтримку молодих науковців, створення кадрових, організаційно-виробничих та економічно-фінансових передумов перетворення наявних науково-дослідних структур університету в сучасні багатопрофільні наукові центри.

До науково-організаційної структури університету входить відділ аспірантури і докторантури та відділ наукових досліджень, інновацій та міжнародного співробітництва, який реалізує в університеті державну політику з підготовки кадрів вищої кваліфікації, організовує наукову та інноваційну діяльність, а також міжнародне співробітництво.

Базою для здійснення науково-дослідної роботи в університеті 39 кафедр, у складі яких працює 544 штатних науково-педагогічних працівники. З них професорів – 55, 12 докторів наук, 213 доцентів та 104 кандидати наук. Серед науково-педагогічних працівників у штаті університету працюють: 2 академіки НАПН України, 1 академік Академії будівництва та архітектури України.

У 2017 р. створено Науково-практичний центр родинного виховання та Центр гендерної освіти, що ефективно функціонують.

За звітний період в університеті виконувалися 2 фундаментальні та 1 прикладне наукове дослідження, які фінансувалися за рахунок коштів загального фонду державного бюджету на загальну суму 480 тис. 400 грн.

На базі університету ефективно функціонує колегіальний науковоконсультаційний і дорадчий орган вченої ради Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини - науково-технічна рада.

Організаційно-функціональна структура наукової діяльності університету охоплює:

- 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування НАПН, НАН та МОН України:
  - Інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні фізики і астрономії (керівник – професор Терещук С. І.);
  - Педагогічного краєзнавства (керівник – професор Коляда Н. М.);
  - Прикладної лінгвістики (керівник – професор Цимбал Н. А.).
- 3 міжнародні культурно-освітні центри:
  - Польський культурно-освітній центр;
  - Українсько-ізраїльський центр освіти, науки і культури (керівник – професор Цимбал Н. А.);
  - Українсько-туркменський культурно-освітній центр (керівник – доцент Лаврик О. Д.).
- 11 регіональних науково-методичних центрів:
  - Навчально-методичний центр «Планетарій» (керівник – доцент Ткаченко І. А.);
  - Науково-методичний центр «Дослідження вишивки Східного Поділля» (керівник – доцент Мамчур Н. С.);
  - Науково-методичний центр професійного розвитку викладачів (керівник – професор Коберник О. М.);
  - Регіональний центр інноваційних технологій дошкільної освіти (керівник – професор Семчук С. І.);
  - Регіональний центр Малої академії наук України (керівник – доцент Тищенко Т. М.);
  - Регіональний центр навчання іноземних мов (керівник – доцент Бріт Н. М.);
  - Східноподільський лінгво-краєзнавчий науково-координаційний центр (керівник – доцент Тищенко Т. М.);
  - Центр із вивчення художніх ремесел у школі (керівник – доцент Дубова Н. В.);
  - Науково-практичний центр родинного виховання (керівник – доцент Заєць С. С.);
  - Центр гендерної освіти (керівник – доцент Кравченко О. О.);

Центр інноваційних науково-методичних освітніх технологій (керівник – професор Коберник Г. І.).

– 24 науково-дослідні лабораторії, які співпрацюють із галузевими лабораторіями науково-дослідних інститутів НАПН України та НАН України:

«Актуальні проблеми дидактики фізики в основній школі» (координатор – Інститут педагогіки НАПН України, керівник – академік НАПН України, професор Мартинюк М. Т.);

«Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти» (керівник – доцент Ящук С. М.);

«Археологія Уманщини» (керівник – професор Беляєва С. О.);

«В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття» (координатор – Інститут педагогіки НАПН України, керівник – академік НАПН України, професор Кузь В. Г.);

«Вдосконалення майстерності практичного психолога» (керівник – доцент Діхтяренко С. Ю.)

Геологічна лабораторія (координатор – Інститут геологічних наук НАН України, керівник – професор Половка С. Г.);

«Екологія і освіта» (координатор – Інститут зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України, керівник – доцент Гончаренко Г. Є.);

«Дошкільна освіта: сутність, перспективи розвитку в ХХ столітті» (координатор – Інститут проблем виховання НАПН України, керівник – професор Гаврилюк С. М.);

«Етнологія Черкаського краю» (координатор – Інститут народознавства НАН України, керівник – професор Сивачук Н. П.);

«Інноваційні технології навчання біології» (керівник – доцент Якимчук Р. А.);

«Історичне краєзнавство Уманщини» (керівник – професор Кузнець Т. В.);

Лабораторія лінгвокультурології та зіставної лінгвістики (керівник – професор Білецька І. О.);

«Навчання іноземних мов» (керівник – доцент Гембарук А. С.);

Науково-дослідна галузева лабораторія проблем розвитку нових інтегрованих структур (керівник – професор Чирва О. Г.);

Науково-дослідна лабораторія педагогічної компетентності (керівник – професор Бойченко В. В.);

Науково-дослідна лабораторія інклюзивної педагогіки (керівник – професор Демченко І. І.);

Науково-дослідна лабораторія регіональної економіки та туризму (керівник – доцент Стойка В. О.);

«Лабораторія модернізації початкової освіти» (керівник – професор Комар О. А.);

«Педагогічне краєзнавство Черкащини» (керівник – професор Коляда Н. М.);

«Педагогічна компаративістика» (керівник – професор Заболотна О. А.);

«Проблеми оптимізації родючості ґрунту» (координатор – Інститут агроекології та біотехнологій УААН, керівник – доцент Миколайко В. П.);

«Проблеми державних фінансів України» (координатор – НДФІ Міністерства державних фінансів України, керівник – професор Чирва О. Г.);

«Польсько-українська науково-дослідна лабораторія психодидактики імені Яна Амоса Коменського» (керівник – професор Осадченко І. І.);

«Управління фінансами» (керівник – професор Слатвінський М. А.).

Таким чином, сформована наукова інфраструктура університету покликана сприяти ефективній науковій діяльності та міжнародному співробітництву університету, якісній підготовці науково-педагогічних кадрів, підняти зацікавленість учасників освітнього процесу до нових наукових розробок, участі у фінансових проектах і грантах закладу вищої освіти, що сприятиме утвердженню іміджу як в Україні, так і за кордоном.

2.2. Наукові школи

Вагомою ознакою процесу розвитку науки в університеті є її колективний характер. Це позначається на неухильному зростанні ролі наукової спільноти, яка формує та розвиває наукові знання, сприяє їх утвердженню в конкурентному середовищі, поширює та практично впроваджує отримані результати. Однією з провідних форм організації наукової спільноти була і є діяльність наукових шкіл. Саме наукові школи є осередками найбільшої концентрації творчої енергії, найактивнішого впливу на науковий прогрес.

В Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини діють 14 наукових шкіл:

«Механіко-математичне моделювання процесів початкового руйнування деформівних твердих тіл» (керівник – доктор фізикоматематичних наук, професор Кіпніс Л. А.). Упродовж 2017 року учнями професора Кіпніса Л. А. було визначено маломасштабні вузькі зони передруйнування біля кутової точки межі поділу середовищ; кутові точки межі кусково-однорідного тіла; кінці тріщини нормального розриву, яка виходить на негладку межу поділу середовищ, за наявності з'єднувального матеріалу; вершини кусково-однорідного клина з межею поділу середовищ, яка збігається з бісектрисою і

навантаженою гранню в рамках різних моделей із лініями розриву переміщення. При цьому для визначення зон передруйнування розроблено та застосовано принципово новий універсальний ефективний метод, у відповідності з яким задача про зону передруйнування зводиться до задачі лінійної теорії пружності для тіла клиноподібної конфігурації з розрізом у вершині, що допускає точний аналітичний розв'язок.

«Актуальні проблеми дидактики фізики й астрономії у загальноосвітній школі та фахової підготовки майбутніх вчителів у вищих навчальних закладах» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, академік НАПН України Мартинюк М. Т.). За результатами досліджень підготовлено рукопис підручника з фізики для учнів 9 класу, що взяв участь у конкурсі шкільних підручників, рукопис навчально-методичного посібника «Уроки фізики у 9 класі» та сформульовано рекомендації щодо вдосконалення методичної підготовки майбутніх учителів фізики в контексті реалізації ними системи змістових і змістово-процесуальних ліній.

«Актуальні проблеми освіти і виховання: історія, сучасність, перспективи» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Кочубей Т. Д.). За звітний період опрацьований архівний текстовий та нотний матеріал, обґрунтовані положення і висновки досліджень науковців школи лягли в основу вдосконалених лекційних курсів із дисциплін «Українська народна музична творчість», «Українська музична література», навчального посібника «Хрестоматія української акапельної вокальнохорової музики XVIII століття»; розроблено та впроваджено у навчально-виховний процес педагогічних коледжів методику діагностування рівнів сформованості здоров'язбережувальної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів; розроблено рекомендації щодо впровадження канадського досвіду в практику шкільництва України на трьох рівнях: державному (МОН України), регіональному (відділи освіти) та місцевому (школи). Результатом наукових пошуків стали захисти трьох кандидатських дисертацій, випуск 2 монографій, 3 навчальних посібників, 2 методичних рекомендацій.

«Актуальні проблеми соціального виховання в теорії та історії педагогіки» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Коляда Н. М.). За звітний період співробітниками наукової школи розкрито роль інтегрованих соціальних служб у наданні екстреної соціальної допомоги, зокрема досліджено аспекти діяльності Служби раннього втручання на основі державних стандартів соціальної послуги кризового та екстреного втручання. У результаті було підготовлено матеріали до 2 колективних монографій; упроваджено та успішно реалізовано інноваційний проект –

Національнопатріотичний табір для студентської молоді «Дія» з питань історії Української державності; організовано та проведено Всеукраїнську науковопрактичну конференцію та 13 науково-методичних семінари; захищено 2 дисертації на здобуття ступеня кандидата та доктора наук.

«Теорія, історія і практика застосування проектної технології у середній та вищій школі» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Коберник О. М.). Наукова школа протягом 2017 року продовжувала працювати над обґрунтуванням теоретико-прикладних засад проектування виховної системи школи, застосування проектної технології в позакласній діяльності з метою виховання в учнів життєвої активності, патріотичних якостей; розроблено методику застосування проектної технології у процесі вивчення педагогічних дисциплін у закладах вищої освіти.

«Майбутній практичний психолог як активний суб'єкт психологічної практики» (керівник – доктор психологічних наук, професор Сафін О. Д.). Основними досягненнями наукової школи є теоретичне обґрунтування особливостей особистості майбутнього психолога та педагога, чинників формування позитивного іміджу молодого викладача педагогічного ВНЗ, чинників адаптації майбутніх педагогів до професійної діяльності, особливостей формування готовності психологів до майбутньої професійної кар'єри та практична реалізація цих ідей. Результати висвітлюються у статтях, доповідях на конференціях, методичних рекомендаціях тощо.

«Проблеми українознавства в освітньому просторі України» (керівник – кандидат педагогічних наук, професор Сивачук Н. П.). У 2017 р. членами наукової школи розроблено концепцію удосконалення змісту та моделі підготовки вчителів української мови та літератури на основі етнокультурних традицій українців, розроблено та науково обґрунтовано програми щодо практичного застосування українознавства в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи. Результати досліджень представлено у 2 монографіях, 1 навчальному посібнику, 6 статтях та 7 тезах, що вийшли друком у фахових збірниках та збірниках наукових праць за матеріалами конференцій. Захищено 1 дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

«Регіональні проблеми української історії» (керівник – доктор історичних наук, професор Кузнець Т. В.). Протягом року колективом наукової школи досліджувалися питання етнонаціональних особливостей та міжетнічних і міжконфесійних трансформацій в історії українського суспільства. Акцент робився на виявленні регіональних особливостей загальноісторичних процесів; здійснювався регіональний зріз української

історії, що уможливило посилення антропоцентризму, етнонаціоцентризму в дослідженні минувшини.

«Підготовка майбутнього вчителя до інноваційної діяльності у початковій школі» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Комар О. А.). За звітний період колективом наукової школи було здійснено аналіз основних наукових ідей, теорій і теоретико-методологічних підходів до вивчення проблеми підготовки майбутніх учителів початкової школи до застосування інноваційних технологій; визначено принципи, умови та етапи підготовки майбутніх учителів до застосування інноваційних технологій у початковій школі.

«Педагогіка ХХІ століття» (керівник – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України Кузь В. Г.). За 2017 рік колективом наукової школи було визначено й науково обгрунтовано теоретикометодологічні концепти професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості; розкрито сутність феноменів «підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості» та «готовність майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до педагогічної творчості»; уточнено періодизацію життя і педагогічної діяльності В. Сухомлинського в аспекті українознавчого виміру, з'ясовано провідні чинники формування особистості відомого педагога, розкрито сутність ключового поняття дослідження «українознавчий вимір педагогіки В. Сухомлинського»; визначено механізми творення образу українського вчителя-українознавця на засадах педагогічної спадщини В. Сухомлинського. Відбувся захист дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, був проведений всеукраїнський науково-практичний семінар та всеукраїнський вебінар, а також протягом року здійснювалося керівництво написанням кандидатських дисертацій та кваліфікаційних робіт бакалаврів і магістрів.

«Несуча здатність та деформативність конструкцій будівель і мостів» (керівник – доктор технічних наук, професор Азізов Т. Н.). У результаті досліджень розроблено методи розрахунку залізобетонних конструкцій різного перерізу з нормальними тріщинами при крученні, методи розрахунку залізобетонних перекриттів та мостів з урахуванням їх просторової роботи. Розроблено конструктивні схеми сейсмобезпечних будинків.

«Педагогічної компаративістики» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Заболотна О. А.). Розроблено рекомендації щодо можливостей використання інноваційного потенціалу порівняльнопедагогічних досліджень для розвитку середньої освіти в Україні.

Обґрунтовано методологію емпіричного дослідження навчального середовища українських шкіл, виконаного в лютому – серпні 2017 року в межах проекту «Вчитель» та «Реформа освіти: оцінка якості в міжнародному контексті», який реалізує Всеукраїнський фонд «Крок за кроком» за підтримки Міністерства освіти та науки України. Узагальнено результати дослідження, отримані шляхом анкетування 200 директорів і 3600 учителів шкіл з усіх регіонів України.

«Екологія, охорона навколишнього середовища: освіта, наука, практика» (керівник – доктор педагогічних наук, професор Совгіра С. В.). Членами наукової школи було розроблено: модель формування здоров'язбережувальної компетентності майбутніх учителів біології у вищих навчальних закладах, модель формування професійних компетентностей майбутніх управлінців персоналом та економіки праці в освітньому середовищі вищого навчального закладу; схарактеризовано теорію та практику становлення й розвитку системи управління середніми навчальними закладами України.

«Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою» (керівник – доктор економічних наук, професор Чирва О. Г.). У результаті роботи в 2017 році членами наукової школи було запропоновано особливості логістичного обслуговування клієнтів фармацевтичних підприємств в Україні, досліджено вплив кон'юнктури ринку цінних паперів на розвиток інститутів колективного інвестування, побудовано кореляційно-регресійну модель залежності ефективності маркетингової стратегії від результатів логістичної діяльності; сформульовано чинники, на яких базується механізм стратегічного управління ресурсним потенціалом підприємства.

Отже, створення неформальних творчих колективів наукових дослідників різних поколінь, об'єднаних загальною програмою та стилем дослідницької роботи під керівництвом визнаного лідера, дозволяє забезпечити високу ефективність наукових розробок, їх поширення та впровадження результатів, а також відтворення наукових пошуків на якісно нових рівнях. Безперечно, у наступному році одним із завдань Університету є всебічне сприяння процесу поглиблення наукових досліджень, наближення їх до світового рівня.

2.3. Наукові видання університету

Університетська видавнича діяльність є інформаційною основою науково-освітнього процесу, від якої залежить зміст навчання та проведення наукових досліджень.

В університеті здійснюється видання 5 збірників та наукових журналів, що входять до переліку фахових видань України, у яких можуть публікуватися результати досліджень на здобуття наукових ступенів доктора наук та доктора філософії:

«Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» (педагогічні науки) (головний редактор – академік НАПНУ, професор Мартинюк М. Т.);

«Історико-педагогічний альманах» (головний редактор – академік НАПНУ Сухомлинська О. В.);

«Психолого-педагогічні проблеми сільської школи» (головний редактор – професор Безлюдний О. І.); науково-педагогічний журнал «Порівняльно-педагогічні студії» (спільно з НАПН) (головний редактор – професор Заболотна О. А.);

«Проблеми підготовки сучасного вчителя» (головний редактор – професор Безлюдний О. І.).

У 2017 році п'ять фахових видань університету продовжили індексуватися міжнародною наукометричною базою даних IndexCopernicus та суттєво підвищили свій імпаکت-фактор у зазначеній базі даних. Так, журнал «Порівняльно-педагогічні студії» підвищив свій ICV із 55.60 у 2015 р. до 66.90 у 2016 р., «Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини» підвищив свій ICV із 36.29 у 2015 р. до 53.77 у 2016 р., «Проблеми підготовки сучасного вчителя» підвищив свій ICV із 36.66 у 2015 р. до 58.32 у 2016 р., журнал «Історикопедагогічний альманах» підвищив свій ICV із 44.26 у 2015 р. до 50.87 у 2016 р., збірник наукових праць «Психолого-педагогічні проблеми сільської школи» підвищив свій ICV із 37.89 у 2015 р. до 57.95 у 2016 р. Також у звітному році вперше до наукометричної бази даних IndexCopernicus увійшов журнал «Філологічний часопис» та отримав ICV 56.87 у 2016 р.

Усі фахові видання університету зараховано до наукометричного каталогу GoogleScholar, що дає змогу поширювати наукові доробки викладачів на всеукраїнському та міжнародному рівнях. Показник індексу Хірша університету у зазначеному наукометричному каталозі становить 30.

У звітному році продовжили функціонувати ще три наукові видання університету: збірник наукових праць «Філологічний часопис» (головний редактор – професор Зелінська О. Ю.), наукові журнали «Уманська старовина» (головний редактор – професор Кузнець Т. В.) та «Економічні горизонти» (головний редактор – професор О. Г. Чирва).

Також у 2017 році природничо-географічний факультет продовжив випуск щорічного збірника наукових праць «Наукові записки екологічної

лабораторії УДПУ» та «Природничі науки і освіта: збірник наукових праць природничо-географічного факультету». Під редакцією доктора педагогічних наук, професора, дійсного члена НАПН України В. Г. Кузя видається щорічний Вісник науково-дослідної лабораторії «В. О. Сухомлинський і школа ХХІ століття». На базі факультету української філології публікується «Науковий часопис Східноpodільського лінгвокраєзнавчого центру».

Університетом заплановано низку заходів, спрямованих на популяризацію університетських видань, зокрема їхнє представлення у міжнародних наукометричних базах даних і каталогах.

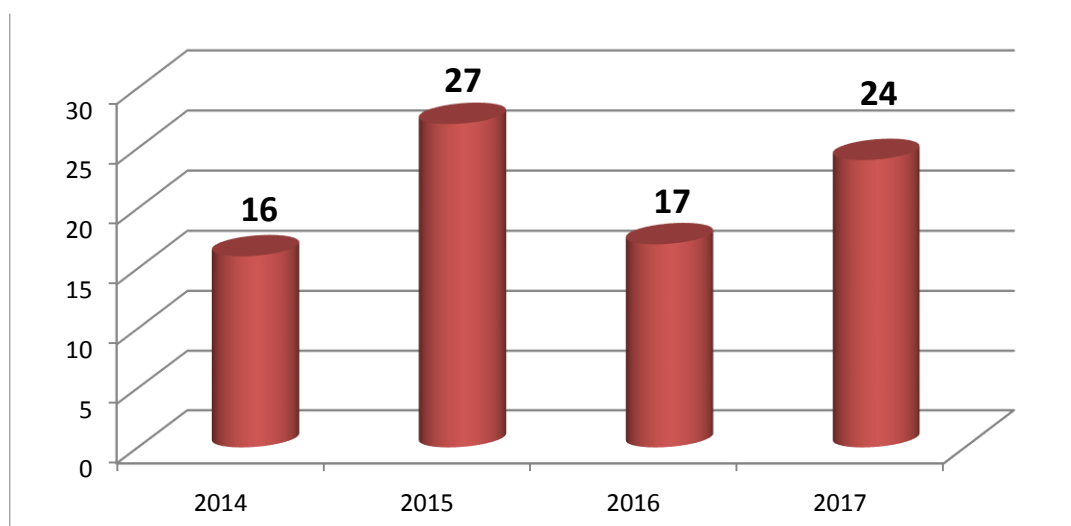
2.4. Публікації співробітників університету

Сучасні тенденції представлення наукових досліджень вимагають від науковця подання отриманих результатів до світових періодичних видань і видавництв, що входять до різних наукометричних баз даних (Scopus, Web of Science тощо). Слід відзначити, що кількісні показники цих наукометричних баз даних усе активніше використовуються зарубіжними країнами для визначення та оцінювання ефективності діяльності як окремого науковця, колективу чи організації, так і перспективних напрямів розвитку науки, їх фінансування тощо.

У звітному періоді викладачами університету було опубліковано та подано до друку 24 статті, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та WebofScience.

Діаграма 2.4.1

Публікації у світових наукометричних базах даних

Також було опубліковано 44 монографії, 4 підручники з грифом МОН, 10 посібників із грифом МОН, 2 підручники, 221 навчальний посібник, 11 електронних посібників, 2192 статті і тез доповідей. Загальна кількість публікацій – 2483.

На сьогодні одним із пріоритетних завдань для університету є підвищення наукометричних показників, за якими проводяться кількісні оцінки і порівняльний аналіз наукової активності авторів та наукових установ. Для цього заплановано низку семінарів, спрямованих на пошук журналів, що входять до відомих наукометричних баз даних, ознайомлення з методикою реєстрації та створення свого авторського профілю в міжнародних наукометричних базах. Також університетом заплановано низку заходів, спрямованих на популяризацію університетських видань, зокрема їхнє представлення у міжнародних наукометричних базах даних і каталогах.

2.5. Підготовка наукових, науково-педагогічних кадрів

Формами підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів вищої кваліфікації є аспірантура і докторантура, які діють в університеті. Функціонування аспірантури й докторантури УДПУ імені Павла Тичини регламентується Конституцією України, Законом України «Про вищу освіту», Положенням про підготовку науково-педагогічних і наукових кадрів (затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 309 від 01 березня 1999 року), Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 року, Статутом університету та Положеннями про аспірантуру і докторантуру, затвердженими рішеннями вченої ради університету.

Професійний, висококваліфікований професорсько-викладацький склад, сучасна науково-дослідна, експериментальна, матеріальна бази, наукові школи та фундаментальні дослідження, що виконуються в університеті, – все це є основою для здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Станом на 01 грудня 2017 року в аспірантурі університету успішно навчаються 56 аспірантів за такими спеціальностями:

- 011 Освітні, педагогічні науки – 5;
- 011 Науки про освіту – 6;
- 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) – 4;

- 032 Історія та археологія – 2;
- 053 Психологія – 3;
- 073 Менеджмент – 2;
- 231 Соціальна робота – 3;
- 01.02.04 Механіка деформованого твердого тіла – 1;
- 07.00.01 Історія України – 5;
- 08.00.03 Економіка та управління національним господарством – 3;
- 10.02.01 Українська мова – 1;
- 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки – 8;
- 13.00.02 Теорія та методика навчання (фізика) – 1;
- 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти – 6;
- 13.00.05 Соціальна педагогіка – 1;
- 13.00.07 Теорія та методика виховання – 3;
- 13.00.08 Дошкільна педагогіка – 1;
- 19.00.07 Педагогічна та вікова психологія – 1.

У 2017 році за рішенням вченої ради відкрито докторантуру зі спеціальності 053 Психологія (протокол № 2 від 26 вересня 2017 року).

У 2017 році закінчили навчання в аспірантурі університету 13 осіб, з яких 2 особи достроково захистили дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Станом на 01 грудня 2017 року в докторантурі університету успішно навчаються 4 докторанти за такими спеціальностями:

- 011 Освітні, педагогічні науки – 1;
- 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки – 2;
- 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти – 1.

У 2017 році закінчили навчання в докторантурі 4 особи, з них двоє достроково захистили дисертації на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук. За звітний період науково-педагогічними працівниками університету захищено 12 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук та 4 дисертації – на здобуття наукового ступеня доктора наук.

У звітному році в університеті продовжували роботу дві спеціалізовані вчені ради:

- спеціалізована вчена рада Д 74.053.01 має право приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора/кандидата педагогічних наук зі спеціальностей: 13.00.01 Загальна педагогіка та історія педагогіки; 13.00.04 Теорія та методика професійної освіти. Відповідно до наказу МОН України № 693 від 10.05.2017 року спеціалізована вчена рада Д

74.053.01 працює до грудня 2019 року. За звітний період захищено 6 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук (3 – науково-педагогічними працівниками УДПУ імені Павла Тичини) та 14 – на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, із них 7 – викладачами університету;

- спеціалізована вчена рада К 74.053.02 має право приймати до розгляду та проводити захист дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальностей 13.00.05 Соціальна педагогіка; 13.00.07 Теорія та методика професійної освіти. За звітний період захищено 15 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, з них 3 – науково-педагогічними працівниками університету.

За звітний період виконано значну роботу щодо підвищення якісних показників науково-педагогічних працівників університету: відбулися захисти на здобуття наукового ступеня доктора/кандидата наук, проведено міжкафедральні семінари попереднього обговорення результатів наукових досліджень, затверджено звіти аспірантів, докторантів та здобувачів відповідно до чинних положень та постанов.

2.6. Науково-дослідна та інноваційна діяльність молодих учених

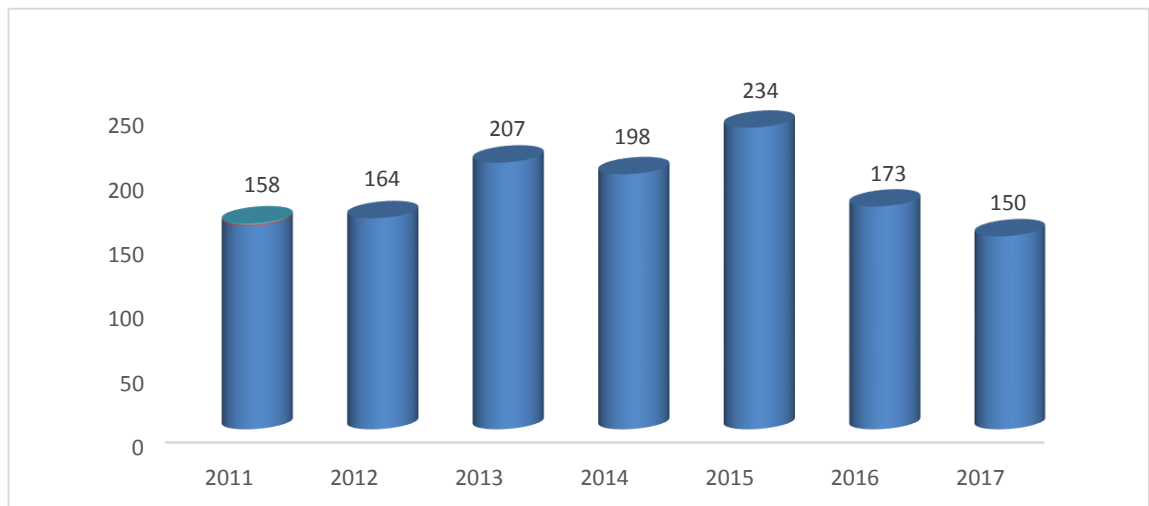
В університеті діє Рада молодих науковців, яка ініціює та організовує різні форми наукової та науково-технічної діяльності.

До структури Ради молодих науковців університету входить відділ із кожного факультету /інституту університету, які організовують наукову діяльність молодих учених відповідного підрозділу, а також поділяється на окремі сектори за основними напрямками діяльності. У науковій інфраструктурі університету активно займаються науково-дослідною діяльністю 150 молодих учених, серед яких 5 докторів наук, 1 – заслужений працівник культури України. Чисельність молодих учених постійно змінюється, разом із тим характеризується позитивною динамікою частка тих, хто здобув науковий ступінь кандидата наук або вступив до аспірантури.

За звітний період захищено 1 дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук та 10 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук, з них – 2 кандидати історичних наук, 1 кандидат психологічних наук, 1 кандидат філологічних наук, 6 – кандидатів педагогічних наук.

Діаграма 2.6.1
Чисельність молодих учених

Для заохочення молодих науковців університету до дослідницької діяльності традиційно проводиться щорічний загальноуніверситетський конкурс «Кращий молодий науковець УДПУ», переможцями якого стали: у номінації «Кращий молодий учений»: доктор економічних наук, проф. Чирва О. Г. (соціально-економічні науки), кандидат педагогічних наук, доц. Кравченко О. О. (психолого-педагогічні науки), кандидат педагогічних наук Максютів А. О. (природничо-технічні науки); у номінації «Кращий молодий дослідник» – викладач Тацієнко В. С. (соціально-економічні науки), викладач Войтовська А. І. (психолого-педагогічні науки), викладач Тягай І. М. (природничо-технічні науки).

Спільно з радою молодих учених Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського на базі університету було проведено Круглий стіл «Персональна ефективність молодого вченого». Рада молодих науковців Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини була співорганізатором V Всеукраїнської науковопрактичної конференції молодих учених «Наукова молодь – 2017», яка проходила 14 грудня 2017 року в Інституті інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України.

Упродовж 2017 року робота Ради молодих науковців була спрямована на інформаційну, методичну та організаційну допомогу в науковій роботі; участь молодих науковців у науково-практичних конференціях та семінарах, конкурсах науково-дослідних робіт; надання інформаційної підтримки для участі наукової молоді у міжнародних програмах, проектах, грантах; сприяння поширенню результатів наукових досліджень молодих науковців та впровадженню їх у практику; удосконалення нормативної бази функціонування Ради молодих науковців; налагодження співпраці молодих учених Ради молодих науковців університету з ученими та фахівцями науково-дослідницьких організацій, вищих навчальних закладів в Україні та поза її

межами; створення відповідного розділу на веб-сторінці наукового порталу університету та його інформативне наповнення; інформування молодих учених та інших зацікавлених осіб про можливості здійснення публікацій у вітчизняних і зарубіжних фахових наукових виданнях.

Діаграма 2.6.2
Наукові праці молодих учених

У 2017 навчальному році молодими науковцями університету було опубліковано: 15 монографій; 49 навчальних посібників, з них 14 рекомендовано до друку Вченою радою університету; 550 статей і тез, з них 297 статей у фахових виданнях та мають імпакт-фактор, 7 із яких – у наукових виданнях, що входять до міжнародної наукометричної бази даних Scopus та Web of Science.

На базі університету функціонують науково-дослідні лабораторії, що входять до структури факультетів та інституту університету, керівниками деяких є молоді професори: «Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти» (керівник – доцент Ящук С. М.); Науково-дослідна галузева лабораторія проблем розвитку нових інтегрованих структур (керівник – професор Чирва О. Г.); «Проблеми державних фінансів України» (координатор – НДФІ Міністерства державних фінансів України, керівник – професор Чирва О. Г.). Керівником наукової школи «Інноваційна стратегія в системі управління національною економікою» є професор Чирва О. Г.

Діаграма 2.6.3
Динаміка видавничої діяльності молодих учених

Молоді науковці постійно беруть участь у наукових заходах, що проводяться як на базі університету, так і поза його межами. У 2017 р. молоді науковці постійно залучалися до організаційних комітетів усіх конференцій, семінарів, олімпіад та конкурсів, що проводилися в університеті.

Під керівництвом професора Чирви О. Г. та викладача Гарматюк О. В. студент Інституту економіки та бізнес-освіти Віктор Духніцький здобув диплом II ступеня у II етапі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт за напрямом «Маркетинг, управління персоналом та економіка праці».

Рецензування та опонування дисертацій, відгуки на автореферати та експертні висновки є невід’ємною частиною роботи провідних молодих учених університету.

Завдяки доценту кафедри вищої математики та методики навчання математики Тетяні Миколаївни Махометі у 2017 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини виграв грант у рамках консорціуму проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» (MoPED – № 586098ERP-1-2017-1-UA-ERPКА2-SBHE-JP..) програми «Розвиток потенціалу вищої освіти», Еразмус+, КА-2. Метою проекту є: створення та акредитація 18 нових курсів для програм на освітньому ступені «бакалавр» та «магістр»; розробка нових навчальних матеріалів з методики викладання STEAM предметів; створення «інноваційного класу»; проведення серії тренінгів для викладачів, учителів та студентів.

Стипендіатами Кабінету Міністрів України для молодих учених у 2017 році були доцент Кравцова І. В. та викладач Чучалін О. П.

Протягом року молоді науковці працювали на кафедрах над дослідженнями комплексних кафедральних тем та над розробкою фундаментальних і прикладних досліджень у галузі природничих, суспільних і гуманітарних наук, які виконуються за рахунок коштів державного бюджету.

Отже, робота молодих науковців на факультетах / інституті спрямована на підвищення їхньої ініціативності, збільшення кількості публікацій, зокрема в наукових виданнях, що входять до міжнародних наукометричних баз, та участь у міжнародних науково-практичних конференціях.

Потребує уваги в найближчій перспективі питання збільшення фінансування діяльності молодих учених, заснування щорічної премії вченої ради університету за кращу науково-дослідну роботу молодих учених УДПУ (із грошовим преміюванням та наданням пріоритету на стажування у вітчизняних та зарубіжних навчальних закладах). Передбачається розгляд питання про фінансування участі молодих учених у наукових форумах за межами університету.

2.7. Науково-дослідна робота студентів

Науково-дослідна робота студентів є невід'ємною складовою наукової діяльності університету і важливим етапом у підготовці конкурентоспроможних науково-педагогічних кадрів, важливим засобом підвищення якості підготовки фахівців з вищою освітою, а також засобом розширення їх загального та професійного світогляду. Цей вид діяльності розвиває творче мислення, індивідуальні здібності, дослідницькі навички студентів, наукову інтуїцію, творчий підхід до сприйняття знань і практичне застосування їх для вирішення поставлених завдань та актуальних наукових проблем.

Координатором наукових досліджень студентів є Студентське наукове товариство (СНТ) Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Воно є добровільним некомерційним об'єднанням здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою у навчальний та позанавчальний час.

Упродовж 2017 року функції наукового товариства здійснювала Рада СНТ Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у складі 25 представників від усіх факультетів та інституту. Для ефективного функціонування СНТ університету аналогічні товариства було створено на кожному факультеті та інституті.

Характер і зміст науково-дослідної роботи студентів університету визначається проблематикою науково-дослідної і науково-методичної діяльності кафедр, факультетів та інституту; тематикою досліджень, які

здійснюються кафедрами у співпраці з загальноосвітніми навчальними закладами.

Науково-дослідна діяльність студентів університету здійснюється за такими напрямками: науково-дослідна робота як невід'ємний елемент освітнього процесу, передбачений календарно-тематичними та навчальними планами, навчальними програмами підготовки студентів, зокрема, написання індивідуальних науково-дослідних, курсових та кваліфікаційних робіт; науково-дослідна робота, яка здійснюється поза освітнім процесом у межах студентського наукового товариства, у наукових гуртках та проблемних групах, результатами якої є науково-організаційні заходи (семінари, конференції різних рівнів, конкурси, олімпіади).

Підрозділи СНТ активно залучають студентів до позанавчальної наукової діяльності, що представлена науково-дослідними центрами та лабораторіями, науковими проблемними групами, гуртками та науковими школами. На кафедрах університету діє 317 наукових гуртків та проблемних груп, у яких беруть участь понад 2,6 тис. студентів. У 2017 р. учасники СНТ стали ще й учасниками ряду науково-організаційних заходів: 17 міжнародних конференцій, 29 всеукраїнських конференцій та 42 семінарів. Одним з таких заходів є X Всеукраїнська студентська наукова конференція «Наука. Освіта. Молодь». Конференція проводилась з міжнародною участю. Залучаючи до участі студентів з інших країн, ми маємо на меті розширити формат конференції до міжнародної. Таким чином, ми активізуємо студентську наукову діяльність не тільки на університетському чи регіональному рівні, а й на міжнародному.

В університеті було проведено університетський етап студентської Олімпіади з 52 навчальних дисциплін та спеціальностей. Студенти університету під керівництвом провідних науковців підготували 41 наукову роботу до II туру Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт, 47 студентів взяли участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

9 студентів вибороли першість у II етапі Всеукраїнських студентських олімпіад. Студент факультету фізики, математики та інформатики став переможцем 10-ї Міжнародної олімпіади з програмування на Кубок академіка Іллі Несторовича Векуа. 15 студентів здобули перемогу у II турі Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт. 3 студенти історичного факультету стали переможцями I Всеукраїнського студентського турніру з філософії та 4 студенти посіли третє місце в VI Всеукраїнському турнірі з історії. 2 студентки факультету української філології зайняли друге та третє місця у XVIII Міжнародному конкурсі з української мови імені Петра Яцика. Одна студентка факультету української філології стала переможцем у

VIII Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка. Двоє студентів факультету фізики, математики та інформатики стали переможцями Міжнародного літнього бліц-конкурсу з веб-дизайну та комп'ютерної графіки серед студентів та учнів та XIV Міжнародного конкурсу з веб-дизайну та комп'ютерної графіки серед студентів та учнів.

За звітний період студенти університету опублікували більше 900 статей, що показує позитивну динаміку порівняно з попередніми роками.

Залучення студентів до науково-дослідної роботи в університеті сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, оволодінню методологією і методами наукового дослідження, створенню підґрунтя для розв'язання проблем, що мають суттєве значення для науки і практики. Участь студентів у проведенні наукових досліджень сприяє розвитку творчого мислення, ініціативи, індивідуальних здібностей, наукової ерудиції, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй практичній діяльності.

У стратегічних планах розвитку науково-дослідної роботи студентів є впровадження фінансування студентської науки, заснування щорічної премії вченої ради університету за кращу науково-дослідну роботу студентів Університету (з грошовим преміюванням та наданням пріоритету на стажування у вітчизняних і зарубіжних навчальних закладах).

2.8. Інформаційне забезпечення наукової діяльності

Університетська бібліотека – це підрозділ інформаційної сфери університету, головним завданням якого є формування інформаційної культури особистості, що набуває виняткового значення і стає одним із пріоритетних напрямів вищої школи, сукупності інформаційного світогляду, системи знань та вмінь, що забезпечують самостійну діяльність, спрямовану на задоволення індивідуальних інформаційних потреб навчального, просвітницького і науково-дослідного напрямку.

Таким чином, на нинішньому етапі розвитку освіти значення університетської бібліотеки як «воріт» доступу до різноманітних інформаційних ресурсів зростає і визначається вже не тільки показниками величини бібліотечного фонду та кількістю підписаних періодичних видань, а й рівнем комфортності доступу до інформації незалежно від її формату. Саме такий високий рівень є умовою успіху впровадження сучасних освітніх технологій. Сучасна бібліотека університету здатна й повинна сама пропонувати свої ресурси через Інтернет, стаючи активним учасником інформаційного ринку.

Потужним інтегрованим ресурсом бібліотеки Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, що забезпечує доступність кожного користувача до інформаційних ресурсів, сприяє просуванню бібліотечних продуктів і послуг, є сайт бібліотеки, який поєднує в собі інформаційні, пошукові, освітні, рекламні, навігаційні функції. Розглянувши основні інноваційні напрями, варто зазначити такі:

- організація обслуговування студентів на основі відкритого доступу, який в свою чергу забезпечується двома шляхами: «Золотим» та «Зеленим» (через журнали відкритого доступу та через архіви відкритого доступу);
- створення власних інформаційних ресурсів, в т.ч. повнотекстових баз даних бібліотеки;
- добровільне навчання користувачів;
- інформаційне обслуговування читачів в режимі online.

Сайт бібліотеки дозволяє відслідковувати кількість відвідувачів і рівень їх зацікавленості, збирати різноманітну статистичну інформацію для того, щоб зробити висновок про якість інформації і послуг, вдосконалювати процес розвитку інформаційних ресурсів і стратегію бібліотеки, враховуючи об'єктивну інформацію.

На сьогодні в мережі університету відкрито доступ до електронних книг Центру навчальної літератури (найбільшої книготоргівельної та видавничої компанії в Україні) та до бази даних Polpred.com – огляду засобів масової інформації. Протягом року було відкрито тестовий доступ до бази даних EBSCO «GlobalPatentsReferenceCenter». Доступ надано в рамках співпраці бібліотеки УДПУ імені Павла Тичини з асоціацією «ІнформатіоКонсорціум». Також, тестовий доступ до бази електронних журналів від міжнародної компанії DeGruyter.

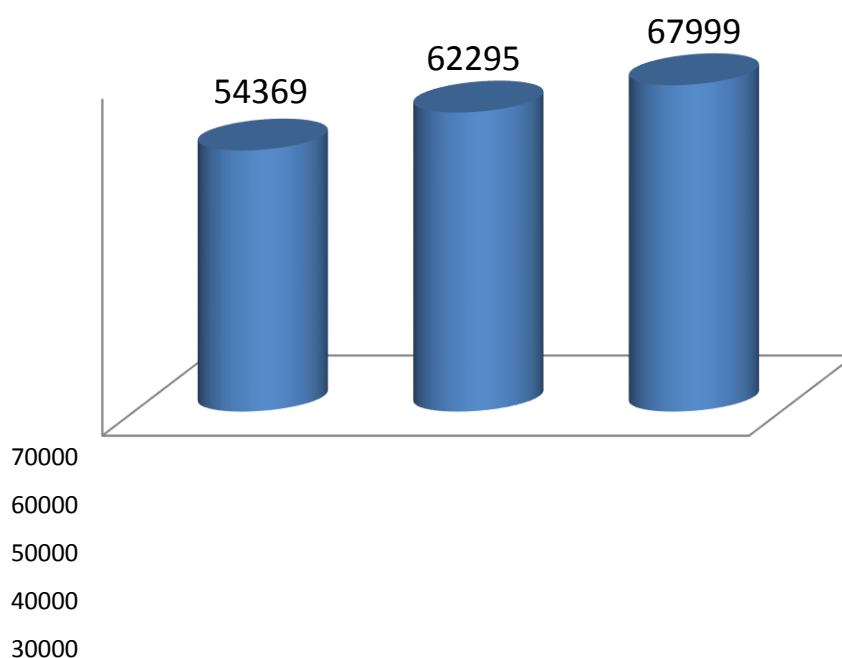
За кошти держбюджету, відповідно наказу Міністерства освіти і науки України (від 19 вересня 2017 р. № 1286 «Про надання доступу вищим навчальним закладам і науковим установам, що знаходяться у сфері управління Міністерства освіти і науки України, до електронних наукових баз»), Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини отримав доступ до міжнародної бази даних Scopus – це можливість слідкувати за міжнародними науковими дослідженнями, отримувати актуальну та якісну наукову інформацію із своєї тематики, дані про цитування та інше.

Фонд бібліотеки станом на 2017 рік становить 413 805 примірників, складається з книг, брошур, періодичних видань, електронних носіїв, дисертацій та авторефератів дисертацій. Бібліотечні ресурси знаходяться у постійній динаміці (надходження, облік, використання, оцифрування,

списання). Протягом року до книгозбірні надійшло 2 567 примірників книг, з них: 416 придбано за кошти університету та 1 551 становлять подарунки від студентів та викладачів, передплачено 211 назв періодичних видань. Нові надходження до фондів систематизуються за таблицями УДК, предметизуються в автоматизованій бібліотечно-інформаційній системі «УФД/Бібліотека». Наповнення електронного каталогу активно продовжується. Крім того, ЕК є основою для створення різноманітних баз даних на допомогу науковій роботі. Найбільшим попитом серед студентів користується довідковий фонд, краєзнавча картотека та фонд наукових праць викладачів університету. Щоквартально виходить випуск інформаційного вісника «Бібліотечні вісті», з електронним варіантом якого можна ознайомитися на сайті бібліотеки.

Враховуючи потребу користувачів в отриманні якомога повної і всебічної інформації про бібліотечні фонди, нові надходження взагалі та з фахових питань зокрема, відділом комплектування здійснюється бібліографічне інформування факультетів про надходження до бібліотеки літератури, придбаної за кошти університету. До послуг користувачів бібліотека пропонує щорічний бібліографічний покажчик «Друковані видання професорсько-викладацького складу Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у фондах бібліотеки», віртуальні щомісячні інформаційні списки нових надходжень та щоквартальні інформаційні бюлетні «Наукові праці вчених УДПУ».

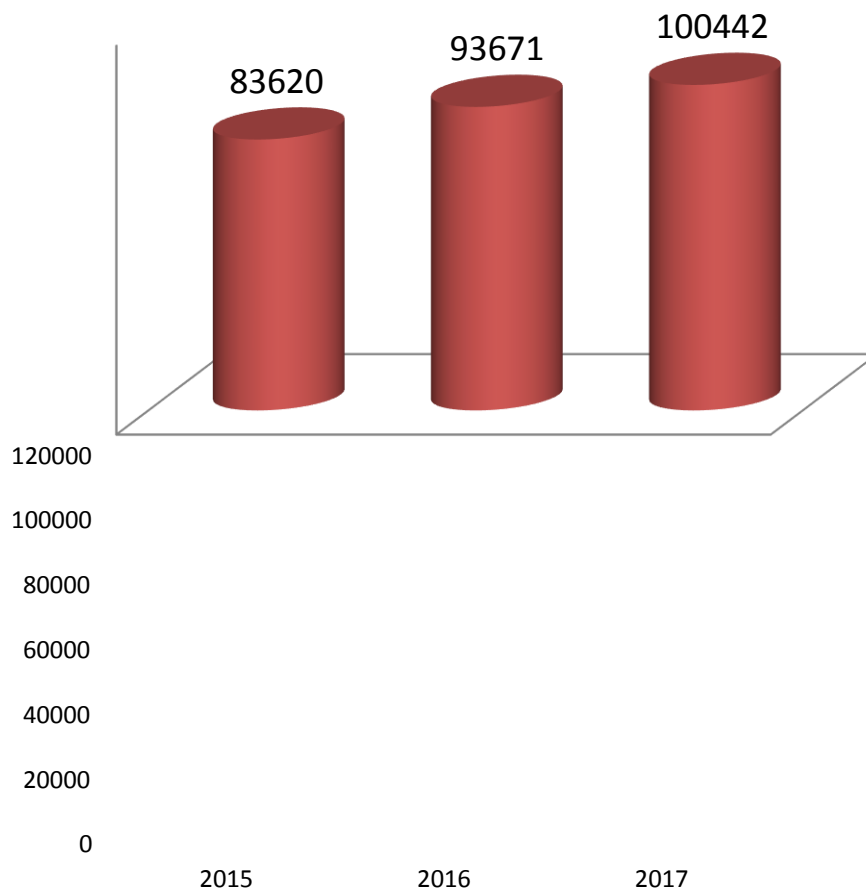
Діаграма 2.8.1
Бібліографічні записи

Діаграма 2.8.2
Примірники документів

На кінець 2017 року електронний каталог бібліотеки університету нараховує 67 999 бібліографічних записів і 100 442 примірників документів. За 2017 рік електронний каталог бібліотеки поповнився на 5704 бібліографічних записів та на 6771 примірники документів, що говорить про значне збільшення наповнення електронного каталогу.

Динаміка наповнення електронного каталогу бібліотеки представлена на діаграмах 2.8.1 та 2.8.2.

З метою використання ресурсів бібліотеки у науковій діяльності читачів, популяризації книги, бібліотекарі створюють вторинно-інформаційні ресурси, проводять цілий ряд культурно-просвітницьких заходів, постійно розширюють та активно впроваджують нові форми роботи. Протягом року

експонуються тематичні книжкові виставки, відкриті перегляди, проводяться дні інформації, бібліографічні огляди, складаються тематичні та рекомендаційні списки літератури, бібліографічні покажчики, створюються віртуальні виставки. Вся інформація обов'язково розміщується на сайті бібліотеки.

Обслуговування користувачів здійснюється у відділі обслуговування та шести читальних залах. Також бібліотека забезпечує навчальними посібниками 15 навчально-методичних кабінетів, створеними на базі факультетів. З метою вивчення читацьких інтересів та потреб наших користувачів, бібліотека проводить анкетування та опитування, ведеться аналіз читаності не лише серед студентів, а й серед викладачів та співробітників.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій впливає на зміст та форми довідково-бібліографічної роботи. Тому в режимі обслуговування «запит – відповідь» оперативно, якісно і своєчасно здійснюється індексування наукових праць співробітників, студентів, магістрантів, аспірантів згідно таблиць УДК. За рік користувачам за новою класифікацією (УДК) індексовано 667 статей для збірників, періодичних видань, а також навчальних посібників, надано 3 620 бібліографічних довідок, тематичних, фактографічних, адресних, уточнюючих. Студентам надають консультації з правил користування каталогами та картотеками, проводяться бібліографічні уроки зі складання списку літератури, що дає можливість зорієнтуватися в інформаційному просторі бібліотеки університету та мережі Інтернет.

Бібліотекарі постійно підвищують професійний рівень. У 2017 році взяли участь у 5-й Міжнародній науково-практичній конференції «Наукова комунікація в цифрову епоху», організованій на базі Наукової бібліотеки Національного університету «Києво-Могилянська академія»; відвідали семінар «Цифрова підтримка наукових досліджень», проведений Центром наукометрії та цифрової підтримки досліджень НаУКМА та науковою бібліотекою НаУКМА у співпраці з ГОЕЛІБУКР (Електронна Бібліотека Україна) за участі іноземних спеціалістів; відвідали семінар «Можливості платформи Scopus для науковця, викладача, адміністратора», організований на базі Державної науково-технічної бібліотеки України.

Репозитарій університету, створений 2013 р., – це електронний архів, що накопичує, систематизує, зберігає документи наукового, освітнього та методичного призначення, створені науково-педагогічними працівниками структурних підрозділів, аспірантами чи студентами університету, шляхом їх архівування та самоархівування, а також надає до них постійний безкоштовний повнотекстовий доступ через Інтернет.

За весь час існування до репозитарію університету було завантажено 7056 документів: 3857 статей, 24 дисертації, 2114 тез, 548 навчальних посібників, 271 автореферат, 138 монографій, 48 книг, 26 газет, 18 підручників, 43 охоронних документи. За цей період здійснено 12 130 686 переглядів користувачами, 2 109 706 разів було переглянуто публікації, здійснено 316 829 пошукових запитів.

Найбільшою популярністю дослідження науковців університету користуються в Україні, США, Франції, Китаї, Нідерландах, ФРН, Японії, Великій Британії, Молдові.

У наступному році як пріоритетні визначено питання: підвищення «авторитету» книги в університеті та визначальної ролі при цьому бібліотеки; необхідності ширшого використання для бібліотечного обслуговування комп'ютерних технологій; забезпечення максимально вільного доступу викладачів, університетських співробітників, студентів до світових інформаційних науково-освітніх ресурсів.

2.9. Патентно-ліцензійна діяльність

За 2017 р. науковцями університету було подано до Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) 12 заявок на винаходи. На 7 із них уже отримано патенти України:

- «Плоскорізний плуг підвищеної стріловидності із збільшеною клиновидністю і зносостійкими наплавленнями» / Мелентьев О. Б., Пушка О. С., Войтік А. В., Непочатенко В. В.

- «Повітряний змій Мелентьева для спостережень з позитивною плавучістю із генератором водню і зовнішніми нервюрами» / Мелентьев О. Б.

- «Термоелектричний генератор із плиткою для розігріву страв та підзарядкою USBгаджетів» / Мелентьев О. Б., Безлюдний О. І., Корець М. С.

- «Поліцейський пістолет-шокер "зкорчер"» / Мелентьев О. Б., Безлюдний О. І., Корець М. С.

- «Патрон для збивання розвідувальних дронів з реактивною розривною кулею під мисливські гладкоствольні рушниці» / Мелентьев О. Б., Безлюдний О. І., Корець М. С.

- «Патрон з реактивною розривною кулею під мисливські гладкоствольні рушниці для встановлення радіоперешкод» / Мелентьев О. Б., Безлюдний О. І., Корець М. С.

- «Просапний ручний культиватор-візок» / Мелентьев О. Б.,

Ковальчук Ю. О., Кутковецька Т. О.

Власником усіх патентів є Уманський держаний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Найбільш плідно створенням винаходів займались:

- Мелентьєв О. Б. – 12 заявок на винаходи, отримано 7 патентів України;
- Терещук А. І. – 2 заявки на винаходи, отримано 2 патенти України;
- Захаревич М.А. – 2 заявки на винаходи, отримано 2 патенти України;

За частиною отриманих патентів укладено чотири ліцензійні угоди щодо впровадження винаходів на виробництві, ліцензіатом яких стало ПАТ «Уманьферммаш». Так впроваджено у виробництво:

1. Патент № 112827 «Універсальна мотика із дротяним робочим органом», авторами якого є О. Б. Мелентьєв, А. І. Терещук, М. А. Захаревич;
2. Патент № 112826 «Лопата з ріжучими кромками для копання прямокутних ям», авторами якого є О. Б. Мелентьєв, А. І. Терещук, М. А. Захаревич;
3. Патент № 106037 «Вібраційний плуг-картоплекопач», авторами якого є О. Б. Мелентьєв, В. В. Непочатенко, О. С. Пушка, А. В. Войтік.
4. Патент № 106036 «Плоскоріз-картоплекопач з активним робочим органом», авторами якого є О. Б. Мелентьєв, В. В. Непочатенко, О. С. Пушка, А. В. Войтік.

За 2017 рік викладачами університету було подано та оформлено 69 заявок на отримання свідоцтв про реєстрацію авторського права.

Протягом 2017 року університет брав активну участь у конференціях та науково-технічних виставках, пов'язаних з патентно-ліцензійною діяльністю. 26 квітня 2017 року університет взяв участь в урочистій конференції в Києві, яка була присвячена Міжнародному Дню інтелектуальної власності.

Представнику університету та автору заявки на участь у конкурсі Винахід року 2016 р. Мелентьєву О. Б. урочисто вручили диплом та почесну нагороду – кубок «Винахід року» за перемогу, виборену колективом винахідників УДПУ ім. П. Тичини.

У 2017 році університет взяв участь у виставці інноваційних військових розробок, що відбулася у Києві в Будинку офіцерів 21 квітня 2017 р.

Науковці університету взяли участь у міжнародному Форумі «InnovationMarket» 21–24 листопада 2017 р., де відвідали семінар для фахівців підрозділів університетів з питань інтелектуальної власності «Практичні аспекти захисту та управління ІВ», форум «Інноваційний розвиток КНР та українсько-китайське науково-технічне співробітництво» та виставку.

Також у 2017 р. було складено 2 заявки на участь у конкурсі Винахід року 2017 р.

2.10. Наукове співробітництво із закордонними організаціями

Університет займає активну позицію у встановленні та розширенні зв'язків із закордонними закладами освіти, науки та культури, керуючись нормативними документами та приписами («Стратегіями інтеграції України до Європейського Союзу», Законом «Про вищу освіту» (2015 р.), Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність (2015 р.)), програмою міжнародних досліджень та інновацій «Горизонт2020», Статутом університету. На основі означених нормативних документів та програм в університеті розроблено Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (від 23 лютого 2016 р.) та Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачами вищої освіти Уманського державного педагогічного університету (від 21 червня 2016 р.), на яких базується міжнародне освітнє та наукове співробітництво університету.

Міжнародне співробітництво університету здійснюється комплексно та системно на рівні ректорату, відділу, культурно-освітніх центрів, факультетів/інституту, кафедр.

Зацікавленість закордонних партнерів у діяльності нашого університету свідчить про ефективну роботу, спрямовану на забезпечення якісної підготовки студентів, розширення освітніх, наукових та культурних зв'язків та позиціонування університету у країнах-партнерах як перспективного та авторитетного вищого навчального закладу, що динамічно розвивається.

Станом на листопад 2017 року діє 65 угод про співпрацю з зарубіжними освітніми закладами, організаціями та товариствами, 7 з яких укладено в поточному році. Партнерами освітнього та наукового обміну нашого університету стали: Університет Порту в м. Порту (Португалія), заклади вищої освіти Польщі: Вища державна школа професійної освіти імені ІпполітаЦегельського в м. Гнезно, Академія імені Яна Длугоша в Ченстохові, Поморська академія в Слупську, Природничо-гуманітарний університет в Седльце, Міжнародний університет Анталії (Туреччина), Словацький дослідницький центр (СДЦ) (Словаччина).

У звітному періоді запущено проект академічної мобільності «Mobile+3», діяв «Mobile+2», програма «Erasmus+», а також програми подвійного дипломування, орієнтовані на підтримку ініціатив у галузях освіти, культури та спорту.

У 2017 році Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини виграв грант в рамках консорціуму проекту «Модернізація педагогічної вищої освіти з використанням інноваційних інструментів викладання» (MoPED – № 586098-EPP-1-2017-1-UA-EPPKA2-SBHE-JP.)

програми «Розвиток потенціалу вищої освіти», Еразмус+, КА- 2. Загальна мета проекту: модернізація навчальних планів педагогічних закладів вищої освіти України шляхом впровадження найсучасніших методик викладання із використанням ІКТ та методів дослідження результатів. MoPED значно вплине на якість вищої педагогічної освіти та покращить цифрові та дидактичні компетенції майбутніх вчителів шкіл, що, у свою чергу, повністю відповідає проблемам та вимогам педагогічної вищої школи та підтримує амбіційні широкомасштабні освітні реформи в Україні.

У цей період також продовжилась розробка експериментальної програми з методики навчання англійської мови, пілотування якої згідно наказу МОН України №871 від 12.08.2015 р. розпочалося у 2016 – 2017 н.р. Така робота здійснюється в рамках проекту «Шкільний вчитель нового покоління», ініційованим Міністерством освіти і науки України спільно з Британською Радою в Україні. Проект передбачає вивчення сучасного стану підготовки вчителів іноземних мов в Україні, досвід українських і зарубіжних університетів, а також розробку необхідних документів та матеріалів з метою удосконалення системи додипломної освіти.

У поточному році 53 викладачі університету пройшли стажування за різноманітними програмами та проектами, зокрема, Eminence II, Еразмус+, Mobile+2 в університеті Порту (м. Порту, Португалія), у польських вищих навчальних закладах: в Інституті Європейської Культури Познанського університету імені Адама Міцкевича (м. Гнезно), у Вищій лінгвістичній школі (м. Ченстохова), в Державній вищій школі професійної освіти імені Яна Амоса Коменського (м. Лешно), у Вищій школі міжнародних відносин та суспільної комунікації (м. Хелм), у Варшавському університеті (м. Варшава), в Тбіліському університеті імені Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія), у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (м. Рига, Латвія), у Західно-Фінському коледжі (м. Гуйттінен, Фінляндія), у Технічному університеті (м. Варни, Республіка Болгарія), у м. Нью-Йорк (США), у м. Вейхай (Китай), а також викладачі брали участь у соціальних, культурних та наукових проектах Європейською Союзу на базі партнерських вищих навчальних закладів.

65 студентів долучилися до програм академічної мобільності. Зокрема, за програмами кредитної мобільності впродовж року навчалося 14 студентів; за програмою подвійного диплому – 19; 10 студентів мали можливість підвищити знання іноземної мови в іноземних партнерських закладах вищої освіти та 22 студенти пройшли навчальні практики за кордоном.

Університет має значні досягнення на міжнародній спортивній арені – 6 багаторазових переможців різноманітних спортивних змагань.

Упродовж звітного року Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини відвідали іноземні делегації.

В університеті відбулися зустрічі з учасниками академічної мобільності та презентація нових можливостей навчання за кордоном. На зустріч була запрошена делегація з Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові у складі директора Інституту польської філології, доктора габілітованого, професора Адама Регевіча та координатора міжнародного співробітництва, доктора Кшиштофа Чайковського.

На Дні Польщі в університет завітали високоповажні гості – радник з питань науково-освітньої співпраці Посольства Республіки Польща у Києві пані Емілія Ясюк, доктор габілітований, професор Тадеуш Срогош, доктор Гжегош Лукомський, доктор Каміль Васількевіч та доктор Кшиштоф Чайковський.

Упродовж року було проведено серію зустрічей з Радником з питань освіти Американської Ради з міжнародної освіти Тетяною Котко та лектором Німецької Служби Академічних Обмінів DAAD в Україні Анею Ланге.

На інавгурацію нового навчального року до нашого університету завітали високоповажні гості з Державної вищої школи професійної освіти імені Яна Амоса Коменського в м. Лешно – ректор, доктор габілітований, професор Мачей Петшак та проректор, доктор габілітований, почесний професор УДПУ Александр Миколайчак.

За проектом EMINENCE II ErasmusMundus на базі нашого університету пройшов стажування магістр Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові Рафал Тершак.

Отже, євроінтеграційні процеси в Україні, впровадження нових стандартів наукової та освітньої діяльності вимагають активної інтернаціоналізації університету. А це, у свою чергу, ставить завдання наповнити змістом партнерські зв'язки за рахунок їх спільної науководослідної і проектної діяльності; здійснення системної підготовки науковців університету до участі у міжнародній науково-дослідній діяльності та проектах; покращення системи організації міжнародного співробітництва на факультетах; впровадження новітніх маркетингових технологій у позиціонуванні університету на міжнародній арені та в профорієнтаційній роботі університету; публікація результатів наукових досліджень у виданнях, що входять до наукометричних баз даних.

III. ВИХОВНА РОБОТА

3.1. Організація виховної роботи в університеті

У зв'язку з реформуванням вищої школи та інтеграцією вищої освіти в Європейське співтовариство, основна ідея виховної роботи в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини полягає у вихованні майбутнього фахівця, якому притаманні такі його якості, як: патріотизм; високий професіоналізм, громадянська зрілість, політична культура, усвідомлення своїх прав і свобод, мобільність, відповідальність та самостійність у прийнятті рішень, працелюбність, прагнення до самоосвіти і самовдосконалення, комунікативність, емпатійність тощо. Вирішення окреслених завдань можливе за умови конструктивно організованої виховної роботи, продуманого вибору форм, методів її реалізації та скоординованої взаємодія всіх суб'єктів педагогічного процесу.

В університеті розроблена система заходів, які реалізуються суб'єктами педагогічної взаємодії (професорсько-викладацьким колективом, ректоратом; заступниками декана/директора інституту з виховної роботи; кураторами академічної групи, студентською радою, первинною студентською профспілковою організацією, самими студентами та ін.), спрямованих на формування високо морального, творчого, інтелігентного, конкурентоспроможного й культурного громадянина та професіонала.

Управління системою виховної роботи в університеті спрямовується на: планування, організацію, координування, аналіз, контроль, оцінювання, коригування, прогнозування, що сприяє конкретизації цілей виховання на рівні академічної групи, факультету, інституту, університету; урізноманітненню напрямів виховної роботи колективу викладачів і студентів; застосуванню нових форм і методів виховної роботи, інноваційних технологій; формуванню творчості та активності педагогічного та студентського колективів.

Організація виховної роботи в університеті відбувається із дотриманням нормативних документів (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепція національно-патріотичного виховання дітей і молоді та ін.), Статуту Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини та Положень, які регламентують діяльність суб'єктів виховного процесу.

В університеті функціонує освітнє середовище, яке створює можливості для розвитку і формування особистості студента, зокрема такі, як: свобода прийняття рішення про входження у виховне середовище; побудова діалогових відносин із людьми різного віку і різних соціальних груп; вибір

різних колективів, спільнот та можливостей їх зміни; входження в культурне, природне, інформаційне та інші середовища.

Виховання студентської молоді у закладі освіти знаходить свій вияв як в аудиторній, так і в позааудиторній діяльності, що передбачає діяльність самих студентів, виховну роботу викладачів зі студентами, управління позааудиторною діяльністю. У звітному навчальному році проведено Дні відкритих дверей; урочисту посвяту в студенти першокурсників; залучення студентів до профорієнтаційної роботи з майбутніми абітурієнтами; акції благодійного спрямування, адже благодійність – один із пріоритетів виховної роботи в університеті. Студенти та професорсько-викладацький склад університету завжди долучаються до благодійних акцій державного і регіонального рівнів.

Безпосередню організовує виховну роботу загальноуніверситетського рівня Центр культури і дозвілля «Гаудеамус» (університетський структурний підрозділ), який разом з ректоратом, деканатами, профспілковим й студентським активом забезпечує умови для формування і задоволення культурних запитів, духовних потреб, розвитку ініціативи і реалізації творчого потенціалу студентів і працівників університету у сфері освітньої діяльності та дозвілля, здійснення рекламно-інформаційної діяльності та презентації нашого університету в засобах масової інформації, на міжнародних та всеукраїнських виставках тощо. У Центрі діє 2 сектори: культурно-дозвіллевої діяльності та прес-центр.

Провідну роль в організації виховної роботи в університеті має заступник декана/директора інституту, який спільно із кураторами академічних груп допомагає студентам в процесі їх адаптації до умов навчання в університеті; в навчанні, у формуванні естетичних смаків, навичок культурної поведінки, оволодіння ними системою цінностей (як загальнолюдських, національних, так і професійних, особистісних); здійснює облік і контроль освітньої діяльності студентів; сприяє формуванню в академічній групі доброзичливого міжособистісного ставлення, позитивного морально-психологічного клімату; залучення студентів до активної участі у різних заходах (дозвіллево-культурних, громадсько-корисних, спортивно-масових).

Протягом року на вчених радах університету, інституту, факультетів, ректораті та навчально-методичній раді заслуховувались питання про стан організації освітнього процесу, реалізації концепції національнопатріотичного виховання молоді, результати діяльності органів студентського самоврядування тощо.

В університеті діє Школа професійного зростання молодого викладача. Це – організація роботи кураторів у групі, нормативно-правове забезпечення роботи кураторів, соціально-психологічна робота зі студентами, форми і методи виховної роботи в групі, ведення щоденників куратора, співпраця кураторів з кафедрами та деканатами, органами студентського самоврядування гуртожитків тощо. Із періодичністю два рази на рік проводяться семінари кураторів. Для заступників з виховної роботи проведено науково-практичний семінар «Виховна робота у закладі вищої освіти» та семінари-тренінги за участю кураторів академічних груп.

Виховна робота в гуртожитках проводилась деканатами за кількома напрямками: відвідування студмістечка членами студради; індивідуальні бесіди зі студентами, що проживають у гуртожитках щодо дотримання санітарно-гігієнічних норм проживання та збереження майна гуртожитків; робота з покращення умов проживання; змагання на впорядкування кращої кімнати та організації дозвілля студентів, що проживають у гуртожитку. Доброю традицією у студмістечку стали культмасові заходи, розважальні та тематичні вечори, кінолекторії, що проводилися з метою формування патріотичних якостей у студентів, сумлінного ставлення до навчання, праці та відпочинку, а саме: вечір української народної пісні, поетичні вечори, Андріївські вечорниці, День святого Миколая, різноманітні майстер-класи та ін.

Окремим напрямком в організації виховної роботи в університеті є створення належних соціально-психологічних умов для всіх суб'єктів освітньо-виховного процесу. На початку кожного навчального року, протягом перших двох місяців практичним психологом аналізується рівень адаптації першокурсників до навчання у вузі, виявляються причини неуспішності, обговорюються проблеми, питання етики, культури спілкування і поведінки у освітньо-виховному процесі на рівні закладу вищої освіти. Проводяться психодіагностичні дослідження різного спрямування, профілактична робота; консультативна, корекційно-розвиваюча (індивідуальна та групова) та організаційно-методична робота. На противагу «групам смерті», які заповнили Інтернет-ресурси, кафедрою психології спільно зі студентським науковим товариством проведено науковопрактичний кінолекторій для студентів та проведено анкетування на тему: «Соціально-психологічний аналіз емоційного насилля в Інтернет-іграх».

З метою соціальної та освітньої інтеграції студентської молоді з інвалідністю в університеті діє Центр соціальної та освітньої інтеграції «Без бар'єрів», який впроваджує нові технології соціально-психологічної реабілітації в контексті розширення життєвого простору студентів з

інвалідністю, зокрема засобами інклюзивного соціально-реабілітаційного туризму, волонтерства, соціально-виховної практики та ін.

Організація освітньої роботи в університеті забезпечує інтегровану діяльність усіх суб'єктів виховної роботи: студентів, органів студентського самоврядування, заступників деканів/директора інституту, кураторів та спрямовується на пошук нових педагогічних технологій, методів (інтерактивних та традиційних) і форм (індивідуальних, групових та масових), а також на визнання пріоритету самовиховання студентів, індивідуальної діяльності, спрямованої на розвиток їхнього особистісного потенціалу.

3.2. Студентське самоврядування

Проведення освітньої діяльності у закладі вищої освіти з урахуванням демократичних засад можливе лише за активної участі в її організації студентського самоврядування, як важливого суб'єкта виховної роботи, що є надійним засобом формування громадянської компетентності студентської молоді і важливим фактором розвитку і модернізації освітньо-виховного середовища закладу вищої освіти, виявлення потенційних лідерів, вироблення у них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом, формування майбутньої еліти нації.

Відповідно до статті 40 Закону України «Про вищу освіту» та «Положенням про студентське самоврядування» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини діє студентська рада університету, здійснюючи самостійно свою діяльність, працює задля забезпечення виконання студентами своїх обов'язків та захисту прав. Включає в себе такі сектори: освітній, інформаційно-комунікативний, культурно-освітній, соціально-правовий, спортивно-оздоровчий та особливий на часі – волонтерський сектор.

В жовтні 2017 року в університеті шляхом прямих таємних виборів на усіх факультетах та інституті, студмістечках були обрані нові голови та члени студентських рад. До студентської ради університету увійшли представники всіх факультетів/інституту, зокрема й іноземні студенти. Для виборів голови студентської ради університету було створено центральну виборчу комісію, аби повною мірою забезпечити реалізацію і захист виборчих прав студентів. Всі 12 виборчих дільниць активно працювали упродовж робочого дня. Порушень на виборчих дільницях не виявлено.

В університеті діє студентська контрольно-ревізійна комісія, що є наглядовим органом студентської ради університету. Метою діяльності КРК є підвищення соціальної активності студентів, які займають керівні посади у студраді університету, через моніторинг та аналіз їхньої діяльності. Відповідно Положення, КРК контролює цільове використання коштів студради у відповідності кошторису витрат. Відповідно до кошторису студради придбано костюми для кількох студентських творчих колективів, спортінвентар, призи для фестивалів, конкурсів, загальноуніверситетських заходів, всеукраїнських конференцій та олімпіад.

Адміністрацією університету забезпечено належні умови для діяльності органів студентського самоврядування. Традиційними є зустрічі ректорату із представниками студентської ради університету, які проходять у невимушеній атмосфері.

Самоврядування в університеті є дієвим засобом згуртування та забезпечення працездатності студентського колективу, формування активної життєвої позиції кожного його члена, запобігання та подолання формалізму і шаблонності в організації діяльності колективу. В університеті масштабно відзначили Міжнародний день студента – на факультетах/інституті відбулися різнопланові виховні заходи, акції, флешмоби, фотовиставки, майстер-класи та ігри, ярмарки і онлайн-конкурси, квести, тренінги тощо. Студентська рада спільно з профспілковим комітетом провела конкурс на кращу кімнату у гуртожитку. За підтримки адміністрації на День студента відбулось урочисте нагородження переможців та кращих студентів-лідерів.

Сучасний підхід до виховної роботи в університеті спрямований на формування у молоді лідерських якостей. У процесі виховання в університеті лідери студентського самоврядування домагаються хороших результатів у навчанні, вибудовують персональну кар'єрну траєкторію, формують почуття громадянської відповідальності та служіння спільноті; розвивають позитивну самооцінку. Студенти університету стали переможцями міського проекту «Академія молодіжного лідера» та загальноміського фотоконкурсу «Молоде обличчя України» та «Ми – студенти!».

Студентські лідери є членами вченої ради університету та ректорату, а також членами вчених рад факультетів та інституту. Представники студентської ради університету неодноразово були учасниками молодіжних форумів, конференцій, тренінгів, зустрічей різного рівня, де розглядалися питання студентського самоврядування, захисту прав студентів та ін. Лідери новообраної студради були делеговані на X Генеральну Асамблею Української асоціації студентського самоврядування.

Цього року студентським антикорупційним бюро розроблена форма повідомлення про факти корупції в системі вищої освіти, проведено флешмоб «Я здаю сесію без хабарів». З метою забезпечення прозорості та відкритості під час проведення заліково-екзаменаційних сесій, представники органів студентського самоврядування побували на екзаменах на всіх факультетах/інституті. Без сумніву, присутність представників студради університету під час проведення підсумкового контролю сприяла попередженню фактів порушень чинного законодавства про вищу освіту.

Декілька років поспіль успішно працює студентська соціальнопсихологічна служба. Студенти-волонтери беруть участь у різних акціях як на рівні міста, так і університету, співпрацюють з дитячими будинками та реабілітаційними центрами м. Умань. Обов'язковими у діяльності волонтерів соціально-психологічної служби є благодійні акції для хворих дітей; збір одягу, іграшок та книжок для дитячих будинків та дітей-сиріт; організація різноманітних заходів по збору коштів для багатодітних сімей і дитячих будинків сімейного типу; допомога ветеранам і хворим людям похилого віку. Загалом за звітний період проведено понад 30 акцій соціально-благодійного спрямування. З року в рік Служба розширює спектр благодійних проектів, щоб допомогти якомога більшій кількості тих, хто чекає на допомогу.

Інформаційно-комунікативний сектор студради постійно висвітлює життя студентів університету на оновленому Студентському веб-порталі, у газеті «Студлайф». В газеті університету «Педагогічні вісті» студенти теж мають можливість друкувати свої творчі доробки. З вересня 2017 року відкрито студентський медіа-центр «СТУД_TV».

3.3. Заходи, спрямовані на формування національної свідомості та громадсько-політичної активності

Основним завданням сучасної системи національного виховання є формування громадянина, спроможного взяти участь у розбудові держави, зміцненні її незалежності, утвердженні рідної мови в усіх ділянках суспільного життя, відродженні, збереженні та примноженні національної культури. Особливої ваги сьогодні набуває проблема формування національної самосвідомості майбутніх учителів, адже їм довіряють виховання майбутнього інтелекту нації і держави.

У складний для нашої держави час, для всього українського народу студентська молодь відіграє значну роль у становленні нових прав і свобод, демократичного і вільного суспільства, у боротьбі за територіальну цілісність,

зокрема ціною власного життя. Активна громадянська позиція молодих людей свідчить про те, що рівень патріотизму та культу нації в молоді значно зріс.

З метою виховання громадянськості та патріотизму у звітному періоді студентську молодь університету залучали до святкування загальнодержавних свят, проведення тематичних вечорів, екскурсій подорожей історичними місцями, організовували виставки художньої творчості, влаштовували календарно-обрядові та тематичні свята тощо.

Студенти та викладачі університету взяли активну участь у святкових заходах з нагоди: Дня державного прапора та Дня Незалежності нашої держави, вшанування подвигу українського народу, увічнення пам'яті про загиблих та жертв Другої світової війни, Дня пам'яті та примирення, Дня соборності Україні, річниці подій під Крутами, пам'яті Голодомору в Україні, Дня вшанування пам'яті жертв Голокосту, Міжнародного дня Миру, Дня захисника України (зокрема зустрічі з героями та учасниками АТО на факультетах/інституті), Дня Збройних Сил України. У рамках проекту «Мистецтво заради миру» разом зі студентською радою університету було влаштовано унікальний танцювальний марафон «Ми – українці!», що мав благодійну мету – збір коштів на потреби бійців АТО, або тих, хто постраждав, захищаючи Україну.

У листопаді 2017 р. до Дня Гідності та Свободи на всіх факультетах/інституті відбулися тематичні заходи, щоб віддати шану патріотизму й мужності громадян, які постали на захист демократичних прав і свобод людини, національних інтересів нашої держави.

З метою вшанування мужності та героїзму захисників незалежності і територіальної цілісності України, військових традицій і звитяг українського народу, сприяння дальшому зміцненню патріотичного духу в суспільстві та на підтримку ініціативи громадськості під гаслом «Сила нескорених» проведено багато заходів до Дня захисника України (зустрічі з героями та учасниками АТО на факультетах/інститутах). У рамках відзначення Міжнародного дня Миру пройшла акція «Перемогу творимо своїми руками», виготовлення паперових Голубів Миру, роздача листівок про мир жителям міста, студентський флешмоб «Мир у країні – мир у наших серцях», акція «Добра справа заради миру».

Куратори організовували екскурсії студентів до історичних та визначних місць м. Умані, Черкаської області, України.

Традиційними стали також заходи, що сприяють вихованню поваги до Конституції України, Законів України, державної символіки. Проведено низку заходів, присвячених висвітленню життєвого шляху та діяльності видатних державних та громадських діячів України. Проводився Тиждень української

мови, Шевченківські читання, зустрічі з політичними та громадськими діячами держави і регіону, письменниками й науковцями.

Студенти та викладачі долучилися до Всесвітнього флешмобу «GlobalShevchenko». В університеті організовано заходи по відзначенню Дня слов'янської писемності та культури, Дня Землі. До Міжнародного дня рідної мови на факультетах проведено конкурси плакатів, конкурси на краще написання та виконання віршованих творів про мову. У День української вишиванки – 18 травня – для студентів та викладачів вишиванка стала обов'язковим атрибутом церемоніального вбрання.

Систематично проводиться інформаційно-освітня робота серед студентської молоді з вивчення, популяризації національної історії та культурної спадщини місцевого значення. У вересні відбулася виставка творчих робіт студентів та викладачів кафедри образотворчого мистецтва в державному історико-архітектурному заповіднику «Стара Умань». У квітні у виставковому центрі державного заповідника знову відбулась презентація виставки творчих робіт студентів і викладачів – це близько сотні робіт, виконаних у різних художніх техніках: живописні, графічні роботи, декоративний розпис, писанки, мальованки, ляльки-мотанки, вишивка, кераміка, роботи з бісеру, а також флористика, соломка. На виставці були представлені роботи студентів, та випускників університету.

Становлення національної гідності й самоповаги на основі успадкування духовних надбань українського народу, набуття та усвідомлення історичних знань про державотворення України було покладено в основу тематичних лекцій «Історія України ХХ ст.», «Конституційне право України», «Історія держави і права України», «Історія української державності», кураторських годин на тему «Новітня історія України: реальність і перспективи», засідання дискусійного клубу, читання лекцій в гуртожитках на тему «Твої права, студент» та ін.

У читальних залах та бібліотеці протягом року проводяться освітні заходи, спрямовані на формування громадянина, патріота, інтелектуально розвинену, духовно і морально зрілу особистість, готову протистояти асоціальним впливам, вправлятися з особистими проблемами, творити себе і оточуючий світ (тематичні виставки, віртуальні виставки, акції, тренінги, огляди літератури, конкурс «Кращий читач року», подяки дарувальникам книг, різноманітні майстер-класи).

Складовою частиною патріотичного виховання, а в часи воєнної загрози – пріоритетною, є військово-патріотичне виховання, зорієнтоване на формування у студентства готовності до захисту Вітчизни, розвиток бажання здобувати військові професії, проходити службу у Збройних силах України як

особливому виді державної служби. В університеті систематично проводяться заходи для підвищення престижу військової служби, а звідси – культивування ставлення до солдата як до захисника Вітчизни, героя: присвоєння військового звання молодшого лейтенанта запасу студентам, котрі є курсантами кафедри військової підготовки Сумського державного університету та Військової академії міста Одеси.

Четвертий рік в університеті працює Національно-патріотичний табір для студентської молоді «Дія», аналогу якого немає в інших закладах України. Цього року працювала вже сьома зміна табору. Проведено акції різноманітного характеру: зустрічі з воїнами АТО, відвідування військовослужбовців, які отримали поранення внаслідок виконання бойових завдань в рамках проведення заходів антитерористичної операції та проходять реабілітацію у госпіталях, гуманітарний збір для переселенців та військових, благодійні ярмарки, фотосесії, концерти, патріотичні квести та інші акції.

3.4. Природоохоронна діяльність

Природоохоронна діяльність в університеті передбачає формування екологічної культури особистості, усвідомлення себе частиною природи, виховання почуття відповідальності за неї як за національне багатство. Провідною у цьому напрямку виховання є діяльність викладачів природничогеографічного факультету, лабораторії «Екологія і освіта».

Учасниками проблемних студентських груп «Ми і довкілля», «Передбачити і запобігти», «Людина і природа» брали участь у 15-ти природоохоронних заходах. У рамках заходів із благоустрою та озеленення території населених пунктів спільно з міською державною адміністрацією, селищними радами, проведено розчищення і впорядкування прибережних смуг, джерел. Створені заповідні об'єкти на основі наукового обґрунтування викладачів університету увійшли до каталогу заповідних об'єктів Вінницької та Черкаської областей. У рамках інноваційних технологій в екологічній освіті проведено: 5 виставок та 5 природоохоронних акцій. Проведено просвітницьку, агітаційну та пропагандистську діяльність серед учнів, студентів, освітян різних регіонів.

9 лютого 2017 р. проведено експедицію для дослідження проблем малих річок та встановлення причин і наслідків деградації ландшафтних комплексів малих річок Новоукраїнського району Кіровоградської області. До експедиції залучено науковців лабораторії «Екологія і освіта». Під час експедиції досліджено малі притоки річки Інгул, їх екологічний стан, вплив господарської діяльності на їх басейн, ступінь трансформації для подальшої розробки рекомендацій з їх оздоровлення.

19 лютого 2017 р. на базі природничо-географічного факультету відбувся семінар-практикум учителів хімії загальноосвітніх шкіл міста Умані «Крок у світ науки» з проблеми «Формування наукового світогляду та критичного мислення учнів при використанні інтегрованого підходу у викладанні хімії», присвячений 10-річчю роботи секції «Хімія» Уманського територіального відділення МАН.

2 березня 2017 р. відбулися дві події, учасниками яких стали науковці університету на чолі з головою Уманського районного осередку Міжнародної асоціації екологів університетів, професором Світланою Совгірою. Це – Міжнародний екологічний форум «Екологія. Освіта. Наука» та загальні збори Міжнародної асоціації екологів університетів.

19 березня 2017 р. представники університету взяли участь у Міжнародній щорічній акції «Години Землі в Україні».

1–4 квітня 2017 р. було проведено природоохоронну акцію «Упорядкування прибережної смуги Зарембового ставу». Акція проведена в рамках щорічного всеукраїнського заходу з благоустрою «За чисте довкілля». До акції були залучені майже 60 осіб – педагогічний колектив та група «Екос» ЗОШ № 3 м. Умань, викладачі та лаборанти природничогеографічного факультету. Мета акції: здійснення практичної природоохоронної діяльності, охорона і поліпшення стану малих водойм, підвищення екологічної і правової обізнаності молоді щодо охорони водних ресурсів. 26 квітня 2017 р. на природничо-географічному факультеті відбулися заходи, приурочені 30-річчю Чорнобильської катастрофи (науковий семінар-конференція «Тривожні дзвони Чорнобиля», виставка плакатів).

3.5. Культурно-просвітницькі заходи

Культурно-просвітницькі заходи в університеті, як і вся виховна робота, зорієнтовані на реалізацію основних положень Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді. Тож більшість із них носить національно-патріотичний характер.

Забезпечення високої художньо-естетичної культури, розвитку естетичних потреб і почуттів студентів – важливий напрям роботи Центру культури і дозвілля «Гаудеамус». На факультетах/інституті університету діють різні гуртки, клуби за інтересами, студії дозвілля, творчі колективи тощо. Усього в університеті їх функціонує 44, а 11 колективів мають звання народного (народний самодіяльний український хор «Кобзар», народний самодіяльний ансамбль танцю «Яворина», ансамбль сучасного танцю «Візаві»), народний самодіяльний ансамбль «Музичні візерунки», жіночий академічний хор «Юність», жіночий вокальний ансамбль «Софія», вокальний чоловічий

гурт «Гонта», студентський театр драми і комедії, хореографічний ансамбль «Inspiration», дует гітаристів «Містерія» та інструментальний дует «Ренесанс»).

Займаючись у творчих колективах, студенти вдосконалюють творчу майстерність, здобувають навички публічних виступів, вивчають основи педагогічної майстерності, знайомляться з особливостями роботи у творчому колективі. У складі колективів студенти гідно представляють університет на всеукраїнському та міжнародному рівнях (фестиваль-конкурс юнацького та молодіжного мистецтва «Планета мрій», «Тріумф-Fest», «Квітуха країна», «Superdance», «Театральний форум», «Музичний Всесвіт», ІХ Інтернаціональний Український Музичний Конкурс, «Глобал-Денс», «Козацькому роду нема переводу», «MusicalUniverse», Всеукраїнська музична олімпіада «Голос країни», Х-й Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «PERPETUUM MOBILE», «Grandfest Кам'янець – 2017»). Окресом мистецького життя в університеті є тріо «Serbianstar» з числа іноземних студентів із Сербії, які неодноразово проводили в університеті благодійні концерти на допомогу воїнам АТО.

Загалом цього року здобуто 4 дипломи ІІІ ступеня, 9 – ІІ ступеня, 19 дипломів І ступеня та 5 гран-прі.

Традиційними загальноуніверситетськими заходами, які проводяться на високому рівні, є: ритуал Посвяти першокурсників у студенти, святкування Міжнародного дня студента, Фестиваль педагогічної творчості, Фестиваль патріотичної пісні «Пісенний вернісаж», танцювальний марафон та флешмоб «Ми – українці!», фестиваль «Студентська весна», «Театральний вернісаж», «Міс університет» та ін.

«Мистецтво заради миру!» – це благодійна акція мистецько-педагогічного факультету, яка потужно підтримала естафету доброчинності в університеті. Разом зі студентською радою університету було влаштовано унікальний танцювальний марафон «Ми – українці!». Хореографічні колективи університету взяли участь у І міському фестивалі молодіжної творчості «Душею сповнений політ» – благодійний концерт, організований з метою збору коштів на лікування дитини, якій потрібна термінова медична допомога.

Університет є активним учасником міжнародної діяльності, тому традиційно на високому культурному рівні проводяться Дні Польщі в університеті (23 травня 2017 року), День незалежності Туркменістану, «Французька Весна». Протягом року неодноразово проводилися виставки студентських робіт. У державному історико-архітектурному заповіднику «Стара Умань» традиційно відбулася презентація творчих робіт студентів і

викладачів університету. Митці та майстри університету – постійні учасники загальнономіських заходів.

Університет і сам є організатором Всеукраїнського фестивалюконкурсу хореографічного мистецтва «Квітнева феєрія» та співорганізатором Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Квітуча країна». Щоразу університет зустрічає від 500 до 2000 учасників з різних куточків України та демонструє високий організаторський рівень. 26 травня 2017 р. на високому рівні пройшов традиційний у нашому університеті мистецько-освітній проект «Обдарована родина – обдарована дитина».

Гарною традицією в університеті є проведення зустрічей із відомими людьми, серед яких – науковці, письменники, учителі, культурні діячі, митці, майстри тощо.

Важливою складовою організаційно-виховної роботи в університеті є робота з іноземними студентами, основною метою якої є успішна адаптація іноземних студентів, знайомство з Україною, її красою, культурою та традиціями українського народу, нашого регіону, міста, закладу освіти. Окрім того, провідними залишаються питання культурно-естетичного виховання. Студенти-іноземці університету не лише відвідують заходи та пізнають культуру України, а й активно беруть у них участь і охоче діляться традиціями та культурними надбаннями своєї країни, активно й різноманітно, з користю для свого фізичного та духовного розвитку проводять своє дозвілля.

На часі особливо гостро стоїть питання впровадження інноваційних технологій, демократизації підходів в організації освітнього процесу для молоді з особливими потребами, необхідності психолого-педагогічної, медико-соціальної підтримки та супроводу, забезпечення архітектурної доступності до закладів освіти різних типів. В університеті систематично відбуваються засідання Центру соціальної та освітньої інтеграції студентів з особливими потребами. «Рівні між собою ми, будемо разом я і ти» – саме таку назву мав благодійний фестиваль творчості, присвячений Міжнародному дню інвалідів. З нагоди святкування Міжнародного дня захисту дітей в місті відбулися культурно-розважальні заходи, до проведення яких активно долучилися студенти-волонтери. Студентами університету започатковано Інтернет-аукціон добрих справ.

3.6. Спортивно-масова робота

Спортивно-масова робота в університеті передбачає розробку системи заходів з масового спорту та фізичного виховання, спрямованих на створення умов для забезпечення оптимальної рухової активності за місцем навчання, роботи, проживання та відпочинку для зміцнення здоров'я й профілактики

захворювань, активного дозвілля. Кожен студент та співробітник університету має змогу реалізувати право на поліпшення фізичного стану та досягнення належного рівня спортивних успіхів відповідно до фізичних здібностей.

Відповідно до статті 21 Закону України про фізичну культуру і спорт в університеті діє громадська організація фізкультурно-спортивної спрямованості студентів – спортивний клуб, основним завданням якого є залучення студентів у позанавчальний час до фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності; організація і проведення спортивних змагань серед студентів; забезпечення участі студентів у відповідних міжнародних спортивних змаганнях.

В університеті 749 студентів 1 курсу відвідують заняття з фізичної культури згідно з навчальним планом. До спеціальної медичної групи зараховано 60 студентів, які на заняттях покращують свій фізичний стан за допомогою неінтенсивних фізичних навантажень.

Відповідно до постанови КМУ №1045 від 09.12.2015 р. «Про затвердження Порядку проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» та наказу Міністерства молоді та спорту України №4665 від 15.12.2016 р. «Про затвердження тестів і нормативів для проведення щорічного оцінювання фізичної підготовленості населення України» в університеті діє комісія для оцінювання фізичної підготовленості студентів I курсів всіх факультетів.

Відповідно до рекомендацій Міністерства освіти і науки щодо організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах в університеті створено 14 секцій, якими охоплено 614 студентів та які працюють за фіксованим розкладом у вільний від основних навчальних занять час (наприклад, у другу зміну для студентів, які мають навчальні заняття в першій половині дня). Найчисельнішими є секції з легкої атлетики, волейболу і футболу. Для того, щоб отримувати призові місця на змаганнях, основу цих секцій складають студенти факультету фізичного виховання, але у збірній команді університету з футболу займаються 11 студентів з інших факультетів.

Щорічно спортивний клуб планує і проводить спортивні заходи комплексного планування: спартакіади серед факультетів університету, першості, чемпіонати, товариські зустрічі як студентів, так і викладачів.

Традиційними в університеті є проведення:

- спартакіади першокурсників з легкої атлетики, в якій беруть участь команди всіх факультетів/інституту;
- олімпійського тижня та олімпійського уроку (цього року вперше провели змагання з армреслінгу, спортивного дартсу, перетягування канату);
- чемпіонату з міні-футболу (дванадцять команд-учасниць, 100

студентів);

- спартакіади з настільного тенісу;
- спартакіади із шахів та шашок; – туристичного походу першокурсників; – флешмоб-зарядки до Дня студента.

У листопаді вперше було започатковано та проведено відкритий Кубок університету з боксу, який був найяскравішим спортивним заходом у нашому навчальному закладі, де було проведено 24 боксерських поєдинки, серед яких і жіночі. Майже 20 % учасників турніру – студенти Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

У структурних підрозділах університету також проводять різноманітні заходи спортивно-оздоровчого характеру.

Щорічно в університеті визначається кращий спортсмен, за останні роки ним є наш гирьовик –чемпіон світу, Європи та Всеукраїнських змагань, рекордсмен світу серед студентів, майстер спорту України Хмільовий Валентин.

Студенти університету мають змогу успішно займаються різними видами спорту, виступати на чемпіонатах України, Європи та світу, завойовувати престижні нагороди і цим самим множити славу закладу, рідного міста, нашого рідного Черкаського краю. Спортсмени університету входять до складу збірних команд України, області та міста з футболу, легкої атлетики, веслування, боксу, настільного тенісу, гирьового спорту, велокросу, дзюдо, боротьби на поясах. У 2017 році студенти та викладачі університету взяли участь у 5 міжнародних, 20 всеукраїнських, регіональних змаганнях і вибороли 20 золотих, 8 срібних, 11 бронзових медалей. У звітному році 3 студенти та 2 викладачі університету отримали звання майстра спорту України та 4 студенти – звання кандидата в майстри спорту України. Встановлено 3 рекорди України.

У 2017 році збірні команди університету брали участь у всіх змаганнях згідно з єдиним календарним планом спортивних змагань університету, міста, області, України, зокрема спортивних заходів до Дня міста, Дня захисника Вітчизни, Молодіжних Спортивних іграх, чемпіонатах, Кубках та Універсіадах Черкаської області та України. У чемпіонаті м. Умані з футболу у підсумку змагань збірна команда університету виборола золоті медалі; на II Спортивних іграх Черкаської області серед ВНЗ з настільного тенісу наша збірна команда виборола I місце; на спортивних іграх м. Умані жіноча та чоловіча збірні команди з волейболу університету також здобули перемогу. За результатами молодіжних спортивних ігор м. Умані, наші студенти вибороли призові місця та I місце у командному заліку.

На Відкритому чемпіонаті Черкаської обл. з легкої атлетики команда університету посіла III місце серед закладів вищої освіти Черкащини; у чемпіонаті Черкаської обл. з комбат дзю-дзюцу (бойове джиу-джитсу) двоє студентів нашого університету вибороли I та II призове місце.

Університет є осередком розвитку спорту та спортивно-масової роботи у місті та регіоні. Спортивний клуб університету є організатором та співорганізатором загальноміських оздоровчих заходів. У спортивній залі проходять змагання різного рівня, в яких активну участь беруть спортсмени нашого університету. Проведені заходи не лише підвищують рівень майстерності спортсменів, але і стимулюють інших – поки що глядачів, займатися спортом.

Спільно з відділом з питань фізичної культури і спорту Уманської міської ради проведено:

- відкритий чемпіонат Черкаської області з багатоповторного жиму;
- товариську зустріч з волейболу серед чоловіків (ДЮСШ м. Гайсина);
- товариська зустріч з футболу між студентами та вихованцями дитячого будинку сімейного типу с. Громи.

Крім того, в університеті постійно проводиться профілактична робота серед студентської молоді з дотримання здорового способу життя, запобігання тютюнопаління, вживання наркотичних засобів тощо. З цією метою спільно з міським Центром здоров'я та Товариством Червоного Хреста працює волонтерський загін, здійснюється інформаційно-просвітницька робота серед студентської молоді, що спрямована на запобігання соціально-небезпечним хворобам. В університеті проведено низку заходів для пропагування здорового способу життя та формування культури сімейних відносин.

Медійна підтримка означених спортивно-масових заходів формує культуру фізичної активності, рекламує успіхи студентів-спортсменів на змаганнях усіх рівнів тощо. Інформація про всі спортивно-масові заходи, які відбуваються в університеті, та досягнення спортсменів УДПУ на міських, обласних, Всеукраїнських та міжнародних змаганнях, висвітлюються на офіційному сайті Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (udpu.org.ua), на субсайті факультету фізичного виховання (ffv.udpu.org.ua) та (stud.udpu.org.ua/kulturasport-dozvillya) на головному спортивному сайті Черкащини «Черкаський спорт» (<http://cherkassysport.com/>). Також інформація про спортивні заходи, які проходять в університеті, висвітлюється у місцевих засобах масової інформації.

IV. ФОРМУВАННЯ КОНТИНГЕНТУ СТУДЕНТІВ

4.1. Організація профорієнтаційної роботи

Профорієнтаційною роботою за звітний період було охоплено 7 областей України: Черкаська, Кіровоградська, Миколаївська, Вінницька, Київська, Одеська, Житомирська. При розподілі території на профорієнтаційне покриття між факультетами/інститутом ураховано міграційні потоки вступників 2016 року, адже було виявлено, що з Одеської, Вінницької та Черкаської областей була найбільша кількість абітурієнтів у вступній кампанії 2016 року.

У 2017 році порівняно з 2016 роком кількість випускників зменшилася. Саме тому виникла необхідність розширити територію профорієнтаційного опрацювання закладів загальної середньої освіти.

Під час реєстрації на ЗНО (пробна та основна сесія) на базі університету, згідно з договором про співпрацю з Київським регіональним центром оцінювання якості освіти, створено Центр реєстрації на ЗНО. Послугами центру з 1 лютого до 17 березня 2017 року скористалося 438 осіб (випускники 2017 року та випускники минулих років), у минулому році – 500.

Однією з форм профорієнтаційної роботи була участь мобільних груп у батьківських зборах, конференціях, лекторіях, форумах.

У 2017 році Дні відкритих дверей в університеті проходили в «європейському стилі», тобто з 8.00 до 16.00. Робота була спрямована на ознайомлення з правами та обов'язками абітурієнта під час проведення ДПА у формі ЗНО та ЗНО; знайомство з регламентом роботи пункту тестування; робота в «електронному кабінеті» (запрошення-перепустка, результати ЗНО); особливості вступної кампанії 2017 року (ДПА у формі ЗНО, система оцінювання ЗНО, робота експертних рад по встановленні ваги бала мінімально-підготовленого абітурієнта, вагові коефіцієнти, додаткові бали, пріоритети, характеристика фіксованого державного замовлення та дія системи широкого конкурсу); презентації освітніх програм; програми студентської мобільності; програма подвійного диплома – здобуття вищої освіти за інтегрованими навчальними планами одночасно у двох навчальних закладах різних країн.

У лютому-березні проведено міні-дні відкритих дверей адресного спрямування.

Найактивніше Дні та міні-дні відкритих дверей відвідали абітурієнти з 7 областей України: Черкаська, Вінницька, Кіровоградська, Київська, Одеська, Миколаївська, Житомирська.

У 2017 році факультети/інститут активно брали участь у ярмарках вакансій та професій. Центри зайнятості Черкаської, Київської та Одеської областей проводять найбільшу кількість даних заходів: Таращанський ЦЗ; Сквирський ЦЗ; Фастівський міський районний ЦЗ; Христинівський ЦЗ; Ставищенський ЦЗ; Маньківський ЦЗ; Ширяївський ЦЗ; Лисянський районний ЦЗ; Звенигородський районний ЦЗ; Южноукраїнський міський ЦЗ; Арбузинський районний ЦЗ; Кагарлицький районний ЦЗ; Ладизинський міський ЦЗ; Миронівський районний ЦЗ; Тростянецький районний ЦЗ; Крижопільський районний ЦЗ; Тетіївський районний ЦЗ; Володарський ЦЗ та інші.

У 2017 році відділ професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки, факультети/інститути розробили якісну рекламну продукцію для популяризації своїх освітніх програм та університету загалом.

4.2. Система доуніверситетської підготовки

В університеті діє відділ професійно-кар'єрної орієнтації та доуніверситетської підготовки, який організовує набір на підготовчі курси до вступу у заклади вищої освіти.

Згідно з наказом про зарахування № 825 о/д від 03.11.2017 року, 196 слухачів будуть проходити підготовку до зовнішнього незалежного оцінювання якості освіти на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Під час організаційно-методичної роботи було сформовано 27 груп слухачів:

- 5 гр. – українська мова;
- 4 гр. – українська література;
- 2 гр. – математика;
- 4 гр. – історія України;
- 2 гр. – біологія;
- 4 гр. – англійська мова;
- 2 гр. – географія;
- 1 гр. – образотворче мистецтво;
- 2 гр. – хімія;
- 1 гр. – фізика.

До навчального процесу було залучено 12 викладачів університету:

У рамках підготовки громадян України до вступу в заклади вищої освіти для слухачів проводилися семінари-тренінги з проблемних питань підготовки до ЗНО:

- 17 лютого на базі університету був проведений тренінг на тему: «Підготовка до ЗНО – 2017 з історії України»;
- 22 лютого відбувся семінар-тренінг: «Теорія і практика підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури»;
- 3 березня факультетом фізики, математики та інформатики був проведений тренінг «Підготовка до ЗНО – 2017 з фізики»;
- 16 березня на базі університету був проведений семінар-тренінг «Підготовка до ЗНО – 2017 з математики».
- 21 березня відбувся семінар-тренінг «Проблемні питання при підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання з біології»;
- 23 березня історичним факультетом був проведений тренінг «Підготовка до ЗНО-2017 з історії України»;
- 28 березня та 7 квітня на базі університету відбулися семінари-тренінги на тему: «Проблемні питання під час підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання з географії»;
- 6 квітня природничо-географічним факультетом був проведений семінар-тренінг «Проблемні питання при підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання з хімії»;
- 13 жовтня та 3 листопада на базі університету відбулись семінари-тренінги на тему: «Теорія і практика підготовки до ЗНО з української мови та літератури»;
- 27 жовтня природничо-географічним факультетом були проведені семінари-тренінги «Проблемні питання при підготовці до зовнішнього незалежного оцінювання з біології, географії, хімії»;
- 7 листопада історичним факультетом був проведений тренінг на тему: «Особливості підготовки ДПА у формі ЗНО з історії України»;
- 14 листопада на базі Корсунь-Шевченківського педагогічного коледжу відбулася пробна сесія зовнішнього незалежного оцінювання для студентів 2 курсу;
- заплановано проведення пробного ЗНО для студентів закладів вищої освіти I-II р.а. регіону протягом 2017–2018 років.

Сума оплати за підготовку громадян України до вступу у заклади вищої освіти склала 204 120 (двісті чотири тисячі сто двадцять) гривень. Кожен слухач мав змогу обрати для вивчення від 1 до 4 предметів. У 2017 році слухачі обрали:

- 1 предмет – 39 осіб;
- 2 предмети – 65 осіб;
- 3 предмети – 51 особа; □ 4 предмети – 41 особа.

Навчання на довузівській підготовці розпочалося 4 листопада 2017 року та буде тривати до 28 квітня 2018 року.

Під час підготовки слухачі мають змогу :

- під керівництвом досвідчених викладачів підготуватися до складання зовнішнього незалежного оцінювання;
- ознайомитись з особливостями вступної кампанії;
- отримувати індивідуальні профорієнтаційні консультації;
- відвідувати дні та міні-дні відкритих дверей;
- зустрічатися з координаторами профорієнтаційної роботи для ознайомлення зі змістом освітніх програм та особливостями навчання в університеті;
- пройти профорієнтаційну діагностику у центрі психологічного діагностування та тренінгових технологій;
- відвідувати тренінги, щодо проблемних питань з підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання.

З метою оптимізації процесу проведення профорієнтаційної роботи в наступному 2018 році вважаємо за необхідне:

- розширити територію профорієнтаційної роботи для забезпечення інформаційного насичення вступної кампанії;
- розширити роботу інформаційно-консультаційного центру реєстрації на ЗНО;
- організувати на факультетах/інституті роботу груп телефонного моніторингу;
- створити окремі мобільні групи на факультетах для організації та проведення семінарів-практикумів та експрес-курсів підготовки до ЗНО;
- організувати роботу для проведення безкоштовної сесії пробного зовнішнього незалежного оцінювання. Залучити персонал університету для проведення ПЗНО на базі Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, із предметів, що виносяться на конкурс. Адаптувати програми підготовки до ЗНО згідно рекомендацій Українського центру оцінювання якості освіти;
- залучити для викладання на довузівській підготовці більшу кількість викладачів, які мають досвід роботи в закладах загальної середньої освіти.

4.3. Вступна кампанія

У 2017 році університет здійснював прийом абітурієнтів на денну і заочну форми навчання на місця державного замовлення та на навчання за контрактом за ступенями «бакалавр», зокрема й на паралельне навчання,

«магістр», «доктор філософії», зокрема й на основі диплома, здобутого за іншою спеціальністю, а також виключно на навчання за контрактом та другу вищу освіту (ступінь «бакалавр»).

Освітній ступінь «бакалавр». На денну форму навчання за ступенем «бакалавр» у 2017 році здійснювався прийом за 33 спеціальностями, з яких 13 – непедагогічного профілю. На денну форму навчання загальний ліцензований обсяг складає 3662 місця. Загалом було подано 4172 заяви (у 2016 році – 5759 заяв). Усього зараховано – 1157 осіб (у 2016 році – 991 особа).

План державного замовлення на денну форму навчання, доведений до університету, складав 419 місць (у тому числі через широкий конкурс 10 місць), однак 27 місць повернено до МОН України. Додатково доведено 257 місць, що загалом складає 649 місць (у 2016 році – 452 місця). Державне замовлення виконано на 95,8%. Загальний конкурс по університету на денну форму навчання – 6,4 особи на місце. На навчання за контрактом зараховано 508 осіб (у 2016 році – 539 осіб).

Найбільш популярними в абітурієнтів були такі спеціальності, як «Психологія» (подано 355 заяв), «Готельно-ресторанна справа» (подано 272 заяви), «Дошкільна освіта» (подано 256 заяв), «Менеджмент» (подано 237 заяв), «Початкова освіта» (подано 236 заяв), «Середня освіта (українська мова і література)» (подано 230 заяв).

Однак є ряд спеціальностей, за якими зафіксовано зниження зацікавленості вступників (відповідно, зараховано), зокрема: хореографія – 6 осіб (у 2016 році – 18 осіб), початкова освіта – 31 особа (у 2016 році – 41 особа), економіка – 3 особи (у 2016 році – 5 осіб), середня освіта (мова і література (англійська)) – 52 особи (у 2016 році – 60 осіб).

Загалом у 2017 році успішно пройшли конкурсний відбір і були зарахованими до університету 751 особа із сільської місцевості, що складає 64,9 % від загальної кількості зарахованих абітурієнтів цієї категорії.

Цікавою є географія абітурієнтів, які виявили бажання навчатися в університеті, – це 24 області, в тому числі один студент із Криму. У підсумку у 2017 році на денну форму навчання бакалаврату з Черкаської області було зараховано 420 осіб, або 36,3 % від загальної кількості абітурієнтів.

На заочну форму навчання за ступенем «бакалавр» у 2017 році прийом здійснювався за 25 спеціальностями, з них 10 – непедагогічного профілю. Загальний ліцензований обсяг – 3304 місця. Загалом було подано 1621 заяву (у 2016 році – 1447 заяв). Усього зараховано 930 осіб (у 2016 році – 726 осіб).

План державного замовлення склав 124 місця (у 2016 році – 73 місця) та додатково виділено 178 місць, що склало 302 місця (у 2016 році – 133 місця). Державне замовлення виконано в повному обсязі. Загальний конкурс по

університету на місця державного замовлення – 5,4 особи на місце. На навчання за контрактом зараховано 628 осіб (у 2016 році – 593 особи).

Освітній ступінь «магістр». На денну форму навчання загальний ліцензований обсяг – 1375 місць. Було подано 1605 заяв (у 2016 році – 1520 заяв включно з ОКР «спеціаліст»). Зараховано – 1039 осіб (у 2016 році – 911 осіб).

План державного замовлення – 485 місць (у 2016 році – 551). Державне замовлення виконано в повному обсязі. Загальний конкурс по університету за ОС «магістр» – 3,3 особи на місце.

На навчання за контрактом зараховано 554 особи (у 2016 році – 360).

Вступ за ступенем «магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 313 осіб (у 2016 році – 177 осіб).

На заочну форму навчання загальний ліцензований обсяг склав 1200 місць. Було подано 1500 заяв (у 2016 році – 1995 заяв включно з ОКР «спеціаліст»). Зараховано – 960 осіб (у 2016 році – 1084 особи).

План державного замовлення загалом складає 189 місць (у 2016 році – 243 місця). Загальний конкурс по університету на заочну форму навчання – 8 осіб на місце.

План державного замовлення на заочну форму навчання за ступенем «магістр» виконано повністю. Крім того, на навчання за контрактом зараховано 771 особу (у 2016 році – 841 особу). Вступ за ступенем «магістр» на основі диплома за іншою спеціальністю склав 388 осіб (у 2016 році – 344).

На третій рівень вищої освіти «доктор філософії» загальний ліцензований обсяг на денну форму навчання склав 55 місць за 6 спеціальностями. Загалом було подано 9 заяв. Обсяг державного замовлення – 8 місць. Державне замовлення виконано в повному обсязі. Зараховано за контрактом 1 особу.

На заочну форму навчання загальний ліцензований обсяг склав 25 місць за 6 спеціальностями. Було подано 4 заяви. На навчання за контрактом зараховано 3 особи.

Крім того, у 2017 році до університету вступило 83 іноземних громадянина (у 2016 році – 54 іноземних громадянина), 75 осіб – на ступінь «бакалавр» та 8 осіб – на ступінь «магістр».

Таким чином, зараховано:

На денну форму: всього – 2276 осіб (у 2016 році – 1965 осіб), за державним замовленням – 1142 особи (у 2016 році – 1003 особи), на контракт – 1134 особи (у 2016 році – 962 особи).

На заочну форму: всього – 1905 осіб (у 2016 році – 1810 осіб), за державним замовленням – 491 особу (у 2016 році – 376 осіб), на контракт – 1414 осіб (у 2016 році – 1434 особи).

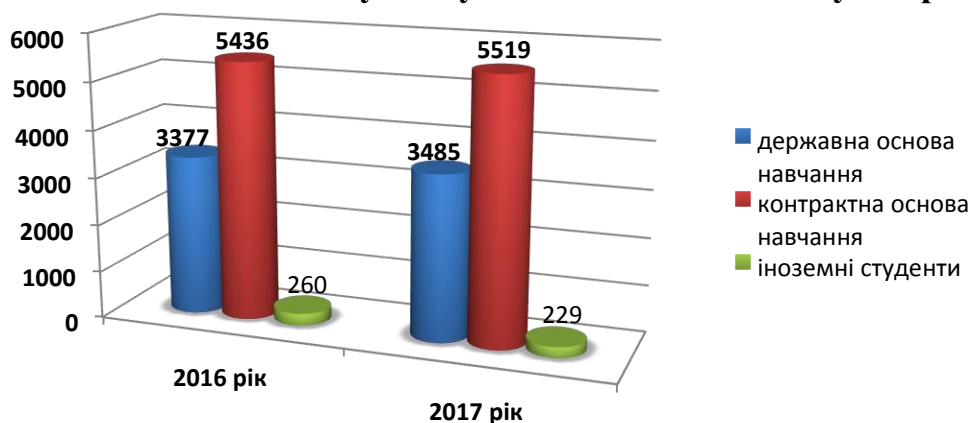
Загалом до університету за всіма ступенями зараховано 4181 особу (у 2016 році – 3775 осіб).

4.4. Формування контингенту студентів

Станом на 01.12.2017 в інституті та на факультетах університету за освітніми ступеннями «бакалавр», «магістр», освітньо-кваліфікаційним рівнем «спеціаліст» загалом навчається 9004 студенти денної та заочної форм навчання, з них 229 осіб – іноземні громадяни (станом на 01.01.2016 – 8813, 260 відповідно). За кошти державного бюджету здобувають вищу освіту 3485 студентів денної і заочної форм навчання (у 2016 році – 3377), а на умовах контракту (за кошти фізичних і юридичних осіб) – 5519 студентів денної і заочної форм навчання (у 2016 році – 5436).

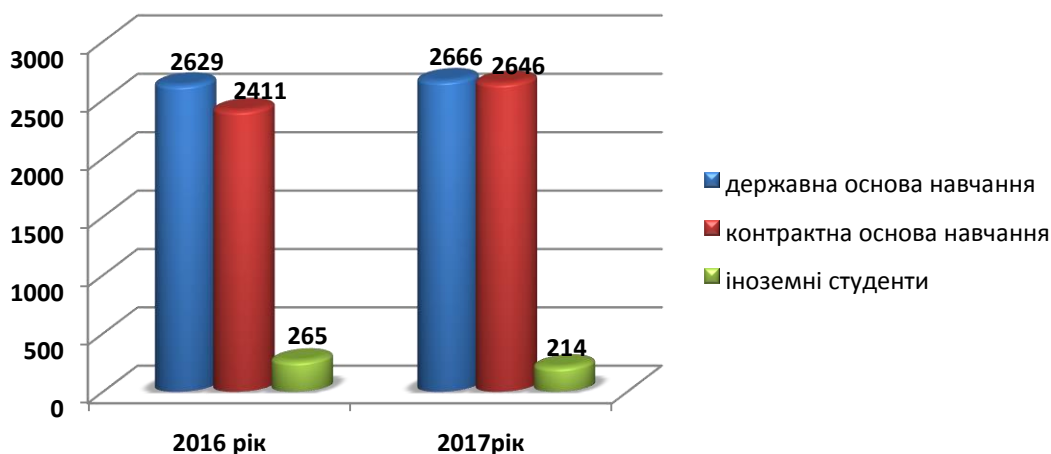
Діаграма 4.4.1

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті

Діаграма 4.4.2

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (денна форма навчання)

Діаграма 4.4.3

Динаміка зміни контингенту здобувачів вищої освіти в університеті (заочна форма навчання)

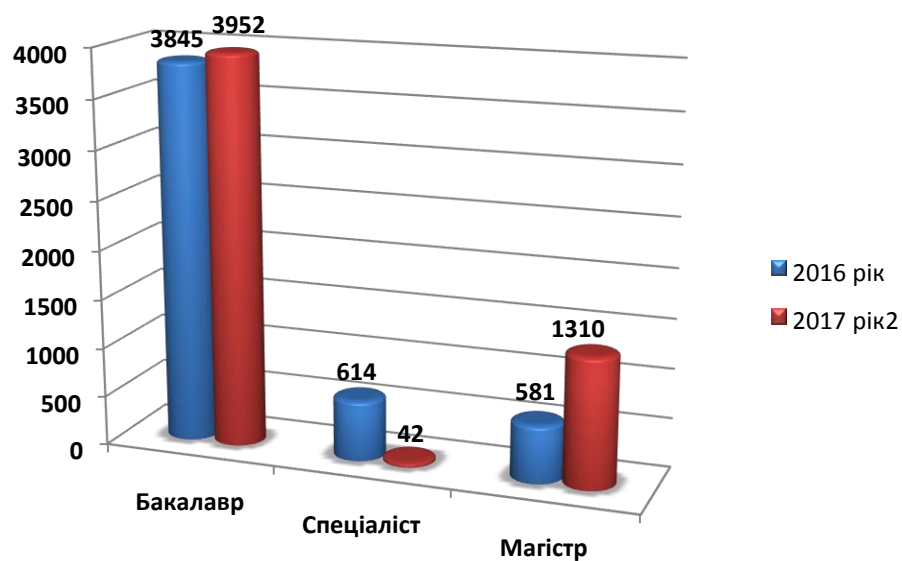

У звітному році, порівняно з минулим, спостерігаємо зростання контингенту на факультетах та в інституті. Це відбулося за рахунок збільшення кількості осіб, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями «бакалавр» (на 2,7%) та освітнім ступенем «магістр» (на 55,6 %) на денній формі навчання. Кількість студентів, які навчаються за освітнім ступенем «спеціаліст» на денній формі навчання, зменшилася порівняно з минулим роком (на 93,2 %).

На заочній формі навчання збільшилася кількість студентів, які навчаються за освітньо-кваліфікаційними рівнями «магістр» (на 61,3%). Натомість зменшилася кількість студентів, які навчаються за освітнім ступенем «бакалавр» (на 1,5 %) та «спеціаліст» (на 77%) (порівняно з минулим роком).

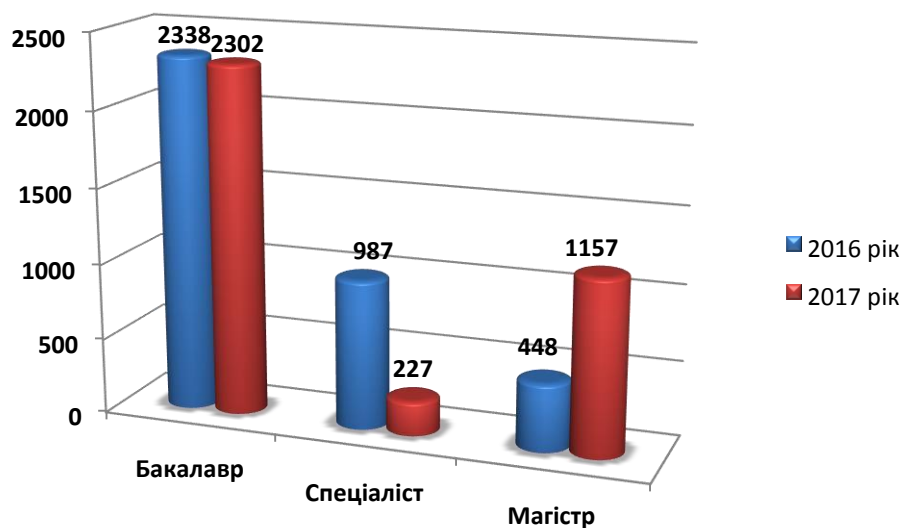
Діаграма 4.4.4

Динаміка зміни контингенту за ступенями (денна форма навчання)

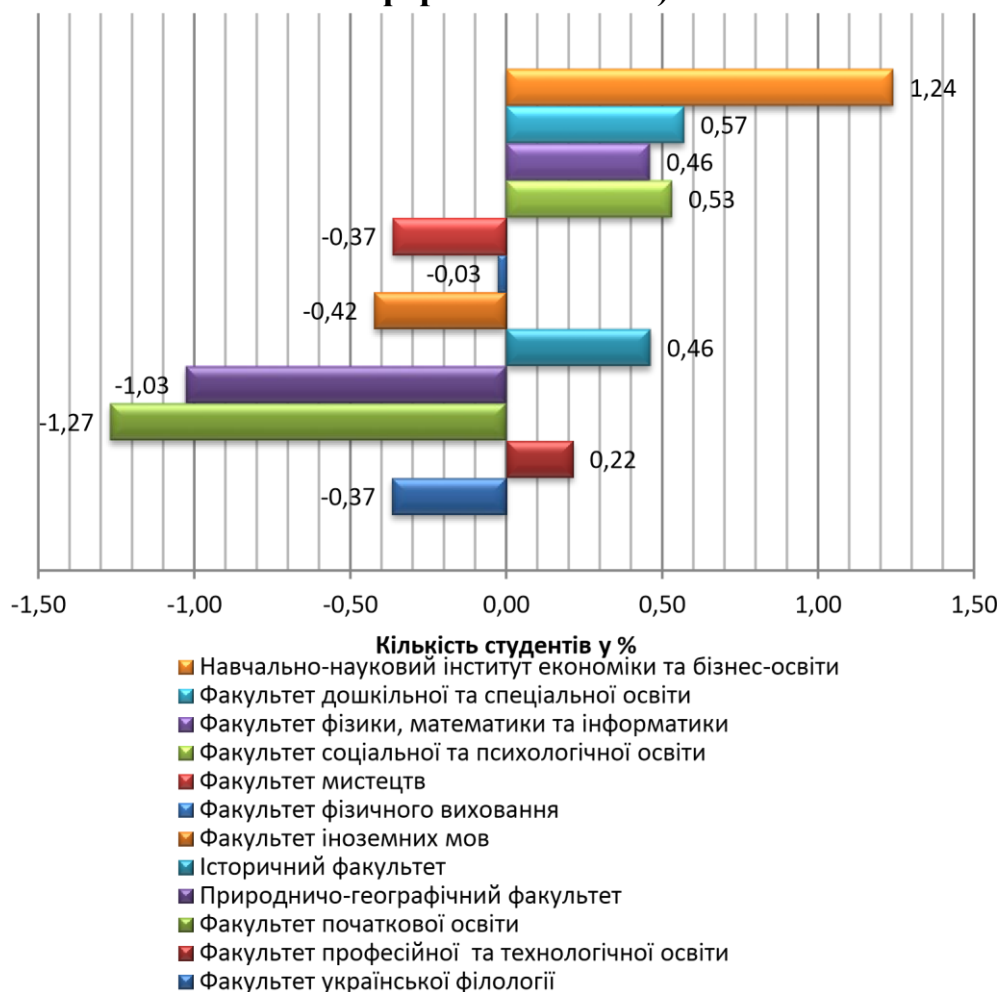
Діаграма 4.4.5

Динаміка зміни контингенту за ступенями (заочна форма навчання)

Діаграма 4.4.6

Зміна кількості студентів на факультетах та інституті у 2017 році (денна форма навчання)

Отже, окреслені завдання збільшення контингенту студентів університету (насамперед на денну форму навчання) та зміни структури контингенту студентів (пріоритетність набору на навчання за рівнями магістра і бакалавра) загалом виконано.

У звітному році роботу зі збільшення контингенту університету найбільш ефективно проводили такі факультети та інститут: Навчальнонауковий інститут економіки та бізнес-освіти (збільшення контингенту на 1,24 %), факультет дошкільної та спеціальної освіти (на 0,57 %), факультет соціальної та психологічної освіти (на 0,53 %), історичний факультет (на 0,46 %), факультет фізики, математики та інформатики (на 0,46 %) та факультет професійної та технологічної освіти (на 0,22 %) на денній формі навчання.

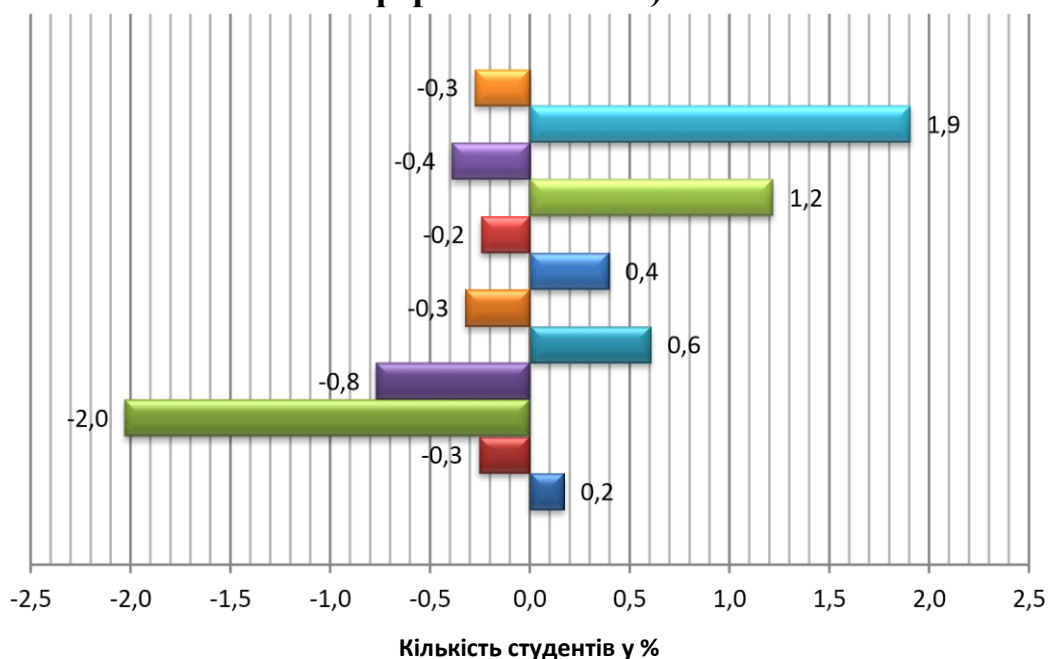
На заочній формі навчання контингент студентів збільшився: факультет дошкільної та спеціальної освіти (на 1,9 %), факультет соціальної та психологічної освіти (на 1,2 %), історичний факультет (на 0,6%), факультет

фізичного виховання (збільшення контингенту на 0,4 %), факультет української філології (на 0,2 %).

Діаграма 4.4.7

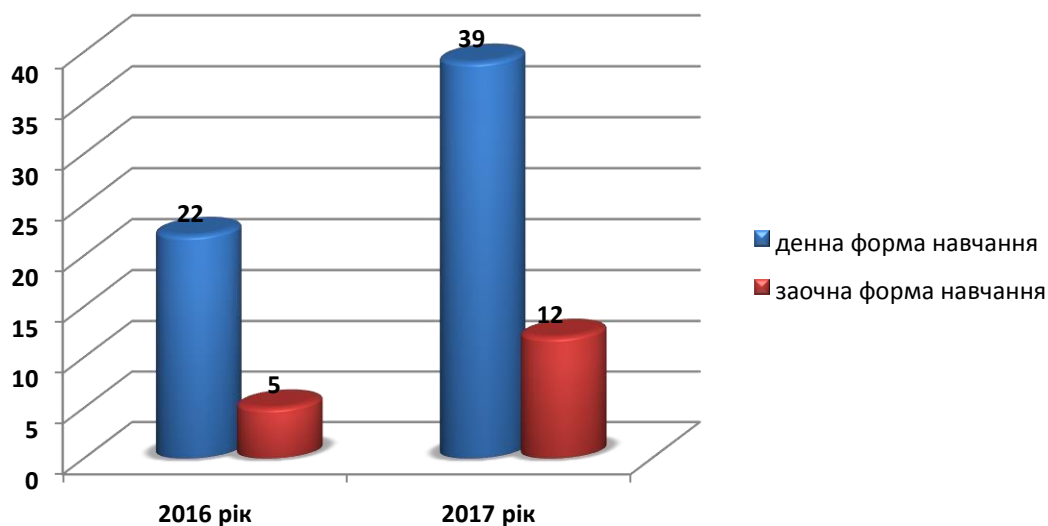
Зміна кількості студентів на факультетах та інституті у 2017 році (заочна форма навчання)

- Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти
- Факультет дошкільної та спеціальної освіти
- Факультет фізики, математики та інформатики
- Факультет соціальної та психологічної освіти
- Факультет мистецтв
- Факультет фізичного виховання
- Факультет іноземних мов
- Історичний факультет
- Природничо-географічний факультет
- Факультет початкової освіти
- Факультет професійної та технологічної освіти
- Факультет української філології

Діаграма 4.4.8

Кількість студентів денної та заочної форм навчання, переведених із контрактної основи навчання на навчання за державним замовленням

За звітний період із числа студентів, які навчаються за кошти фізичних і юридичних осіб, на вакантні місця державного замовлення була переведена 51 особа (39 – денної форми навчання, 12 – заочної форми навчання).

Кількість поновлених студентів на денній та заочній формах навчання становить 196 осіб за період з 1 січня 2017 року. Для порівняння: у 2016 році кількість поновлених становила 152 особи. Зокрема, на денній формі навчання кількість поновлених студентів зменшилася на 9 осіб, а на заочній формі навчання збільшилася на 53 особи.

Діаграма 4.4.9

Кількість поновлень на денній та заочній формах навчання

За період з 01.01.2017 по 29.12.2017 з університету було відраховано 408 осіб (189 – денної форми навчання, 219– заочної форми навчання). Порівняно із 2016 роком кількість відрахованих студентів за невиконання навчального плану на денній формі навчання не змінилась, за порушення умов договору збільшилася на 8 осіб (66,7 %), з інших причин відрахування

збільшилося на 1 особу (7,1 %). Кількість студентів, відрахованих за власним бажанням на денній формі навчання, збільшилася на 3 особи (4%).

Діаграма 4.4.10

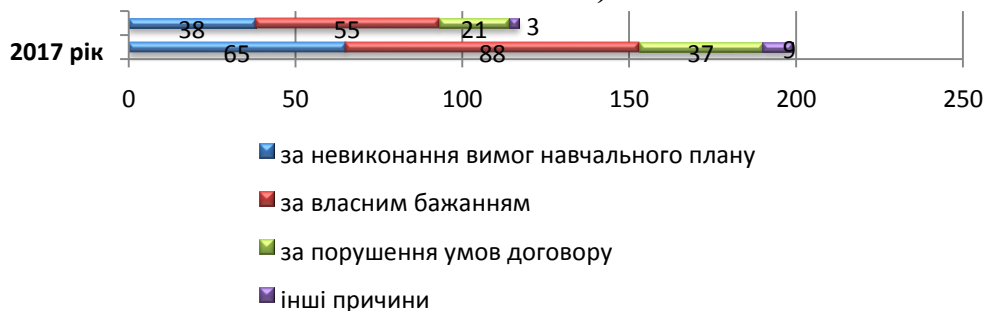
Динаміка показників відрахування студентів (денна форма навчання)

Порівняно із 2016 роком кількість студентів, відрахованих за власним бажанням, на заочній формі навчання збільшилася на 33 особи (37,5 %), з інших причин відрахування збільшилося на 6 осіб (66,6 %). Кількість студентів, відрахованих за невиконання вимог навчального плану, на заочній формі навчання зменшилася на 27 осіб (41,5 %), а за порушення умов договору – збільшилася на 16 осіб (43,2 %).

Діаграма 4.4.11

Динаміка показників відрахування студентів (заочна форма навчання)

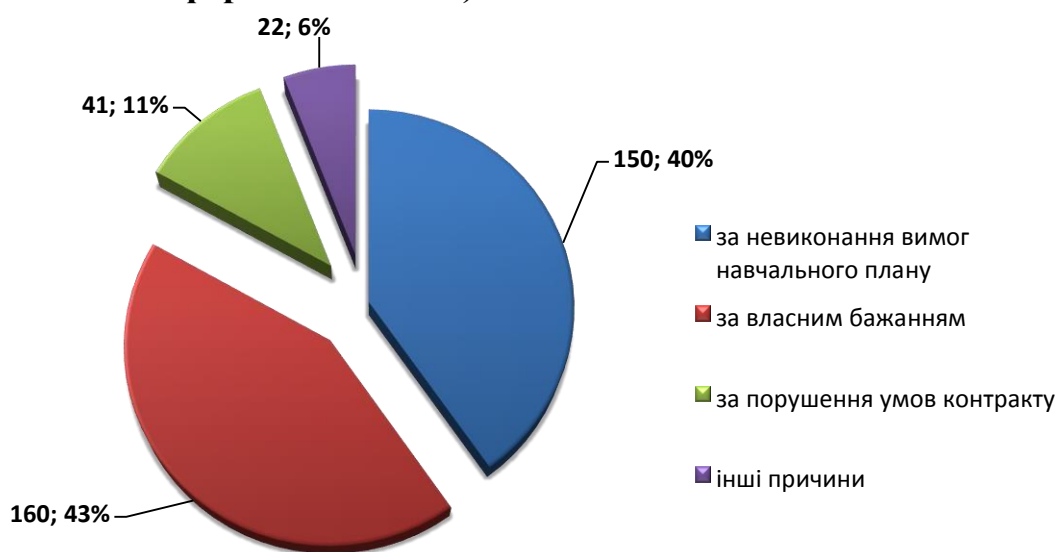

Основні причини відрахування: відрахування за власним бажанням (160 осіб), невиконання вимог навчального плану (150 осіб), порушення умов контракту (для студентів-контрактників) (41 особа), інші причини (22 особи).

Серед відрахованих найбільший відсоток в університеті (денна і заочна форми навчання) за звітний період припадає на відрахування за власним бажанням – 43 %, трохи менше – за невиконання вимог навчального плану – 40 %, за порушення умов контракту – 11 % та з інших причин – 6 % відрахованих.

Діаграма 4.4.12

Основні причини відрахування студентів у 2017 році (денна і заочна форми навчання)

Отже, у 2017 році, порівняно з минулими роками, контингент студентів в університеті збільшився, зокрема за рахунок збільшення кількості студентів Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти, факультету дошкільної та корекційної освіти, факультету фізики, математики та інформатики, факультету соціальної та психологічної освіти. Збільшилася кількість поновлень в університеті на заочній формі навчання, але водночас збільшилась і кількість відрахованих за цей період.

4.5. Атестація випускників

Атестація випускників – бакалаврів, спеціалістів і магістрів університету – здійснюється відповідно до Закону України «Про вищу освіту», Положення «Про організацію освітнього процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», державних та галузевих стандартів вищої освіти та інших нормативних актів України з питань вищої освіти, Положення «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини», Положення «Про Європейську кредитнотрансферну систему навчання в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини».

В університеті створена й успішно функціонує система випускної підсумкової атестації, яка охоплює випускові екзамени з основної і додаткової спеціальності, кваліфікаційний екзамен, захист випускних кваліфікаційних робіт на здобуття освітнього ступеня «бакалавр», «магістр», ОКР «спеціаліст».

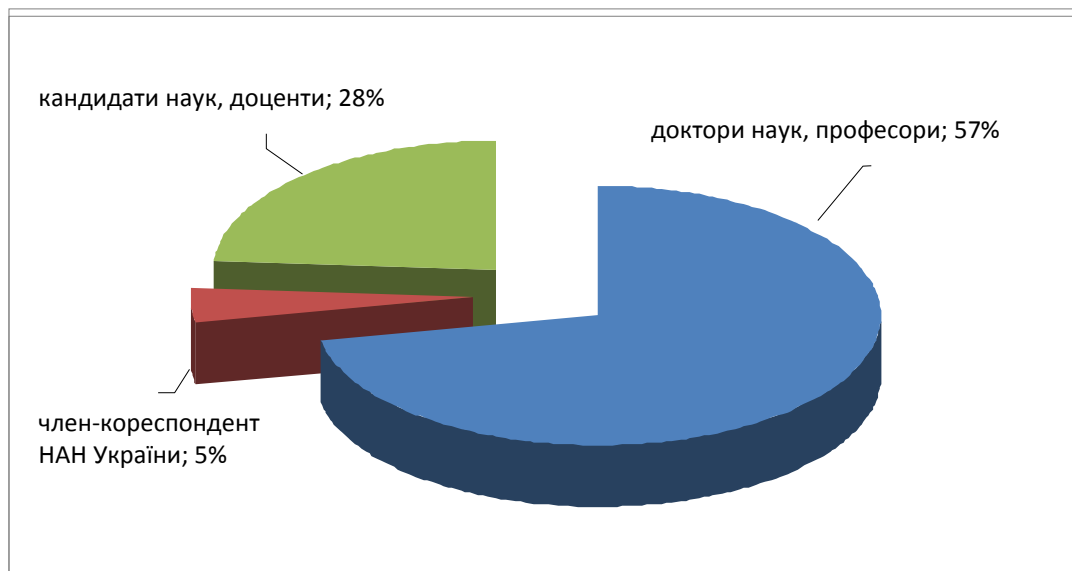
Така розгалужена за змістом і розподілена в часі система контролю дає змогу об'єктивно оцінювати рівень підготовки випускників і, враховуючи рекомендації, зафіксовані у звітах голів екзаменаційних комісій за попередній рік, вносити корективи в організацію освітнього процесу.

На всіх кафедрах університету розроблено та затверджено в установленому порядку переліки орієнтовних тем кваліфікаційних робіт, які періодично оновлюють, доповнюють та уточнюють. Їхня тематика сучасна, стосується актуальних проблем фундаментальних фахових дисциплін та проблем навчання в сучасних загальноосвітніх і закладах вищої освіти та має практичну спрямованість. Деякі студенти виконують кваліфікаційні роботи за тематикою науково-дослідних установ, на замовлення відділів освіти, підприємств та організацій. Студенти університету забезпечені необхідними методичними рекомендаціями для написання, оформлення і захисту кваліфікаційних робіт. Керівники наукових робіт – досвідчені викладачі, здебільшого доктори і кандидати наук. Рецензії на роботи студентів пишуть провідні викладачі університетів, учителі шкіл, фахівці з різних наукових та навчальних закладів.

Студенти університету готують кваліфікаційні роботи відповідно до затверджених в установленому порядку графіків. Студенти періодично доповідають про результати проведених досліджень на засіданнях кафедр, наукових студентських гуртків та на підсумковій студентській науковій конференції університету. Наукові керівники інформують професорсько-викладацький склад кафедри та деканати факультетів/дирекцію інституту про результати науково-дослідної роботи студентів та стану виконання графіку написання кваліфікаційних робіт.

Діаграма 4.5.1

Якісний склад голів екзаменаційних комісій

У січні 2017 року в університеті на 10 факультетах та інституті тривала випускна підсумкова атестація студентів на здобуття освітнього ступеня магістр та отримання кваліфікації за відповідною спеціальністю; на факультетах професійної та технологічної освіти, фізики, математики та інформатики навчальними планами ОКР «спеціаліст» та ОС «магістр» передбачено проведення випускного екзамену зі спеціалізації. Кілька років поспіль під час зимової випускної атестації іноземні студенти складають державний екзамен з української мови.

У 2017 році в університеті на 11 факультетах та 1 навчальнонауковому інституті працювали 300 екзаменаційних комісій (у минулому році – 262). Їх очолювали 32 голови ЕК (у минулому н. р. – 21) (з них – 9 запрошених, що складає 28 %).

У 2017 році випускну атестацію склали 3896 випускників денної та заочної форм навчання, що на 601 особу більше, ніж минулого року (3295), з них.

Із 1192 бакалаврів денної форми навчання склали атестацію на «відмінно» 242 особи (20,3 %), на «відмінно» та «добре» – 640 осіб (53,7 %), на змішані оцінки – 310 осіб (26 %). Із 924 бакалаврів заочної форми навчання склали атестацію на «відмінно» 150 осіб (16,2 %), на «відмінно» та «добре» – 559 осіб (60,5 %), на змішані оцінки – 215 осіб (23,3 %). Незадовільних оцінок немає.

Абсолютний показник якісної успішності бакалаврів денної форми навчання порівняно з минулим роком збільшився на 1,8 % і становить 74,2 % (72,4 %), заочної форми навчання – збільшився на 9,3 % і становить 81,8 % (72,5 %).

Із 562 випускників денної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» склали атестацію на «відмінно» 124 особи (22,1 %), на

«відмінно» та «добре» – 320 осіб (56,9 %), на змішані оцінки – 118 осіб (21 %). Незадовільних оцінок немає. Із 742 випускників заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» склали атестацію на «відмінно» 170 осіб (22,9 %), на «відмінно» та «добре» – 478 осіб (64,4 %), на змішані оцінки – 94 особи (12,7 %). Незадовільних оцінок немає.

Абсолютний показник успішності спеціалістів денної форми навчання становить 100 %, а показник якості – 78,7 % (показник збільшився порівняно з минулим роком на 5,6 %). Абсолютний показник якісної успішності спеціалістів заочної форми навчання порівняно з минулим роком збільшився на 15,1 % і становить 94,6% (79,5%).

Із 290 магістрів денної форми навчання, які склали державні екзамени та захищали кваліфікаційні роботи, на «відмінно» склали 96 осіб (33,1 %), на «відмінно» та «добре» – 172 особи (59,3 %), на змішані оцінки – 22 особи (7,6 %), на «незадовільно» – немає. Показник абсолютної успішності складає 100 %. Якісна успішність магістрів становить 94,8 % (89,6 %), що на 5,2 % більше, ніж минулого року. Зі 186 магістрів заочної форми навчання, які склали державні екзамени та захищали кваліфікаційні роботи, на «відмінно» склали атестацію – 55 осіб (29,6 %), на «відмінно» та «добре» – 122 особи (65,6 %), на змішані оцінки – 9 осіб (4,8 %), на «незадовільно» – немає. Показник абсолютної успішності складає 100 %. Якісна успішність магістрів заочної форми навчання становить 95,6 %, що на 3,3 % більше, ніж минулого року.

100% якість підготовки фахівців зафіксовано на напрямках підготовки ОС «бакалавр» 6.010104 Професійна освіта; спеціальностях ОКР «спеціаліст» 012 Дошкільна освіта, 016 Спеціальна освіта, 072 Фінанси, банківська справа та страхування, 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; ОС «магістр» – 8.04020301 Фізика (за напрямками), 8.04010201 Біологія, 8.01010101 Дошкільна освіта, 8.02030201 Історія, 8.01010601 Соціальна педагогіка, 8.03010301 Практична психологія, 8.18010020 Управління навчальним закладом, 8.18010021 Педагогіка вищої школи, 8.01010401 Професійна освіта. Харчові технології денної та заочної форм навчання.

Якісний показник підготовки фахівців денної та заочної форм навчання по університету збільшився на 5 % порівняно з минулим роком і становить 80,3 %, середній бал – 4,2.

З метою покращення організації освітнього процесу у 2018 році роботу структурних підрозділів університету буде спрямовано на:

- введення в дію нових освітніх стандартів, програм, навчальних планів та перехід на компетентнісну модель підготовки майбутніх фахівців;
- активізацію роботи зі збагачення змісту інформаційного та науковометодичного забезпечення навчальних дисциплін новітніми

досягненнями світової та вітчизняної науки і практики, у тому числі матеріалами та результатами докторських і кандидатських досліджень науковців університету;

- удосконалення системи контролю за якістю надання освітніх послуг, забезпечення максимальної об'єктивності та прозорості в оцінюванні знань та вмінь студентів у процесі поточного та підсумкового контролю;

- формування позитивної мотивації студентів до навчання та залучення їх до самостійної (індивідуальної чи групової) дослідної роботи на базі комплексного використання інноваційних педагогічних та інформаційнокомунікаційних технологій;

- запровадження для викладачів кафедр університету семінарів-практикумів з питання методології розробки електронних підручників, ураховуючи необхідність їх підготовки в умовах зростання частки самостійної роботи в навчальних програмах та зростання значущості дистанційних форм навчання;

- розширення та вдосконалення дистанційних форм навчання для студентів з використанням платформи Moodle з метою оптимізації процесу організації та контролю самостійної та індивідуальної роботи студентів;

- постійне оновлення навчально-методичних комплексів дисциплін відповідно до навчальних планів за всіма рівнями та професійним спрямуванням підготовки з урахуванням сучасних вимог;

- збільшення кількості відкритих занять викладачами, які мають науковий ступінь та значний досвід практичної роботи;

- залучення провідних фахівців і науково-педагогічних працівників споріднених кафедр вищих навчальних закладів України та зарубіжжя для викладання окремих тем або розділів дисциплін, зокрема через використання онлайн-технологій;

- активізацію видавничої діяльності кафедр, що передбачає розробку викладачами університету власних навчальних, навчально-методичних посібників, монографій, електронних підручників та забезпечення умов використання їх студентами;

- підготовку навчально-методичних посібників і методичних рекомендацій для самостійної та індивідуальної роботи студентів;

- поширення практики залучення до роботи фахівців із виробництва через проведення бінарних занять та навчальних семінарів із дисциплін, що сприятиме більш оперативному реагуванню змісту навчальних програм на новітні тенденції, що мають місце у практичній площині суб'єктів господарювання.

V. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Професорсько-викладацький склад університету

У 2017 році освітній процес та функціонування підрозділів університету забезпечували 544 штатних науково-педагогічних працівники. Зокрема, 55 професорів, 12 докторів наук, 213 доцентів та 104 кандидати наук. Серед науково-педагогічних працівників у штаті університету працюють: 2 академіки НАПН України, академік Академії будівництва та архітектури України, 7 заслужених працівників освіти України, 5 заслужених працівників культури України, заслужений майстер народної творчості України, народний артист України, 2 майстри спорту України міжнародного класу, лауреати міжнародних конкурсів та державних премій, понад 80 відмінників освіти України. Близько 60 працівників нагороджено орденами, медалями, нагрудними знаками та іншими державними і відомчими нагородами.

Більш детальну загальну кадрову ситуацію щодо штатних працівників у розрізі факультетів / інституту з урахуванням кількості науковопедагогічних працівників вищої кваліфікації представлено у таблиці.

Таблиця 5.1.1

Склад штатних працівників в розрізі факультетів/інституту з урахуванням кількості науково-педагогічних працівників вищої кваліфікації у 2017 р.

№ п/п	Факультети	Всього штатних працівників	Докторів наук	Професорів	Кандидатів наук	Доцентів	Без вченого звання, ступеня
1.	Факультет української філології	54	-	6	4	36	8
2.	Факультет іноземної філології	59	-	3	11	19	26
3.	Історичний факультет	54	1	6	6	20	21
4.	Навчально-науковий інститут економіки та бізнес освіти	56	-	7	12	24	13
5.	Факультет фізичного виховання	29	-	1	11	5	12

6.	Факультет соціальної та психологічної освіти	61	3	7	18	26	7
7.	Факультет професійної та технологічної освіти	36	2	5	7	11	11
8.	Природничогоеографічний факультет	47	3	5	13	14	12
9.	Факультет фізики, математики та інформатики	36	1	3	4	12	16
10.	Факультет мистецтв	43	-	1	8	18	16
11.	Факультет початкової освіти	31	1	3	7	11	9
12.	Факультет дошкільної та корекційної освіти	38	1	8	3	17	9
Всього штатних працівників		544	12	55	104	213	160

Протягом звітної періоду викладачі та співробітники університету відзначені відомчими та університетськими нагородами, а саме: Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України (1 особа), Подякою Міністерства освіти і науки України (8 осіб), грамотою президії Черкаського обкому профспілки працівників освіти і науки України (1 особа), Почесною грамотою Черкаської обласної державної адміністрації (9 осіб), Почесними званнями «Заслужений працівник освіти України» (1 особа) та «Заслужений працівник культури України» (1 особа), орденом княгині Ольги III ступеня (1 особа), нагрудними знаками «Василь Сухомлинський» (1 особа), «Відмінник освіти» (3 особи), «За наукові та освітні досягнення» (1 особа), «Почесний громадянин міста Умані» (1 особа), «Кращий за професією» (1 особа).

Програма розвитку університету базується на усвідомленні того, що «золотий фонд» університету складають його співробітники, а оновлені приміщення, сучасне обладнання та високі освітні технології лише слугують засобом реалізації цілей колективу. Пріоритетним і в наступному році залишається питання створення умов для освітнього, наукового та громадсько-культурного розвитку людського капіталу університету, підвищення рівня його правової та соціальної захищеності, оптимізація механізмів впливу членів колективу на прийняття управлінських рішень.

5.2. Підвищення кваліфікації викладачів

Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників здійснюється у відповідності до Положення про академічну мобільність педагогічних і науково-педагогічних працівників Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Підвищення кваліфікації та стажування працівників здійснюється не рідше, ніж один раз на п'ять років із відривом чи без відриву від основного місця роботи. Ця діяльність здійснюється згідно з планами-графіками, які затверджені на кафедрах, й передбачає обов'язкову звітність про виконання. Основна форма підвищення кваліфікації викладачів – стажування.

У 2017 році відповідно до плану-графіку в закладах вищої освіти України підвищили кваліфікацію 34 працівники університету.

Позапланово місячне стажування пройшло 36 осіб.

Згідно плану-графіку в 2018 році підвищити кваліфікацію запланувало 22 особи.

Також у звітному періоді 53 викладачі університету пройшли стажування за різноманітними програмами та проектами, зокрема: Eminence II, Еразмус+, Mobile+2 в університеті Порту (м. Порту, Португалія), у польських вищих навчальних закладах: в Інституті Європейської Культури Познанського університету імені Адама Міцкевича (м. Гнезно), у Вищій лінгвістичній школі (м. Ченстохова), в Державній вищій школі професійної освіти імені Яна Амоса Коменського (м. Лешно), у Вищій школі міжнародних відносин та суспільної комунікації (м. Хелм), у Варшавському університеті (м. Варшава), в Тбіліському університеті імені Іване Джавахішвілі (м. Тбілісі, Грузія), у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (м. Рига, Латвія), у Західно-Фінському коледжі (м. Гуйтнінен, Фінляндія), у Технічному університеті (м. Варни, Республіка Болгарія), у м. Нью-Йорк (США), у м. Вейхай (Китай).

Система організації підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників університету спрямовується на оволодіння, оновлення та поглиблення працівниками спеціальних фахових, науково-методичних, педагогічних, соціально-гуманітарних, психологічних, правових, економічних та управлінських компетентностей. У тому числі вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду, що сприяє якісному виконанню ними своїх посадових обов'язків, розширенню їх компетенції тощо.

5.3. Рейтинг викладачів, кафедр, факультетів та інститутів

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та з метою підвищення трудової активності науково-педагогічних працівників, більш повного використання інтелектуального потенціалу та об'єктивного стимулювання ефективності всіх видів навчально-методичної та виховної роботи працівників в університеті діє система рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників.

У звітному періоді аналіз досягнень науково-педагогічних працівників у навчально-методичній, організаційно-методичній та організаційновиховній роботі проводився як і зазвичай у кінці навчального року. Рейтинговий бал науково-педагогічного працівника визначався як сума унормованих балів за виконання завдань у вищезазначених видах робіт.

Результати аналізу засвідчують, що найбільшу кількість балів у структурі показників загального рейтингу науково-педагогічних працівників університету за звітний період займають такі види робіт, як:

- розробка нових навчально-методичних комплексів;
- методичних матеріалів до семінарських, практичних, лабораторних занять, лекційних курсів;
- розробка нових навчальних планів, галузевих стандартів, їх варіативної складової;
- підготовка документації до проведення ліцензування, акредитації; - участь у проведенні профорієнтаційної роботи; - навчально-методична робота в системі Moodle.

Рейтингове оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників університету у 2017 році проводилося відповідно до «Положення про систему рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічних працівників УДПУ імені Павла Тичини» від 6 лютого 2017 р. і наказу ректора «Про рейтингове оцінювання діяльності НПП у 2016–2017 н. р» № 416 о/д від 1 червня 2017 р.

Рейтинговому оцінюванню підлягала діяльність штатних науковопедагогічних працівників. Оцінювання проводилося окремо за посадовими категоріями.

Рейтинг науково-педагогічних працівників визначався за трьома напрямками їхньої діяльності – навчально-методичної, наукової та виховної – упродовж навчального року. Рейтингові оцінки обраховувала рейтингова комісія, як суму відповідних балів за виконання певної роботи та досягнення за основними напрямками роботи з врахуванням різних коефіцієнтів рейтингової оцінки, зокрема: за навчально-методичну і наукову – по 0,4, за організаційно-виховну – 0,2.

Крім цього, уперше для визначення рейтингової оцінки діяльності науково-педагогічного працівника, який працює не на повну ставку (або понад ставку), його рейтинговий бал ділився на частку ставки, яку він обіймає.

Узагальнення основних показників дозволило визначити рейтинг науково-педагогічних працівників. Нижче представлені 10 кращих по кожній із категорій.

Таблиця 5.3.1

Рейтинг науково-педагогічних працівників

№ з/п	Прізвище та ініціали науково-педагогічного працівника	Факультет	Кафедра	Рейтингова оцінка
Завідувачі кафедр				
1.	Андрощук Л. М.	Мистецтв	хореографії та художньої культури	1465,1
2.	Коляда Н. М.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	1436,5
3.	Малишевський О. В.	Професійної та технологічної освіти	ПО та ТП	1426,8
4.	Шачковська Л. С.	Історичний	суспільних дисциплін	1366,2
5.	Кривошея І. І.	Історичний	загальної історії	1361,4
6.	Кривошея Ір. І.	Історичний	ІКМНГД	1118,8
7.	Сивачук Н. П.	Української філології	української літератури, українознавства та методик їх навчання	1008,7
8.	Бабій І. В.	Дошкільної та спеціальної освіти	спеціальної освіти	1001,2
9.	Кузь В. Г.	Дошкільної та спеціальної освіти	дошкільної освіти	971,6

10.	Кірдан О. П.	Інститут економіки та бізнес-освіти	економіки та соціально-поведінкових наук	929,6
	-----	-----	-----	-----

Професори, доктори наук

1.	Демченко І. І.	Дошкільної та спеціальної освіти	спеціальної освіти	3535,2
2.	Ткачук С. І.	Професійної та технологічної освіти	ПО та ТП	2190,4
3.	Коваль В. О.	Української філології	української мови та методики її навчання	1813,6
4.	Біляєва С. О.	Історичний	загальної історії	1588,0
5.	Кушнір В. М.	Дошкільної та спеціальної освіти	дошкільної освіти	1195,8
6.	Священко З. В.	Історичний	загальної історії	1189,8
7.	Кучеренко І. А.	Української філології	практичного мовознавства	1172,0
8.	Мамчур Л. І.	Української філології	практичного мовознавства	1093,0

9.	Осадченко І. І.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	1056,8
10.	Пащенко Д. І.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	968,0

Професори, кандидати наук

1.	Кравченко О. О.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	2797,6
2.	Якимчук Б. А.	Соціальної та психологічної освіти	психології	1650,4

3.	Безверхня Г. В.	Фізичного виховання	теорії й методики фізичного виховання	963,4
4.	Бойченко В. В.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	895,6
5.	Балдинюк Д. І.	Мистецтв	музикознавства та вокально-хорових дисциплін	882,8
6.	Дудик М. В.	Фізики, математики та інформатики	фізики і астрономії та методики їх викладання	857,0
7.	Рогальська Н. В.	Дошкільної та спеціальної освіти	ПППО	599,8
8.	Терещук С. І.	Фізики, математики та інформатики	фізики і астрономії та методики їх викладання	423,6
9.	Бріт Н. М.	Іноземних мов	англійської мови та методики її навчання	419,2
10.	Олійник К. А.	Інститут економіки та бізнес-освіти	маркетингу та управління бізнесом	370,4

Доценти, кандидати наук

1.	Миколайко В. П.	Природничого географічного	біології та методики її навчання	5968,0
----	-----------------	----------------------------	----------------------------------	--------

2.	Терешко І. Г.	Мистецтв	хореографії та художньої культури	2075,6
3.	Кравчук О. В.	Початкової освіти	фахових методик та інноваційних технологій в початковій школі	1846,0

4.	Роєнко С. О.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	1794,6
5.	Бялик О. В.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	1690,0
6.	Махомета Т. М.	Фізики, математики та інформатики	вищої математики та методики навчання математики	1637,2
7.	Гервас О. Г.	Професійної та технологічної освіти	ПО та ТП	1590,8
8.	Валюк В. Ф.	Природничого географічного	хімії, екології та методики їх навчання	1442,4
9.	Малишевський О. В.	Фізики, математики та інформатики	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	1391,6
10.	Балдинюк О. Д.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	1347,4
Старші викладачі, кандидати наук				
1.	Клименко Ю. А.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	2278,4
2.	Куценко С. В.	Мистецтв	хореографії та художньої культури	1544,2
3.	Гребінь Л. О.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	1077,0
4.	Ткачук М. М.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	1041,0
5.	Ісаченко В. П.	Соціальної та	соціальної	1020,4

		психологічної освіти	педагогіки та соціальної роботи	
6.	Цимбал В. О.	Історичний	суспільних дисциплін	1017,2
7.	Резніченко І. Г.	Початкової освіти	виховних технологій та педагогічної творчості	868,6
8.	Міщенко М. С.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	816,2
9.	Дзюбенко І. А.	Початкової освіти	виховних технологій та педагогічної творчості	811,7
10.	Бержанір І. А.	Інститут економіки та бізнес-освіти	фінансів, обліку та економічної безпеки	706,0
Викладачі, кандидати наук				
1.	Левченко Н. В.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	960,0
2.	Стойка С. О.	Інститут економіки та бізнес-освіти	фінансів, обліку та економічної безпеки	919,8
3.	Мельник О. С.	Фізики, математики та інформатики	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	821,6
4.	Савченко Н. В.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	774,8
5.	Карпич І. О.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	709,2

6.	Шкуренко О. В.	Початкової освіти	виховних технологій та педагогічної творчості	660,4
7.	Черевченко В. В.	Української філології	слов'янських мов та зарубіжної літератури	610,8
8.	Корінна Г. О.	Дошкільної та спеціальної	ПППО	600,6

		освіти		
9.	Поліщук Л. Б.	Української філології	слов'янських мов та зарубіжної літератури	569,8
10.	Ефендієв В. В.	Фізики, математики та інформатики	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	568,0
Старші викладачі				
1.	Куценко С. Ю.	Історичний	ІКМНГД	899,2
2.	Цімоха Р. Р.	Історичний	суспільних дисциплін	874,4
3.	Паршуков С. В.	Фізики, математики та інформатики	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	744,2
4.	Коваленко Ю. В.	Мистецтв	образотворчого мистецтва	621,8
5.	Денисюк І. А.	Української філології	практичного мовознавства	604,8
6.	Стрембіцька Л. Л.	Інститут економіки та бізнес-освіти	маркетингу та управління бізнесом	578,0
7.	Паршукова Л. М.	Фізики, математики та інформатики	інформатики та інформаційно-комунікаційних технологій	560,1

8.	Лемещук М. А.	Дошкільної та спеціальної освіти	спеціальної освіти	547,2
9.	Небикова Т. А.	Природничогографічний	біології та методики її навчання	536,0
10.	Кириченко В. Г.	Української філології	української літератури, українознавства та методик їх навчання	500,2
Викладачі				
1.	Гекалюк Л. Ю.	Мистецтв	хореографії та художньої культури	2623,2
2.	Житнухіна К. П.	Початкової освіти	виховних технологій та педагогічної творчості	2533,6
3.	Ящук Т. А.	Інститут економіки та бізнес-освіти	маркетингу та управління бізнесом	1956,8
4.	Тарасюк Л. М.	Мистецтв	музикознавства та вокально-хорових дисциплін	1716,8
5.	Кудла М. В.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	1338,4
6.	Джога О. В.	Професійної та технологічної освіти	ПО та ТП	1300,8
7.	Опацький І. Ю.	Історичний	історії України	1233,2
8.	Попова Н. М.	Професійної та технологічної освіти	ПО та ТП	1232,8
9.	Войтовська А. І.	Соціальної та психологічної освіти	соціальної педагогіки та соціальної роботи	1136,4

10.	Фурман І. В.	Соціальної та психологічної освіти	педагогіки та освітнього менеджменту	1116,4
-----	--------------	------------------------------------	--------------------------------------	--------

Рейтингову оцінку діяльності кафедри університету рейтингова комісія визначала як суму рейтингових оцінок усіх її науково-педагогічних працівників, поділену на кількість кафедральних ставок. Відповідно до цих розрахунків комісія визначила наступні рейтингові оцінки діяльності кафедр університету.

Таблиця 5.3.2

Рейтингові оцінки діяльності кафедр університету

№ з/п	Кафедра	Сума рейтингових оцінок членів кафедри	Кількість ставок	Рейтинговий показник
1.	Хореографії та художньої культури	9195,3	8,45	1088,2
2.	Виховних технологій та педагогічної творчості	5471,4	5,5	994,8
3.	Соціальної педагогіки та соціальної роботи	21182,0	22,25	952,0
4.	Професійної освіти та технологій за профілями	10168,9	11,25	903,9
5.	Економіки та соціально-поведінкових наук	4285,8	4,75	902,3
6.	Педагогіки та освітнього менеджменту	13952,0	16	872,0
7.	ІКМНГД	4163,1	5	832,6
8.	Теорії початкового навчання	7454,6	9,25	805,9

9.	Фінансів, обліку та економічної безпеки	8125,8	10,75	755,9
10.	Дошкільної освіти	7754,3	10,5	738,5

Рейтингову оцінку діяльності факультетів та інституту комісія обчислювала як суму рейтингових оцінок відповідних кафедр, поділену на їх кількість. За рейтинговими показниками досягнень інституту та факультетів університету зафіксовано наступні результати.

Таблиця 5.3.3

Рейтингові показники досягнень інституту та факультетів

№ з/п	Факультет / інститут	Сума рейтингових оцінок кафедр факультету / інституту	Кількість кафедр	Рейтинговий показник
1.	ФПО	2398,2	3	799,4
2.	ФСПО	2347,5	3	782,5
3.	ІЕБО	2885,3	4	721,3
4.	ФМ	2619,7	4	654,9
5.	ФДСО	1952,1	3	650,7
6.	ІФ	2533,3	3	633,3
7.	ПГФ	1849,6	3	616,5
8.	ФПТО	1849,5	3	616,5
9.	ФУФ	2298,8	4	574,7
10.	ФФМІ	1703,0	3	567,7
11.	ФФВ	1643,2	3	547,7
12.	ФІМ	1186,9	3	395,6

Відповідно до положення про рейтингове оцінювання високий та достатній рівні ефективності роботи науково-педагогічних працівників є підставою для їхнього матеріального і морального заохочення, тоді як низький рівень – для попередження про неповну відповідність займаній посаді та розгляду в подальшому питання про дострокове припинення дії укладеного з ними трудового договору (контракту).

Доступ до всієї інформації, на основі якої визначалися рейтинги, та до рейтингових списків науково-педагогічних працівників, згідно з положенням, мають ректор університету, проректори, начальник навчально-методичного відділу, начальник відділу кадрів.

VI. ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА І ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

6.1. Аналіз фінансово-економічної діяльності та ефективності використання державного майна

Обсяг фінансування університету у 2017 році становив 123 млн. 237 тис. 600 грн., в тому числі затверджений кошторис загального фонду 77 млн. 537 тис. 600 грн., або 63% від загального обсягу фінансування, кошторис спеціального фонду 45 млн. 700 тис. грн., відповідно 37 % від загального обсягу фінансування.

За програмою «Підготовка кадрів вищими навчальними закладами III і IV рівнів акредитації та забезпечення діяльності їх баз практики» (освіта) за звітний період по загальному фонду фактично надійшло 61 млн. 300 тис. 400 грн., які були спрямовані на:

- виплату заробітної плати з нарахуваннями – 54 млн. 230 тис. 500 грн. (88,5 %);
- оплату комунальних послуг – 1 млн. 699 тис. 800 грн. (2,8 %);
- виплату стипендій докторантам, аспірантам 2 млн. 823 тис. грн. (4,6 %);
- придбання продуктів харчування, гардеробу, навчальної літератури сиротам – 2 млн. 416 тис. 900 грн. (3,9 %);
- придбання предметів, матеріалів, обладнання та інвентарю – 130 тис. 200 грн. (0,2 %);

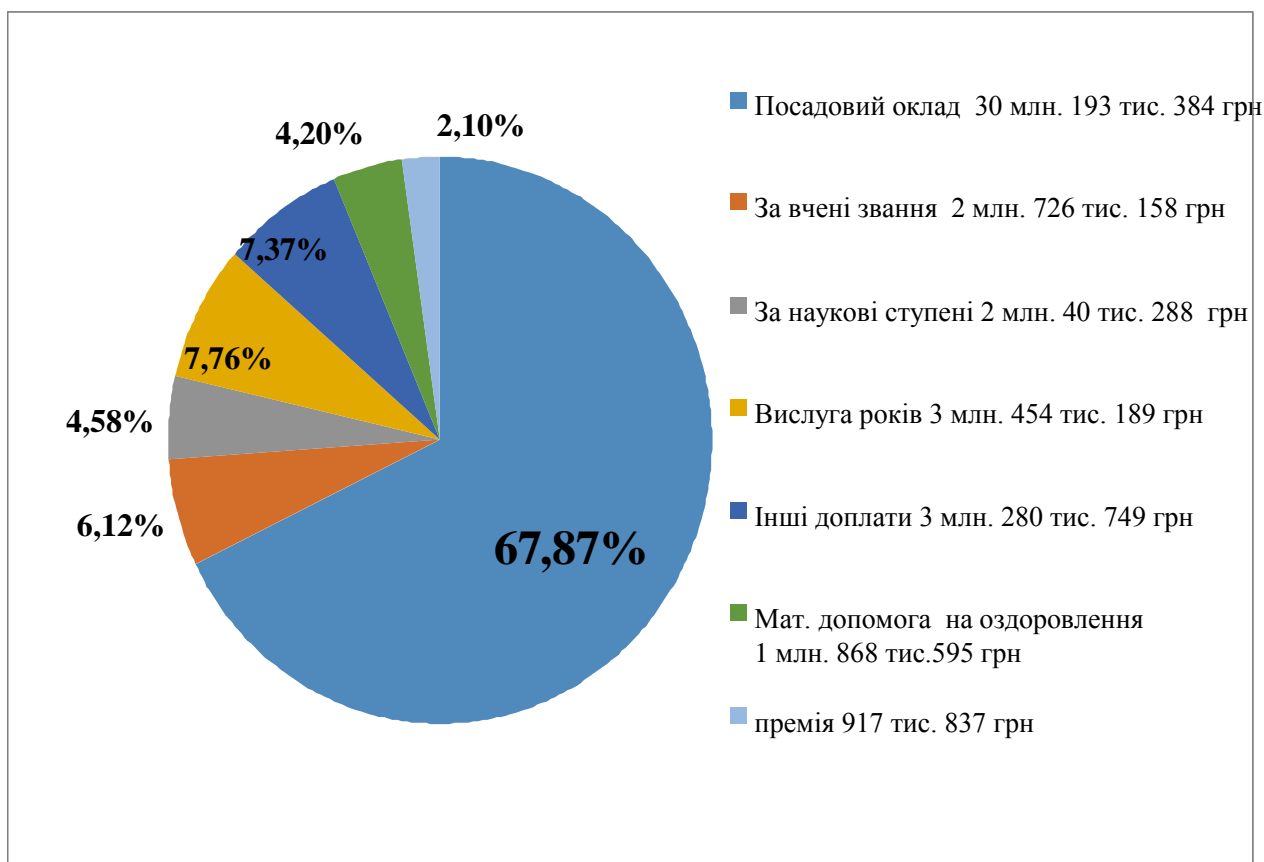
З 1 січня 2017 року відбулися зміни щодо значення та розміру мінімальної заробітної плати. Відповідно до Кодексу законів про працю мінімальна заробітна плата – це законодавчо встановлений розмір заробітної плати за некваліфіковану працю, нижче якого не може здійснюватися оплата за виконану працівником місячну норму праці, коли попередньо це була мінімальна тарифна ставка. Згідно з Законом України «Про державний бюджет» розмір мінімальної заробітної плати у 2017 році становить 3 200 грн.

З 1 вересня 2017 року зросла оплата праці педагогічних працівників за рахунок зміни тарифної сітки та підвищення тарифних розрядів.

В структуру заробітної плати заплановані доплати за вчені звання, наукові ступені, за вислугу років, за роботу у нічний та ненормований робочий час у повному обсязі відповідно до чинного законодавства. На виконання ст. 57 Закону України «Про освіту» виплачена матеріальна допомога на оздоровлення у розмірі місячного посадового окладу всім науково-педагогічним та педагогічним працівникам, працівникам бібліотеки університету. Заробітна плата виплачується у встановлені терміни відповідно до Закону України «Про оплату праці», колективного договору.

Заборгованість по заробітній платі відсутня.

Діаграма 6.1.1
Структура заробітної плати:

З 1 січня 2017 року набув чинності новий порядок виплати академічних та соціальних стипендій. Як і раніше, стипендіальний фонд передбачає два види стипендій — соціальні (для соціально незахищених громадян, пільгових категорій) і академічні (за досягнення в освіті).

Процедура розподілу академічних стипендій зазнала серйозних змін, запроваджено рейтинг успішності. Таким чином, стипендію отримують не всі студенти з усередненою четвіркою за екзаменаційну сесію, як це було раніше, а лише ті, хто займає високі місця в рейтингу закладу вищої освіти

Виплата соціальних стипендій проводиться органами соціального захисту населення через заклади вищої освіти на підставі відповідних документів.

Крім цього, з 01 січня 2017 року змінилися розміри стипендій. Розмір мінімальної академічної стипендії встановлений в сумі 1 100 грн., підвищена на 45,5 % стипендія за особливі успіхи у навчанні складає 1 601 грн. Відповідно стипендія для студентів, що навчаються на складних спеціальностях встановлена в розмірі 1400 грн., а підвищена за особливі успіхи у навчанні 2037 грн.

З 01 листопада 2017 року академічні та соціальні стипендії українських студентів зросли на 18%.

За програмою «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» за звітний період по загальному фонду на рахунок університету фактично надійшло 16 млн. 237 тис. 200 грн., які були повністю спрямовані на виплату академічних стипендій.

Також 13 студентів випускників отримали адресну грошову допомогу при працевлаштуванні за спеціальністю, загальна сума виплат становить 104 тис. грн.

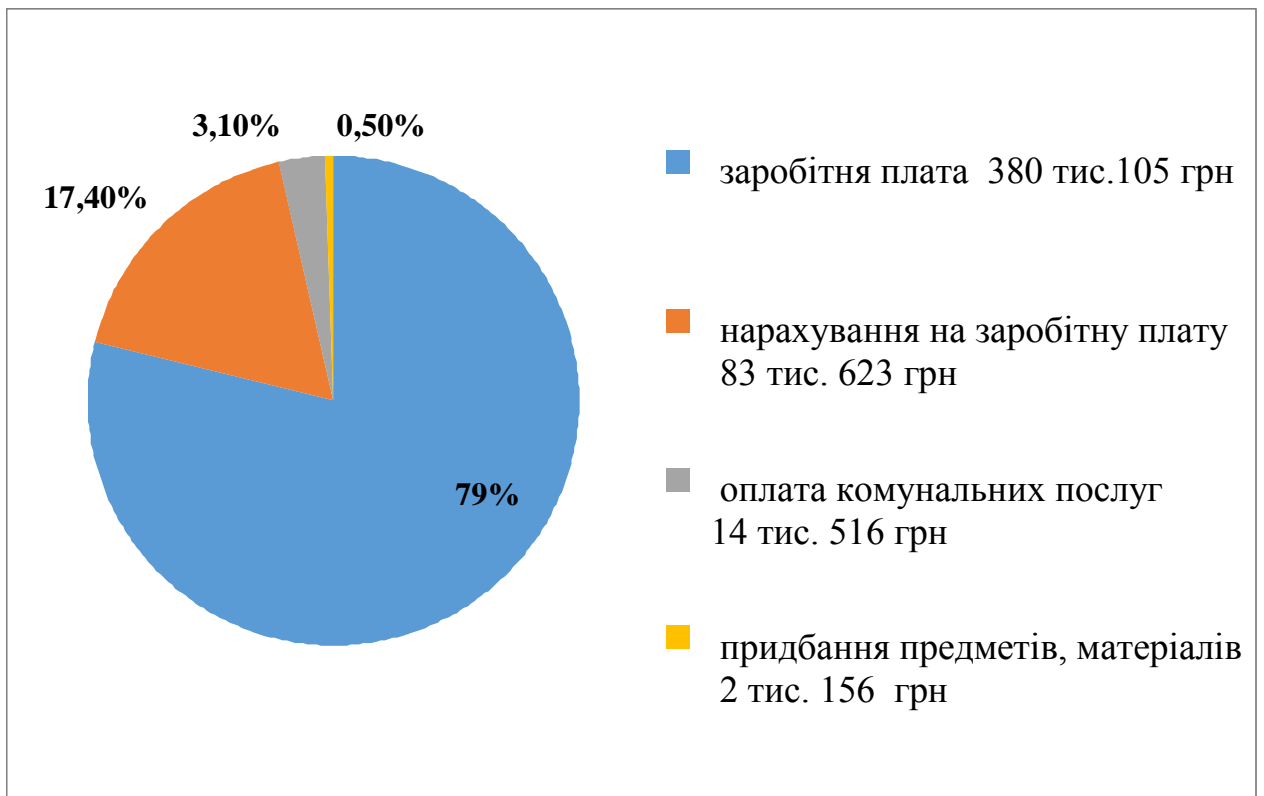
За програмою «Дослідження, наукові та науково-технічні розробки» (наука) за звітний період по загальному фонду фактично надійшло 480 тис. 400 грн., які були спрямовані на:

- виплату заробітної плати з нарахуваннями – 380 тис. 105 грн. (96,4 %);
- оплату комунальних послуг – 14 тис. 516 грн. (3,1 %);
- придбання предметів, матеріалів – 2 тис. 156 грн. (0,5 %);

Діаграма 6.1.2

Фактичні надходження по КПКВК 2201040 «Наукові надходження»

Відповідно до тематичного плану у 2017 році затверджено 3 науководослідних теми, з яких 2 теми завершуються в поточному році, а 1 тема є перехідною на наступний рік. Згідно з штатним розписом 19 осіб здійснює науково-дослідну діяльність. Кошти передбачені для здійснення наукової діяльності використовуються в повному обсязі строго за цільовим призначенням.

Слід зазначити, що починаючи з 2011 року за загальним фондом державного бюджету фінансуються лише заробітна плата, соціальне забезпечення і комунальні послуги. Видатки на утримання, обслуговування і розвиток матеріально-технічної бази університету, в т.ч. підтримку у належному стані будівель та споруд, проведення ремонтних робіт, забезпечуються за рахунок коштів спеціального фонду. Тому, зважаючи на необхідність збільшення обсягів надходжень до спеціального фонду бюджету університету, потребує особливої уваги керівників усіх структурних підрозділів університету необхідність повного виконання планів надходжень до спеціального фонду, запровадження додаткових платних послуг, впровадження інноваційних проектів, залучення міжнародних грантів, мобілізації усіх можливих ресурсів з метою розвитку університету.

Фактичні надходження на рахунок спеціального фонду (власні надходження) за 2017 рік склали 40 млн. 257 тис. 853 грн., а саме:

- платне навчання – 35 млн. 342 тис. 093 грн.,

- підготовка аспірантів денної та заочної форми навчання, кандидатські іспити, захист дисертаційних досліджень – 396 тис. 98 грн.;
- підготовчі курси для абітурієнтів – 189 тис. 575 грн.;
- курси іноземної мови – 103 тис. 950 грн.;
- надання інформаційно-протокольних послуг іноземним громадянам – 93 тис. 600 грн.;
- інтенсивні курси російської мови для іноземних громадян – 18 тис.

200 грн. .

- курси польської мови – 66 тис. 880 грн.,
- проведення групових занять з фізкультури і спорту – 36 тис. 360 грн.
- інтенсивні курси української мови для іноземних громадян 27 тис.

400 грн.

- плата за проживання у гуртожитку – 3 млн. 150 тис. 460 грн.
- виручка студентської їдальні – 708 тис. 915 грн.
- орендна плата – 54 тис. 498 грн.

Таблиця 6.1.1 Надходження від наданих освітніх послуг та господарських операцій:

	2016	2017
платне навчання	34 028 996	34 803 406
курси	304 327	438 090
плата за проживання в гуртожитку	2 594 720	3 150 460
виручка їдальні	581 984	708 915
орендна плата	56 057	51 498

У 2017 році у зв'язку зі значним зростанням заробітної плати, черговим підняттям тарифів на комунальні послуги суттєво зростають видатки університету.

У 2017 році використано коштів спеціального фонду 37 млн. 319 тис. 507 грн. Кошти витрачались за наступними напрямками, а саме: заробітну плату 27 млн. 800 тис. грн., в тому числі для надання матеріальної допомоги працівникам, які її потребували в зв'язку з тяжким матеріальним становищем використано 367 тис. 142 грн., для надання матеріальної допомоги на оздоровлення професорсько-викладацького складу під час відпустки

використано 840 тис.182 грн. За рахунок економії коштів спеціального фонду у вересні 2017 року була виплачена премія до дня працівника освіти. Відповідно до умов колективного договору, положення про преміювання протягом року виплачувались премії ювілярам, штатним працівникам до їх професійних свят, преміювалися переможці конкурсу «Кращий навчальний посібник».

Впродовж року збережено нарахування надбавки за складність та напруженість в роботі штатним працівникам університету. Працівникам, які в своїй роботі використовують дезінфікуючі засоби постійно виплачувалась доплата до заробітної плати.

Впродовж 2017 року виконувались вимоги Постанови КМУ № 710 «Про ефективне використання державних коштів», університет продовжує функціонувати в режимі суворої економії витрат, а також дотриманні лімітів використання енергоносіїв.

В університеті здійснюється постійний контроль за цільовим використанням обладнання університету, що дає змогу продовжити термін його експлуатації, тим самим заощадити кошти.

Все майно, яке знаходиться на балансі університету, ефективно використовується у навчальному процесі та господарській діяльності і знаходиться на зберіганні у матеріально відповідальних осіб, які є в кожному структурному підрозділі. З кожною матеріально відповідальною особою укладено договір про матеріальну відповідальність. Фактична наявність та умови зберігання матеріальних цінностей перевіряються щорічно в ході інвентаризації.

Відповідно до вимог законодавства в університеті запроваджена система проведення електронних торгів «ProZorro». Зважаючи на необхідність економії коштів, керівники структурних підрозділів мають ретельно аналізувати необхідність закупівлі, завчасно подавати обґрунтовані заявки. Вкрай нагальним є дбайливе ставлення до майна університету.

В наступному році планується реалізувати заходи щодо економії всіх витрат університету, особливо енергоносіїв, посилення контролю за раціональним використанням коштів спеціального фонду з метою максимального забезпечення перспективних завдань розвитку університету.

За рахунок коштів спеціального фонду утримується навчально-наукова агробіостанція. Метою її роботи є навчальна, науково-дослідна та господарська діяльність. Агробіостанція є базою для проведення науководослідних робіт співробітниками університету та базою для проходження навчальної та виробничої практик.

Витрати на функціонування студентської їдальні становлять 529 тис. 541 грн., з навчально-наукової агробіостанції отримані овочі, які були вирощені студентами, на суму 4 тис. 875 грн. За 2017 виручка від діяльності їдальні складає 708 тис. 915 грн.

Відповідно до ст. 40 Закону України «Про вищу освіту» в університеті діє студентська рада, як керівний орган студентського самоврядування. Ухвалою вченої ради університету на виконання завдань, покладених на студентську раду, у кошторисі закладено видатки на їх виконання. Кошторис студентської ради затверджено в сумі 160 тис. грн.

За 2017 рік було використано коштів на суму 52 тис. 368 грн.

Кошти використовувались на:

- підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються в університеті;
- підтримку діяльності студентської ради університету;
- оплата витрат на участь у наукових форумах, конференціях, олімпіадах;
- спортивного інвентарю та сценічних костюмів;
- виготовлення презентаційних матеріалів з логотипом університету;
- оплату витрат на проведення II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади з політології;
- II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади із спеціальності «Технологічна освіта»;
- конкурсу «Джентльмен – шоу»;
- конкурсу «Пісенний вернісаж»;
- спортивного кубку ректора;
- фестивалю педагогічної майстерності.

Університет за звітний період придбав за рахунок коштів спеціального фонду комп'ютерну техніку та її комплектуючі для навчального процесу – 266 тис. 212 грн.; меблі та постільну білизну для гуртожитків – 217 тис. 025 грн.; будівельні матеріали для проведення поточних ремонтів – 284 тис. 844 грн.; господарські матеріали – 247 тис. 554 грн.; проекційний екран – 2 тис. 113 грн., прилад для демонстрації фотоефекту – 8 тис. 100 грн., книги для поповнення бібліотечного фонду 167 тис. 442 грн., періодичні видання – 78 тис. 304 грн.

За звітний період виконано поточні ремонти системи водо - та теплопостачання в навчальних корпусах №1, №2, №3 – 50 тис. 489 грн., поточний ремонт частини покрівлі навчального корпусу № 3 – 116 тис. 421 грн. За рахунок власних надходжень у 2017 році оплачений капітальний

ремонт покрівлі та встановлена система пожежної сигналізації в гуртожитку №1.

Для забезпечення культурно-масової, фізкультурної, оздоровчої роботи працівникам університету, згідно з Колективним договором, передбачено відрахування коштів на рахунок первинної профспілкової організації співробітників Університету не менше 0,3 % від фонду оплати праці університету. Протягом звітнього періоду для забезпечення вищезазначених заходів університету перераховано 33 тис. 342 грн.

Витрати на виготовлення документів про освіту (дипломів) та студентських квитків у 2017 році склали 285 тис. 548 грн.

Постійно ведеться контроль за додержанням законодавства про охорону праці, створенням безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов.

На виконання умов колективного договору протягом року навчальні лабораторії, майстерні та допоміжний персонал були забезпечені спецодягом, миючими та дезінфікуючими засобами – на загальну суму 27 тис. 628 грн., закуплено аптечки для надання невідкладної медичної допомоги – 5 тис. 520 грн.

Протягом року проведено профілактичну дезінфекцію приміщень навчальних корпусів, гуртожитків та їдальні – на загальну суму 19 тис. 648 грн.

У травні 2017 року були підведені підсумки співпраці з Познанським університетом імені Адама Міцкевича по проекту ЕМІНЕНС та проведені дві заключні міжнародні конференції, на яких обговорювали набутий позитивний досвід учасників проекту. Фінансування витрат в рамках дії проекту проводилось виключно за рахунок коштів, які були надані офісом Трансатлантичної мобільності університету імені Адама Міцкевича, відповідно до наданого ними кошторису.

Для забезпечення освітнього процесу університетом отримані та оплачені послуги сторонніх організацій, а саме: послуги зв'язку, послуги охорони, медогляд працівників студентської їдальні, проведення лабораторних досліджень, надання послуг медичних працівників, послуги доступу до мережі Інтернет, послуг друку інформації про університет в засобах масової інформації та інші.

Протягом 2017 року університетом було укладено 595 договорів про постачання товарно-матеріальних цінностей, продуктів харчування для студентської їдальні, своєчасне отримання робіт та послуг.

Відповідно до Закону України «Про здійснення державних закупівель» проведено 5 тендерів для безперебійного постачання тепла, води, електроенергії та газу на суму 5 млн. 538 тис 750 грн.

За рахунок субвенції від Черкаської обласної адміністрації придбано прилади для науково-дослідної лабораторії «Екологія і освіта» на суму 28 тис. грн.

З дозволу Міністерства освіти і науки України та Фонду державного майна України університет надає в оренду частину нежитлових приміщень, які не використовуються у освітньому процесі. У 2017 році укладено шість договорів оренди, надходження від орендної плати становить 54 тис. 497 грн. З боку університету та Фонду державного майна ведеться постійний контроль за своєчасною сплатою орендних платежів.

Університет своєчасно і у встановлені терміни оплачував податки до бюджету, єдиний соціальний внесок, податок з доходів фізичних осіб та військовий збір сплачувалися два рази на місяць в день виплати авансу та заробітної плати.

В університеті здійснюється постійний контроль за цільовим використанням обладнання університету. В жовтні 2017 року проведена річна інвентаризація, під час проведення інвентаризації була перевірена наявність матеріальних цінностей на загальну суму 56 млн. 882 тис. 618 грн. З кожною матеріально відповідальною особою укладено договір про матеріальну відповідальність.

Протягом року в університеті відсутня заборгованість по розрахунках.

На рахунок благодійного фонду університету згідно заяв студентів та батьківського комітету, окремих фізичних осіб надійшло коштів на суму 9 тис. 500 грн., отримано дарунків на суму 716 тис. 574 грн., зокрема такі товарно-матеріальні цінності – різноманітна комп'ютерна техніка, табло для міні футболу, меблі для навчальних аудиторій та студентських гуртожитків, книги для поповнення бібліотечного фонду, медикаменти, вікна металопластикові, кондиціонери, стенди, господарчі матеріали та електрообладнання для проведення ремонтних робіт у гуртожитках та навчальних корпусах.

Слід зазначити, що у грудні 2017 року за рахунок коштів загального фонду було придбано м'який інвентар для студентського гуртожитку, матраци, бойлера, спортивні костюми, хімічні реактиви, лабораторне обладнання, меблі, поверхні варочні, господарські товари для проведення ремонтних робіт у навчальних корпусах та гуртожитках. Всього витрачено 456 тис. грн..

Загалом, за рахунок коштів загального та спеціального фондів державного бюджету в університеті забезпечено проведення занять за всіма формами навчання, наукові дослідження, функціонування матеріальної бази.

6.2. Результати роботи адміністративно-господарської частини університету

У 2017 році діяльність підрозділів господарської частини Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини спрямовувалась на економне використання коштів для забезпечення безперебійної роботи відділів, підрозділів, факультетів, а також проведення ремонтних робіт, які необхідні для забезпечення належних умов організації освітнього процесу в корпусах та поліпшення соціально-побутових умов у гуртожитках.

Усі роботи виконувались як підрозділами господарської частини, так і підрядними організаціями.

За 2017 рік підрядними організаціями виконано наступні роботи:

- капітальний ремонт покрівлі та встановлення пожежної сигналізації у гуртожитку № 1 (вартість робіт становить 377 785 грн.);
- ремонт системи теплозабезпечення навчальних корпусів № 1 – 2 та навчально-адміністративного корпусу;
- часткова заміна системи теплозабезпечення та водопостачання навчального корпусу № 3 (50 488 грн.);
- частковий ремонт покрівлі навчального корпусу № 3 (116 421 грн.).

Робітниками відділу з проведення поточного ремонту господарської частини виконано ремонт аудиторій № 105 і 219 (природничо-географічний факультет), № 402, № 403, № 423, №429; кабінетів № 209 (навчальний корпус № 1), № 15 (навчально-адміністративний корпус); їдальні навчального корпусу №3; архіву бібліотеки; секцій № 27, №30, №36 (гуртожиток №1).

При підготовці університету до нового навчального року здійснено великий об'єм електромонтажних робіт (заміна електрокабеля, вимикачів, розеток, ламп освітлення, ремонт електроплит, бойлерів), робіт з поточного ремонту (ремонт стін, підлоги, шпаклювання та фарбування місць загального користування тощо), відремонтовано внутрішньобудинкові мережі тепло-, водопостачання та водовідведення у гуртожитках. На всі ремонтні роботи використано майже 1,7 млн. грн.

У рамках виконання програми Міністерства освіти і науки «Про здійснення заходів щодо збереження енергоресурсів у закладах освіти» у корпусі № 3 було замінено 38 вікон, що значно зменшили обсяг споживання тепла.

З метою ефективного використання енергоносіїв, у корпусах університету протягом року проводилась заміна ламп накаливання на енергозберігальні LED лампи. У даний час розробляється проектнокошторисна документація на реконструкцію навчального корпусу № 5 та передпроектні роботи по добудові навчального корпусу №3.

На території навчально-наукової агробіостанції вирощено та зібрано урожай овочевих культур (сума – 4 875 грн.) і передано університетській їдальні, чим значно здешевлено харчування студентів.

У наступному році в університеті пріоритетним залишається вирішення проблеми енергозабезпечення та енергозбереження на основі новітніх технологій, які можна запровадити за рахунок позабюджетних коштів, а також за сприяння міжнародних фінансових інститутів, грантів.

6.3. Організація роботи з охорони праці

З метою створення безпечних умов праці, навчання, збереження здоров'я та працездатності працівників, студентів у трудовій та освітній діяльності в університеті постійно ведеться робота по підготовці та реалізації рішень щодо втілення організаційних, технічних, санітарно-гігієнічних та лікувально-профілактичних заходів.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про охорону праці», «Про освіту», «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в установах і навчальних закладах» та інших нормативно-правових актах з охорони праці в університеті розроблено «Положення про службу охорони праці». Цей документ визначає основні завдання, функції системи управління охороною праці та порядок їх реалізації для подальшого підвищення рівня організації робіт, для забезпечення безпеки та умов праці в університеті, а також єдиною систему організації роботи з охорони праці. Вимоги цього Положення є обов'язковими для всіх працівників університету.

Питання проблем безпеки учасників освітнього процесу, покращення санітарно-гігієнічних умов, профілактики травматизму систематично розглядалися на засіданнях ректорату та підрозділах університету. При зарахуванні студентів до навчання в університет, працівників на роботу службою охорони праці проведено вступні інструктажі з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності. Працівники були поінформовані про умови праці, про небезпечні та шкідливі виробничі фактори, про їх права і пільги.

Відповідно плану роботи служби охорони праці проведено навчання, інструктажі з керівниками та працівниками структурних підрозділів на роботах із підвищеною небезпекою (періодичність – одноразово у 3 та 6 місяців).

Під час освітнього процесу здійснено перевірки підрозділів та гуртожитків студмістечка університету щодо виконання законів, положень, правил і норм із питань охорони праці, дотримання та виконання правил пожежної безпеки, електробезпеки.

Згідно чинного законодавства та встановлених нормативів із охорони праці закуплено й видано відповідним категоріям працівників спецодяг, спецвзуття та інші засоби індивідуального захисту.

Своєчасно проведено розслідування нещасних випадків зі складанням актів травматизму. При перевірці підрозділів університету службою охорони праці видано приписи порушень із питань охорони праці та терміни їх виконання.

У результаті взаємодії служби охорони праці та структурних підрозділів (деканати/ дирекції, кафедри, відділи, служби), спеціалістів університету та представників профспілки з питань охорони праці розроблено комплексні заходи для досягнення встановлених нормативів та підвищення рівня охорони праці, покращення умов праці, запобігання виробничого травматизму, професійних захворювань.

З метою якісного медичного забезпечення співробітників і студентів університету та з урахуванням нових напрямків реформування охорони здоров'я України заплановано розгляд питання про створення фонду університету для страхової допомоги у покритті затрат на медичні послуги працівникам університету.

VII. ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ

7.1. Презентація університету на міжнародних та всеукраїнських виставках

За звітний період колектив здійснив значну роботу щодо розвитку університету, що сприяло зміцненню його позицій у вітчизняному освітньому середовищі й розширенню діяльності за кордоном.

Підтвердженням тому є рейтингові показники Університету на міжнародному, державному та регіональному рівнях. Зокрема, на восьмій міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2017» (16 – 18 березня 2017 р.) університет отримав ряд нагород головної події освітньої галузі України:

- Гран-прі «Лідер наукової та науково-технічної діяльності»;
- золота медаль та диплом Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України у номінації «Корекційно-розвивальні технології в освіті дітей і молоді з особливими потребами»;
- сертифікат якості наукових публікацій Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України та асоціації

користувачів Української науково-освітньої телекомунікаційної мережі «Уран».

Під час міжнародної спеціалізованої виставки «Освіта та кар'єра – 2017» (6 – 8 квітня 2017 р.) університет підтвердив почесне звання «Лідер вищої освіти України» та здобув Гран-прі у двох номінаціях – «Підготовка випускників загальноосвітніх навчальних закладів до навчання у вищому навчальному закладі» та «Кращий дизайн виставкового стенду та реклами досягнень навчального закладу».

Університет взяв участь у Дев'ятому міжнародному форумі «Інноватика в сучасній освіті» та Шостій міжнародній виставці закордонних навчальних закладів «WorldEdu», що відбулися 24 – 26 жовтня 2017 року в Київському Палаці дітей та юнацтва за підтримки та участі Міністерства освіти і науки України, Національної академії педагогічних наук України.

У конкурсі з тематичної номінації «Інновації в діяльності вищого навчального закладу з інтернаціоналізації освіти та науки» університет здобув золоту медаль. Також був нагороджений дипломом за активну інноваційну діяльність і підвищення якості навчально-виховного процесу.

На Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта та кар'єра – День студента 2017», що проходила 16 – 18 листопада 2017 року в Національному центрі ділового та культурного співробітництва «Український дім», університет був удостоєний Гран-прі у номінації «Розвиток студентського самоврядування у вищому навчальному закладі», а також підтвердив почесне звання «Лідер вищої освіти України».

7.2. Представлення університету в засобах масової інформації

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини систематично працює над створенням та утвердженням позитивного іміджу в суспільстві через засоби масової інформації як друковані, так і електронні. Здійснення інформаційно-презентаційної діяльності є пріоритетним напрямом роботи прес-центру, що діє при Центрі культури і дозвілля «Гаудеамус». Прес-центр забезпечує підвищення престижу університету, його популяризацію шляхом відображення в усіх видах ЗМІ інформації про важливі події у житті закладу вищої освіти та досягнення у науковій, освітній, культурній діяльності співробітників і студентів університету.

За 2017 рік підписано близько 50 угод про співпрацю та надання послуг з розміщення інформаційно-рекламних матеріалів у газетах, журналах, радіо, телеканалах та інтернет-ресурсах міського, регіонального та всеукраїнського значення.

За звітний період у друкованих ЗМІ опубліковано понад 100 статей про важливі події у житті університету. Зокрема, в «Освіті України» – 5 публікацій, «Голосі України» – 5, «Урядовому кур'єрі» – 2, «Освіті» – 3, «Черкаському краї» – 4, «Педагогічній газеті» – 3, «Новій добі» – 25, «Вечірніх Черкасах» – 6, «Уманській зорі» – 35, «Рідній Умані» – 8. Майже всі редакції газет випускають не лише друковані періодичні видання, а й мають власні сайти, що значно розширює коло читачів. Перелік статей та їх скан-копії можна переглянути на сайті університету у розділі «Про університет», вкладка «ЗМІ про нас».

Університет також випускає власну газету «Педагогічні вісті». Видання є як у друкованому, так і в електронному форматі.

Телевізійні інформаційно-рекламні сюжети в новинах, рекламних блоках та телепрограмах про університет постійно транслюються на місцевому телебаченні, а також на інших телеканалах Черкащини і прилеглих областей. Зокрема, на місцевих телекомпаніях «Умань» і «Сатурн», Черкаській телерадіокомпанії «ВІККА», «Інтер». Відеоматеріали важливих подій наукового, освітнього, культурно-мистецького життя розміщуються на власному каналі в «YouTube».

Значна увага спрямована на розміщення інформації про університет на різноманітних сайтах в мережі Інтернет, структура відвідуваності та аудиторія користувачів яких дозволяє отримати прямий контакт із майбутніми абітурієнтами та їх батьками. Прикладом таких інтернет-ресурсів є сайт Освіта.ua, освітній портал «ПедПРЕСА», інформаційно-аналітичний портал «Вища освіта». Інформація про сьогодення університету постійно відображається на сайтах Міністерства освіти і науки України, департаменту освіти ЧОДА, сайтах м. Умань («Вечірня Умань», «Умань-інфо», «04744», Уманської міської ради, відділу освіти і т.д.) та періодичних видань, таких як, «Нова доба», «Черкаський край», «Прочерк», «Про головне», «Про все», «Новини Черкас», «Вичерпно», «Інформіст», «Черкаський спорт», «Чемпіон». Загалом за 2017 рік на інших сайтах про Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини або його студентів та викладачів було опубліковано майже 1600 новин.

У ході вступної кампанії 2017 року та підготовки до неї інформація про університет активно розміщувалася в каталогах «Довідник вищих навчальних закладів України», на освітніх сайтах «Osvita.com.ua», «Сучасна освіта», «Освіта в Україні», «Parta.com.ua», «jobs.ua», на освітніх порталах «Педагогічна преса», «Академія», на міському сайті «04744», Уманському освітньому порталі; а також в газетах «Черкаський край», «В дорогу», «Соціальні вісті», «Рідна Умань», «РІО Умань», на каналах кабельного

телебачення. Банерна реклама розміщувалась на сайтах «Osvita.ua», «Вступінфо», «04744». Популяризація рекламно-інформаційних матеріалів у ЗМІ різних видів дала можливість охопити рекламою значну територію та різні категорії населення і забезпечити набір здобувачів вищої освіти.

Потужним інструментом підвищення рейтингу закладу вищої освіти та його конкурентоспроможності на ринку освітніх послуг є офіційний Вебсайт. Інформація, що розміщується на сайті, призначена для широкого кола читачів: вчених, студентів, організацій, що зацікавлені в співпраці і, звичайно, абітурієнтів. Матеріали нашого сайту активно передруковують інші інтернет-ресурси, наприклад «Вечірня Умань», «04744», «Черкаський спорт», офіційні сайти Федерації Профспілок Черкаської області, Уманської міської ради та ін.

VIII. ДОТРИМАННЯ УМОВ КОЛЕКТИВНОГО ДОГОВОРУ, СТАТУТУ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Колективний договір – це нормативний акт, метою якого є регулювання соціально-економічних, виробничих і трудових відносин у колективі впродовж усього періоду його дії. Норми і положення договору діють безпосередньо і є обов'язковими для виконання адміністрацією, співробітниками та профспілковим комітетом.

Відповідно до основних положень вищезазначеного документу протягом року профспілковий комітет університету спільно з адміністрацією організував зустрічі з членами трудового колективу щодо вирішення нагальних потреб виробничого та побутового характеру. На розширених засіданнях за участю профспілкових лідерів структурних підрозділів та студентів зверталася увага на дотримання посадових інструкцій та правил внутрішнього розпорядку.

Ректорат разом з профкомом та органами студентського самоврядування здійснював поселення студентів у гуртожитки, підтримував тісний зв'язок зі студрадами гуртожитків та комендантами, піклувався про поліпшення побутових умов. Члени профкому стежили за дотриманням законодавства при прийнятті на роботу за трудовими договорами, контрактами та конкурсами.

У полі зору ректорату та профспілкового комітету постійно знаходяться питання покращення соціального розвитку колективу та соціально-економічного захисту його членів. У звітному році відбулися позитивні тенденції у цьому аспекті, а саме:

- оплата праці здійснювалася без затримок та в повному обсязі. Своєчасно були виплачені відпускні усім членам колективу;
- відсутня заборгованість по стипендіях;
- викладачі отримали матеріальну допомогу на оздоровлення та премію до Дня працівників освіти;
- збережено нарахування надбавки за складність та напруженість у роботі штатним працівникам університету;
- студенти-сироти, які знаходяться на державному забезпеченні, отримують додаткову матеріальну підтримку з боку адміністрації та профспілкового комітету;
- виділялися кошти на преміювання співробітників колективу за заслуги та творчий і науковий внесок у розвиток закладу;
- здійснювалася доплата до посадових окладів керівникам студентських творчих колективів, які мають звання «народний»;

- організовувалися медичні обстеження співробітників університету;
- співробітники і студенти забезпечувалися матеріально-технічними засобами для реалізації виробничих і навчальних завдань;
- виділялися кошти на утримання і розвиток об'єктів соціальної сфери університету, зокрема у звітному періоді для студентських гуртожитків були закуплені білизна, меблі та проведено ремонт душових кімнат, санвузлів, кухонних плит.

Відповідно до чинного законодавства та на підставі наказів ректора університету надавалися доплати та надбавки до заробітної плати. Усім працівникам університету, відповідно до затвердженого графіка, були надані щорічні та додаткові (соціальні) відпустки, кошти на які своєчасно були нараховані та виплачені.

За рахунок зекономлених коштів відповідно до Колективного договору виплачувались премії ювілярам, а також штатним працівникам до їх професійних свят.

Упродовж 2017 року за рахунок коштів спеціального фонду виплачувалася матеріальна допомога у зв'язку з важким матеріальним становищем (на лікування, поліпшення побутових умов та інше).

На виконання умов колективного договору навчальні лабораторії, майстерні та допоміжний персонал були забезпечені спецодягом, миючими та дезінфікуючими засобами на загальну суму 27628 грн., закуплено аптечки на 5900 грн.

Проведено профілактичну дезінфекцію приміщень навчальних корпусів, гуртожитків та їдальні на загальну суму 19648 грн. Працівникам, які в своїй роботі використовують дезінфікуючі засоби, встановлено доплати до заробітної плати.

Постійно ведеться контроль за додержанням законодавства щодо охорони праці, створення безпечних і нешкідливих умов праці, належних виробничих і санітарно-побутових умов.

Питанню охорони праці в університеті приділяється постійна увага, зокрема:

- температурний режим гуртожитків та навчальних корпусів приведено до норми за рахунок заміни вікон на енерго- і теплозберігаючі;
- розроблені та удосконалені комплексні інженерно-технічні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадків виробничого травматизму, професійних захворювань і аварійних ситуацій, стан дотримання яких періодично заслуховувався на засіданнях ректорату і профкому;

- періодично проводилися перевірки стану охорони праці та техніки безпеки у котельні, гаражах та навчальних майстернях університету, результати яких обговорювалися на засіданнях ректорату і профкому, та вживалися заходи щодо усунення виявлених недоліків;

Питання безпеки учасників навчально-виховного процесу, покращення санітарно-гігієнічних умов, профілактики травматизму систематично розглядаються на засіданнях ректорату, факультетів, інституту, кафедр, інших підрозділів університету.

Вчасно і в повному обсязі проводилася атестація робочих місць та умов праці, відповідно до стандартів безпеки праці та санітарних норм. На виконання «Положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу» в університеті проводилась належна робота щодо попередження нещасних випадків, створення безпечних умов навчання та праці всіх учасників навчально-виховного процесу.

Профспілковим комітетом, адміністрацією університету та службою охорони праці проводилися перевірки гуртожитків студмістечка університету на предмет виконання правил проживання студентів, дотримання протипожежної безпеки, електробезпеки. Всі зауваження, порушення правил техніки безпеки студентами, виявлені при перевірці, доводилися до відома відповідальних осіб і перебувають на постійному контролі.

Отже, Колективний договір між адміністрацією та колективом університету належно виконується і забезпечує реалізацію ідеї соціального партнерства між адміністрацією та профспілкою університету.

Одним із основних документів, що регламентує діяльність університету є Статут, який розроблено відповідно до чинного законодавства України.

Відповідно до основних положень вищезазначеного документу університет здійснює провадження освітньої діяльності, яка забезпечує здобуття особами вищої освіти відповідного ступеня за обраними ними спеціальностями; забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності; налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності в галузі освіти, науки, спорту, мистецтва і культури; формування особистості шляхом патріотичного, правового, екологічного виховання, утвердження в учасників освітнього процесу моральних цінностей, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності, здорового способу життя, вміння вільно мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах; створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; забезпечення виконання державного замовлення та угод на підготовку фахівців з вищою освітою; вивчення попиту на окремі спеціальності на ринку

праці і сприяння працевлаштуванню випускників; збереження та примноження моральних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства; участь у забезпеченні суспільного та економічного розвитку держави через формування людського капіталу; поширення знань серед населення, підвищення освітнього і культурного рівня громадян.

В університеті діють (відповідно до своїх положень) вчена рада, як колегіальний орган, ректорат, навчально-методична рада та науково-технічна рада. Вчена рада визначає стратегію і перспективні напрями розвитку освітньої, наукової та інноваційної діяльності університету, програму кадрового забезпечення тощо; ухвалює фінансовий план і річний фінансовий звіт університету; визначає систему та затверджує процедури внутрішнього забезпечення якості вищої освіти; обирає за конкурсом таємним голосуванням на посади деканів (директора інституту), завідувачів кафедр, професорів і доцентів, директора бібліотеки, керівників відокремлених підрозділів; затверджує освітні програми та навчальні плани для кожного рівня вищої освіти та спеціальності; ухвалює рішення з питань організації освітнього процесу, визначає строки

навчання на відповідних рівнях; визначає розмір коштів для фінансування діяльності студентського самоврядування, наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених; розглядає інші питання діяльності університету відповідно до Статуту та положення про вчену раду.

З метою здійснення громадського контролю за діяльністю університету та надання йому допомоги щодо реалізації державної політики в галузі вищої освіти і науки, при університеті діє наглядова рада. Склад наглядової ради затверджений наказом Міністерства освіти і науки України № 741 від 24.05.2017 р..

Затвердження Правил внутрішнього трудового розпорядку університету або змін до них, прийняття колективного договору, погодження статуту (змін до статуту) університету, звіту ректора та інші важливі питання розглядаються на конференції трудового колективу.

Вищим органом студентського самоврядування в університеті є конференція студентів, яка ухвалює положення про студентське самоврядування університету, визначає структуру, повноваження та порядок проведення прямих таємних виборів представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування; заслуховує звіти представницьких, виконавчих і контрольно-ревізійних органів студентського самоврядування, дає їм відповідну оцінку; затверджує процедуру використання майна та коштів органів студентського самоврядування, підтримки студентських ініціатив на конкурсних засадах; затверджує річний кошторис витрат (бюджет) органів студентського самоврядування, вносить до нього зміни та доповнення, заслуховує звіт про його виконання; обирає контрольно-ревізійну комісію з числа студентів для здійснення поточного контролю за станом використання майна та виконання бюджету органів студентського самоврядування.

Відповідно до Статуту, діяльність університету провадиться на принципах:

- 1) автономії та самоврядування;
- 2) розмежування прав, повноважень і відповідальності Міністерства освіти і науки України, органів управління Університету та структурних підрозділів Університету;
- 3) поєднання колегіальних та єдиноначальних засад;
- 4) незалежності від політичних партій, громадських і релігійних організацій.

У зв'язку з ухваленням Закону України «Про освіту» найближчим часом запланована розробка й затвердження в установленому порядку нової редакції Статуту університету.

Ректор університету

О. І. Безлюдний